

*'Riskler önceden öngörülebilirse, gerekli tedbirler
sayesinde engellenebilir.'*

Hazırlayanlar:

Doç. Dr. Yaşar Kondakçı
Yrd. Doç. Dr. Yeşim Çapa Aydın
Araş. Gör. Rana Ceylandağ
Araş. Gör. Merve Zayım

Ocak, 2014

Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu - UNICEF

BM Binası Birlik Mah. 2. Cadde No: 11

06610 Çankaya / ANKARA

Tel: +90 312 454 10 00

www.unicef.org.tr

© UNICEF Türkiye Temsilciliği 2014

Her hakkı saklıdır.

Kaynak gösterilerek alıntı yapılabılır. Kitabın içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir. Bu yayında yer alan ifadeler Avrupa Birliği'nin resmi görüşlerini temsil etmemektedir.

Para ile satılmaz.

Teşekkür

Bu değerlendirme çalışmasının yapılmasında Bursa'da çeşitli kamu kuruluşlarının yetkililerinin önemli katkıları olmuştur. Bu bağlamda Bursa Vali Yardımcısı sayın Mustafa Güney'e, Bursa İl Milli Eğitim Müdürlüğü Özel Eğitim ve Rehberlik Şube Müdürü Sayın Şükrü Bildik'e, Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürü Dr. Sayın Z. Sunay Özkula, Bursa İl Emniyet Müdürlüğü Çocuk Şube Müdürlüğüne, Yıldırım Rehberlik ve Araştırma Merkezi Müdürü Sayın İlker Özdemir'e, İlçe Yürütme Kurulu Üyesi Sayın İbrahim Karabulut'a ve Bursa Valilik Koordinasyon Birimi sorumlusu Sayın Deniz Solak'a değerlendirme çalışması sırasında yaptıkları katkılar için teşekkür ederiz. Özellikle kurumların ziyaretleri sırasında uzman ekibe eşlik eden ve değerlendirme çalışmasının organizasyonunu büyük ölçüde yapan Yıldırım Rehberlik ve Araştırma Merkezi rehber öğretmenlerinden Sayın Deniz Demir'e ve UNICEF ekibine teşekkür ederiz. Son olarak, çalışmaya değerli görüşleriyle katkı yapan ve veri sağlayan bütün anonim katılımcılara teşekkür ederiz.

Değerlendirme Ekibi

İÇİNDEKİLER

YÖNETİCİ ÖZETİ.....	5
I.GİRİŞ.....	11
II. DEĞERLENDİRME.....	15
1.2. NİTEL BULGULAR.....	15
1.3. NİCEL BULGULAR.....	28
1.4. RİSK DEĞERLENDİRME SONUÇLARI.....	50
1.5. SONUÇ.....	52
EKLER	56

YÖNETİCİ ÖZETİ

KISALTMALAR

AB	Adalet Bakanlığı
ADEY	Aşamalı Devamsızlık Yönetimi Çalışması
ASPB	Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı
ASPİM	Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı İl Müdürlüğü
EUYM	Erken Uyarı ve Yönlendirme Modeli
ERADEY	Erken Uyarı ve Aşamalı Devamsızlık Yönetimi
İYK	İlçe Yürütme Kurulu
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
MEM	Milli Eğitim Müdürlüğü
ÖDE	Ön Değerlendirme Ekibi
RAM	Rehberlik Araştırma Müdürlüğü
RİDEF	Risk Değerlendirme Formu
RİTA	Risk Takip Kurulu
UNICEF	Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu

Çocuklukların sağlıklı gelişimini olumsuz etkileyen risklere maruz kalmaları, gelişimde geri döndüremeyecek etkiler bırakılmaktadır. Karşılaılan riskler yüzünden kaçırılan olumlu gelişim fırsatları çocuğun bütün hayatını etkileyebilmekte ve birçok durumda telafisi mümkün olmayan sonuçlar doğurabilmektedir. Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin çeşitli maddelerinde de (Madde 3. Çocuğun yüksek yararının gözetilmesi ilkesi, Madde 19. Suistimal ve ihmaleden korunma hakkı gibi) değinildiği gibi, çocukların onlara zarar verebilecek tehlikeli durumlardan koruma sorumluluğu devlete verilmiştir. Ancak günümüz sistemleri incelendiğinde çocuklara yönelik sunulan koruma hizmetlerinin genellikle çocukların riske maruz kaldiktan sonra müdahale etme anlayışına göre oluşturulduğu görülmektedir. Müdahale anlayışına göre kurgulanmış bu hizmetler çocukların travmaya maruz kaldiktan sonra devreye girdiğinden istenen sonucu verememektedir. Bu sebeple, birçok ülkede çocuğun riske maruz kalmasından önce çocuğa yönelik risk durumunun ortadan kaldırılmasına ve çocuğun risk içeren yaşıtlardan uzaklaştırılmasına dayanan bir anlayışa geçilmiştir. Türkiye'de de bu anlayışa göre kurgulanmış 'Erken Uyarı ve Yönlendirme Modeli(EUYM)'nin kurulması ve işletilmesi ihtiyacı ortaya çıkmıştır.

Çocuğun yüksek yararını sağlamak adına uzun süreli, kalıcı ve etkili destekler sağlayabilmek için UNICEF; risklerin belirlenmesi, tedbirlerin alınması ve ortadan kaldırılması amacıyla "**Önce Çocuklar-Çocuk Koruma Mekanizmalarının İl Düzeyinde Modellenmesi (TR0601.09-01/001)**"¹ Projesi'ni 25 Ağustos 2008 - 25 Mayıs 2010 tarihleri arasında hayata geçirmiştir. Söz konusu Proje Avrupa Birliği (AB)'nın fon sağlayıcılığı, UNICEF'in teknik desteği ile Milli Eğitim Bakanlığı ve ilgili 12 paydaş kurum ile yürütülmüştür. "Önce Çocuklar-Çocuk Koruma Mekanizmalarının İl Düzeyinde Modellenmesi" Projesi AB tarafından fonlanan "**Türkiye'de Çocuklar İçin İyi Yönetişim, Koruma ve Adalete Doğru Projesi (TR0404.01/01)**"nın devamıdır.

Bu kapsamında; başta UNICEF olmak üzere Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), Aile ve Politikalar Bakanlığı (ASPB), Sağlık Bakanlığı gibi kurumların da katkısıyla 'Önce Çocuklar Projesi'nin bir alt faaliyeti olarak tanımlanan 'Erken Uyarı ve Yönlendirme Modeli (EUYM)' Bursa İli Yıldırım İlçesinde uygulanmaya devam etmiş ve Haziran 2013 yılında tamamlanmıştır. Pilot çalışma; Bursa'da bir ilkokul ve bir lise olmak üzere iki okulda başlamış, ardından 4 okulda devam etmiştir. Bu rapor, uygulanan bu pilot çalışmanın etkililiğini değerlendirmek amacıyla oluşturulmuştur.

Bu değerlendirme çalışması sosyal bilimlerde karma yöntem prensiplerine göre tasarlanmıştır. Tasarımın ilk adımında 2013 yılına kadar yapılan çalışmalar ve üretilen materyaller gözden geçirilmiştir. İkinci aşamada ise EUYM ile ilgili olan ve farklı kurumlarda bulunan toplam 11 farklı paydaş grubu belirlenmiş ve her bir paydaş grubu için ayrı görüşme formu定制已被使用。 Bu kapsamında önce Bursa'daki paydaşlarla görüşmeler yapılmıştır. Sonrasında Ankara'da EUYM'nin geliştirilmesine katkı sağlayan MEB ve ASPB temsilcileriyle görüşmeler yapılmıştır. Bu görüşmeler önce yaziya dökülmüş ve sonrasında içerik analizine tabi tutulmuştur. Elde edilen sonuçlar ise paydaşların değerlendirmelerinin EUYM'ye yönelik *tutumlar*, EUYM'nin içeriği, EUYM'nin işleyiş *süreci*, EUYM'nin getirdiği *yapı* üzerinde odaklandığı anlaşılmıştır.

¹"Önce Çocuklar-Çocuk Koruma Mekanizmalarının İl Düzeyinde Modellenmesi Proje Kapanış Raporu

Nitel çalışmada elde edilen bulgular tutumlar, içerik, süreç ve yapı başlıkların altında sunulması EUYM'ye yönelik analitik bir yaklaşım geliştirmede faydalı olmuştur. Ancak bu analitik alanların mutlak bir şekilde birbirlerinden ayrıldıkları anlamına gelmemektedir. Yapı, içerik ve süreç boyutlarında yapılan bir iyileştirmenin tutumlara yansması olabilir. Benzer şekilde tutumlarda yapılacak iyileştirme aynı şekilde süreç boyutunun daha etkili işlemesine yardımcı olacaktır. Değerlendirme çalışmasının son aşamasında, nitel bulgulardan hareketle projeye kitlesel olarak katılan Bursa İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı devlet okullarında görevli okul yöneticileri, okul rehber öğretmenleri ve sınıf rehber öğretmenlerine yönelik bir anket çalışması yapılmıştır.

Görüşmeler; Ağustos- Kasım 2013 tarihleri arasında gerçekleşmiş olup, 23 kişi ile yüzüze görüşmeler yapılmış, 1 odak grup toplantısı düzenlenmiştir. Anket çalışmasına; 186 müdür yardımcısı, 85 okul rehber öğretmeni, 2146 sınıf öğretmeni olmak üzere toplam 2417 kişi katılmıştır.

İçerik ile ilgili ana değerlendirmeler;

- Katılımcıların tamamı EUYM'nin dayandığı temel görüşün (çocuklara yönelik riskin erken bir dönemde yakalanması ve olumsuz sonuçlara yol açmadan önlem alınması) doğru temellendirildiği, riski belirlemek için dizayn edilen araçların (Risk Tarama Formları (RİDEF), Risk Takip Kurulları (RİTA), eğitim, vb.) etkili olduğunu belirtmişlerdir. Bu durum nice bulgularda da teyit edilmiştir. Diğer bir ifade ile okul yöneticileri, okul rehber öğretmenleri ve sınıf rehber öğretmenlerinin EUYM'ye yönelik hazır bulunuşluklarının en üst düzeyde olmasa da geliştirilmeye oldukça müsait olduğu anlaşılmıştır. Araçların oluşturulmasında ve uygulanmasında saptanan bazı sorunlar, hem risk tarama sürecinin sağlıklı bir şekilde yapılamamasına hem de EUYM'ye karşı olumsuz inanç ve tutumların geliştirmelerine neden olmaktadır. Bu durum nice bulgularda da katılımcıların EUYM'yi genel olarak değerlendirmeleri istenen maddelerde de aynı şekilde ortaya çıkmıştır. "Erken Uyarı Model'i'ni başarılı buldunuz mu?" diye sorulduğunda bütün katılımcıların mutlak bir şekilde olumsuz yanıt vermedikleri, nice çalışmaya katılan okul müdür yardımcıları, okul rehber öğretmenleri ve sınıf rehber öğretmenlerinin yarısının başarılı bulduğu ortaya çıkmıştır. Risk taramanın temel aracı durumundaki RİDEF'lerin uygulanması ve değerlendirilmesindeki zorluklar, özellikle sınıf rehber öğretmenlerin olumsuz inanç geliştirmelerinde önemli bir rol oynadığı anlaşılmıştır. Bu sebeple, daha başarılı bir EUYM için RİDEF'lerin ölçme ve değerlendirme prensipleri anlamında yeniden düzenlenmesi gerekmektedir. Bu durum, nice çalışmada da bütün katılımcılar tarafından vurgulanmıştır. Bunun yanında EUYM'nin başarılı bir şekilde uygulanması ek kaynağa ihtiyaç duymaktadır.
- EUYM'nin etkin uygulanması için özellikle okullarda alanlarında yetkin ve okul rehberlik servisine adanmış rehber öğretmenlere ihtiyaç duyuluğu görülmüştür. Aynı zamanda, özellikle risk takibi için yine alanlarında yetkin sosyal hizmet uzmanlarına ihtiyaç duyulmaktadır. Hem ASPB hem de MEB (okullardaki katılımcılar dahil olmak üzere) temsilcileri bu iki aktöre olan ihtiyacı ortaya koymuştur. Okul rehber öğretmenlerinin okullara yeterli sayıda sağlanması, nice çalışmada da saptanan EUYM'nin getirdiği ek iş yükü sorunun çözümüne de katkı sağlayabilir. Öte yandan, doğrudan parasal kaynak gerektiren ihtiyaçlar belirtilmese de özellikle Ön Değerlendirme Ekibi (ODE) için mekân, ulaşım ve iletişim imkânlarının sağlanması gereği ortaya çıkmıştır. İş yükünde olduğu gibi ODE de nice çalışmada aksayan bir yön olarak ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla ODE'ye kaynak sağlanması EUYM'de önemli bir rahatsızlık unsuru sayılan ODE'yi de geliştirecek niteliktedir.

- EUYM kapsamında verilen eğitimlerin sınırlı etkisinden de bahsedilmiştir. Verilen eğitimlerin veliler de dahil olmak üzere bütün paydaşları içermesi ve somut vakalara dayanması en sık dile getirilen önerilerden ikisi olmuştur. Bu durum, EUYM'nin aksayan yönlerin geliştirilmesi ile daha etkili bir risk tarama ve risk takibi modeline doneşebileceğini göstermektedir.

Süreç ile ilgili ana değerlendirmeler;

- EUYM *süreci* ele alındığında da yapılacak bazı iyileştirmelerle sürecin daha etkili işletilebileceği anlaşılmıştır. Risk tarama için sınıf rehber öğretmenlerine zaman yaratılması, iş yüklerinin hesaplanmasında bu faaliyete yer verilmesi ve öğretmen ile velinin karşı karşıya gelmemesini sağlamak risk tarama sürecinin tasarlandığı şekilde işlemesine yardımcı olacak uygulamalar olarak saptanmıştır.
- Ayrıca, öğretmenlere risk tarama sırasında her türlü desteğin verilmesi (örnek, RİDEF'lerin uygulanması ve değerlendirilmesi konusunda) sürecin niteliğini artıracak bir diğer uygulama olacaktır.
- EUYM'ye yönelik değerlendirme çalışmasında en büyük sorunun kurumlararası eşgüdüm ile ilgili olduğu anlaşılmaktadır. EUYM doğası gereği tek bir kurumun tek başına başarabilecegi bir faaliyet alanı değildir. Bu sebeple, konu adlı merci, kolluk, sağlık, eğitim, sosyal politika alanındaki kurumların etkin işbirliğini gerektirmektedir. Örneğin, MEB ile Sağlık Bakanlığı arasındaki yapılacak kapsamlı işbirliği ile Sağlık Bakanlığı'nın düzenli sağlık taramaları sonucunda oluşturduğu veri tabanının risk tarama amacıyla okullara aktarılabilcegi ifade edilmiştir. Kurumlar arasında alt düzeyde bir işbirliği bile risk taramayı oldukça geliştirecek bir uygulama olacaktır. Görüşmelerde ifade edilen bir diğerörnekte, ASPB ile Sağlık Bakanlığı arasındaki işbirliğinin sağlık tedbirlerinin ivedilikle yerine getirilmesini sağlayabilir görüşü savunulmuştur. Bu sebeple, çocuk koruma alanındaki faaliyetlerin öncelikle kurumlar arasındaki işbirliğini geliştirmesi ve bu işbirliğini yasal bir çerçeveye bağlanması gereklidir. Bu tür bir işbirliği EUYM'nin süreç boyutunda dile getirilen birçok sorunun ortaya çıkmasını önleyeceğini göstermektedir. Sağlanacak işbirliğinin aynı zamanda uygulamadaki bütün paydaşların görüşmelerde sık sık dile getirdikleri "bu projenin (EUYM) sahibi kim?" sorusunun cevabı verilmiş olur. Ayrıca, risk takibi konusunda hakim olan "bu projenin somut çıktısi yok, proje insanların hayatlarına dokunmuyor" şeklindeki algının da, ele alınan her vakanın değişik kurumların katkısıyla sonuçlandırılmasıyla da zamanla ortadan kalkacağı öngörlülebilir. Kısacası, EUYM'nin daha etkili bir şekilde uygulanması paydaş kurumlar arasında işbirliğinin geliştirilmesine ve bu paydaş kurumların katkılarını optimum bir şekilde kullanabilen bir eşgüdüm mekanizmasının kurulması sayesinde olabilir.

Tutumlar ile ilgili ana değerlendirmeler;

- EUYM'nin uygulanması ile ilgili olarak bütün paydaş gruplarının **tutumumun** olumlu çevrilmesi gereği sonucu ortaya çıkmaktadır. Bu sonuç hem nitel hem de nice bulgularla desteklenmiştir. Nice bulgulara bakıldığına özellikle öğretmenlerin EUYM'ye yönelik tutum ve inançlarının geliştirilmesi gereğine dair bekleni açıkça ortaya çıkmıştır. Örneğin öğretmenler, öncelikle okul müdürlerinin EUYM'ye yönelik tutum ve inançlarının olumlu çevrilmesi gereğine dair beklenilere yer veren maddeleri en yüksek düzeyde puanlamışlardır (bkz. Tablo 39 madde 1, 2, 3). Okul boyutunda özellikle

yönetici ve öğretmen paydaşların, ÖDE boyutunda kolluk temsilcisinin olumlu tutumlarının EUYM'nin başarılı bir şekilde uygulanması için özellikle gerekli olduğu anlaşılmaktadır. EUYM'de verilen eğitimler ve hazırlanan broşürlerin tutumları değiştirmek için yeterli olmadığı anlaşılmaktadır. Diğer bir deüşle, önce davranışını etkilemeyi, tutum değişikliğinin davranış değişikliğinin arkasından geleceği varsayıminin EUYM'de geçerli olmadığı söylenebilir. Dolayısıyla, psikolojide geçerli olan "bir davranışa yön vermek için önce bilişi değiştirmek gerektiği" yargısının bu çalışma için de geçerli olduğu söylenebilir. Bu sebeple, EUYM gibi kapsamlı bir çalışmanın değişik düzeylerde verilecek eğitimlerle ve değişik medya kampanyalarıyla konuya ilgili bütün paydaş gruplarının risk tarama ve risk takibi konusunda tutumlarını, inançlarını ve bilişlerini yapılandıracak faaliyetler gerektirdiği söylenebilir. Bu değerlendirmede çalışmasında anlaşıldığı gibi, geleneksel prensiplere oturtulmuş bir anlayış (eğitim ve yazılı rehberler) paydaşlarının istenen davranışları oluşturacakları tutum, biliş ve inançları geliştirmeleri için yeterli olmamaktadır.

- Tutumlar konusu birey düzeyinde sınırlanmamalı, tutumlarının geliştirilebileceği ifade edilen paydaşların hepsinden önce ulusal düzeydeki kurumların EUYM'yi mutlak bir şekilde sahiplenmesi ve her türlü katkı vermesi gerekmektedir. Uygulamada değişik paydaş gruplarına mensup (özellikle okul ve ÖDE temsilcileri) bireylerin EUYM'ye yönelik olarak tespit ettikleri en büyük eksikliğin üst kurumların sahiplenmemesi sorunu olduğu anlaşılmaktadır. Projeyi uygulayan İlçe Yürütme Kurulu (İYK), okul (yönetici, okul rehber öğretmeni ve sınıf rehber öğretmeni) ve ÖDE (rehber öğretmen, sosyal hizmet uzmanı ve kolluk görevlisi) temsilcileri; üst kurumların EUYM'ye yönelik olarak süreci net bir şekilde sahiplenmemeleri sorununun kendi tutumlarını da olumsuz etkilediğini belirtmişlerdir. Çünkü uygulayıcılar da EUYM gibi kapsamlı bir projenin geniş bir alt yapıya, kurumlararası işbirliğine ve eşgüdeme ihtiyaç duyduğunu belirtmekte ancak bu altyapı sağlanmayınca EUYM'yi sahipsiz olarak algılamaktadırlar. Bu sebeple, bu çalışmada belirtilen tutum sorunların temelinde yatan etkenlerin ortadan kaldırılması, başarılı bir EUYM için ilk adım niteliğinde olacaktır. Yine nitel ve nicel sonuçlarla ortaya çıkan tutum sorununun temelindeki nedenlere bakıldığına, tutumları olumlu yönde geliştirmeye yönelik şu uygulamalar önerilmektedir: (1) üst kurumların EUYM'ye sahip çıkması, (2) bütün uygulayıcıların eğitimden geçirilmesi ve daha geniş bir farkındalık için eylem planları geliştirilmesi, (3) tarama formunun elden geçirilmesi, (4) ÖDE'nin işleyişinin geliştirilmesi, (5) değişik kurumlardaki temsilciler için EUYM ile birlikte gelen ek iş yükü için alan açılması, (6) gerekli insan kaynağı ve materyalin sağlanması, (7) Tespit edilen risk vakalarının ele alındığını ve risk takibi sonucunda bu vakaların yaşam kalitelerinin geliştirildiğinin ortaya konması, (8) EUYM ile ilgili faaliyetlerde özellikle uygulayıcı konumundaki kurum ve kişilerin katılımının sağlanması geliştirebilecek uygulamalar olarak sayılmıştır.

Yapı ile ilgili ana değerlendirmeler;

- EUYM'nin oluşturduğu **yapı** konusunda da içerik ve süreç boyutunda olduğu gibi benzer durum ortaya çıkmıştır. Diğer bir ifade ile EUYM kapsamında oluşturulan yapı aslında teorik olarak yerinde bir yapı olarak görülmeye karşın oluşturulan bu yapı ile etkin bir risk tarama ve risk takip sürecinin işletilmesi mümkün görülmemiştir. Dolayısıyla, yukarıda içerik, süreç ve tutum boyutunda önerilen uygulamaların yapı boyutu içinde geçerli olduğu söylenebilir. EUYM'de 'yapı' tanımı; oluşturulan kurul ve birimleri (RİTA, ÖDE, Valilik Koordinasyon Birimi gibi), EUYM'nin dayandığı mevzuat ve bu mevzuat kapsamındaki

kurumlar ve kişiler için yapılan rol tanımlarını içermektedir. EUYM'ye yönelik bu değerlendirmede çalışmasında hem okul içindeki hem de okul dışındaki katılımcılar RİTA ve ÖDE gibi temel birimlerin işleyişlerinin sorunlu olduğunu vurgulamışlardır. Ancak, bu sorunların temelinde EUYM'de bu birimlerin yer verilmesi ile ilgili olmadığı aksine bu birimlerin donatımı (özellikle insan kaynağı bakımından) ile ilgili olduğu anlaşılmıştır. RİTA'lar bağlamında, her risk vakası için ayrı bir RİTA kurulması ve bütün RİTA'larda okul müdür yardımcısı ve okul rehber öğretmeninin olması, sınıf rehber öğretmeninin ise kendi sınıfındaki risk vakalarıyla ilgili RİTA'lara katılması öngörülümüştür. Ancak bu yapı her üç RİTA üyesinin iş yükünü oldukça arttırmış ancak bu iş yükü baş etmelerine olanak tanıyacak bir herhangi bir destek veya önlem öngörülmemiştir. ÖDE bağlamında düşünüldüğünde ise sorunların kapsamının genişliği anlaşılmaktadır. Çünkü ÖDE kurumlararası bir birim olarak öngörülümüştür. Dolayısıyla başarılı bir şekilde işlemesi paydaş kurumların EUYM'ye sahip çıkışları ve ÖDE'nin ihtiyaç duyduğu mekan, ulaşım ve iletişim desteğiyle mümkün olabilir. Bu çalışmada ÖDE'nin bu ihtiyaçlarının karşılanması zorlukların yaşandığı anlaşılmıştır.

- Bu zorlukların yanında, ÖDE'nin çalışma prensiplerinin (örnek, haftada bir gün çalışmak, harekete geçmek için resmi yazı yazılması gerekmesi gibi) de ÖDE'nin işleyişini olumsuz etkilediği anlaşılmıştır. Bu sebeple, üye kompozisyonuna bakıldığına etkili bir şekilde işleyebilecek olan bu birim hem kaynak sorunları hem de işleyişindeki sorunlar dolayısıyla varlığı sorgulanır bir birim haline gelmiştir. ÖDE'ye ilişkin bu eksiklikler nicel bulgulara da teyit edilmiştir. Hem müdür yardımcıları hem okul rehber öğretmenleri hem de sınıf rehber öğretmenleri aynı şekilde "ÖDE'lerin çalışma saatlerinin yeterli olmadığı" ve "resmi yazışmalar sebebiyle ÖDE'lerin müdahalesinin uzun sürediğini" ifade etmişlerdir. Ancak örgütsel yapı anlamında yapılacak müdahaleler ve sağlanacak kaynakla daha dinamik ve işlerliği olan bir birime dönüştürülebilir.
- Yapıya ilişkin olarak belirtilmesi gereken son bir konu, konuya ilgili mevzuatın geliştirilmesi ve bütün paydaşların bu yasal mevzuata göre çalışmalarını yürütmesinin sağlanmasıdır. Başta 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu olmak üzere bütün mevzuatın gözden geçirilmesi, geliştirilmesi ve konuya ilgili bütün paydaşlar tarafından anlaşılması ve faaliyetlerinin bu mevzuata göre düzenlenmesi bir gereklilik olarak ortaya çıkmaktadır.

Genel değerlendirmeler;

- Çocuklara yönelik riskleri önceden fark edip önlemeye çalışmak, "çocuk koruma" kavramının en önemli unsurudur. Çocukları, onların gelişimlerini olumsuz yönde etkileyebilecek her türlü riskten koruma anlayışı, öncelikle gelişimi olumsuz yönde etkileyen koşulları önceden tespit etmeyi ve müdahaleyi içerir. Önleme aşamasında yeterli müdahale yapılmadığı durumlarda karşımıza kötü muameleye maruz kalmış çocuk ya da gençler çıkmaktadır. Bu durumda geri dönüş olanağı kalmamakta, müdahale ise çok daha zor (rehabilitasyon/iyileştirme) hale gelmektedir. Bu nedenle Türkiye'de çalışmaların "önleme" sisteminin geliştirilmesine büyük önem taşımaktadır. Çalışmalar bu anlayış ile yürütülmmediği sürece etkili ve verimli bir risk önleme modeli oluşturmak mümkün görünmemektedir.

- Çocuklar toplumun genelinde risklere açık olarak yaşamaktadır. Bu risklerin geri planında etkili olmayan politikalar, bazı toplumsal sorunlar (işsizlik vb), değerler (geleneksel çocuk yetiştirmeye biçimleri, töre vb), ailenin yeteri kadar desteklenmemesi gibi nedenler bulunabilmektedir. Bu risklerin tespit edilmesi önerilen modelin önemli bir ayağını oluşturmaktadır. Ancak önerilen modelde tespit edilen risklere müdahale başka yapıların da etkin çalışmasını gerektirmektedir. Bu yapıları; sosyal – ekonomik koşulların iyileştirilmesi, aileye ve çocuğa yönelik destek ve bakım hizmetlerinin bulunması, riskleri fark edebilen ve müdahale edebilen, yeterli sayıda ve nitelikte görevlilerin bulunması, yeterli bütçe ve kaynak ayrılmış olması, danışma merkezleri ve çocuk koruma merkezlerinin oluşturulması olarak bunlarla sınırlı olmamakla beraber sıralamak mümkündür. Risklerin önlenmesi modelini, bu yapıların etkin çalışmadığı durumlarda hedeflenen şekilde işletmek mümkün görünmemektedir.
- Risklerin önlenmesi anlayışı'na; tüm profesyonellerin eğitiminde -gerek üniversite eğitimi gerekse hizmet içi eğitim- önemli bir unsur olarak yer verilmesi elzem görülmektedir. Profesyonellerin sisteme yer alan boşlukları/eksikleri gidermek konusunda bireysel inisiyatıflar ya da iyi niyetli çabalar sergilemesi, personelin yaptıkları işi sahiplenmeleri açısından önemli olmakla beraber etkili sistemler için yeterli olmamaktadır. Çocuklarla direkt temas halinde olan uzmanların konunun önemi ve yapılması gerekenler konusunda etkili şekilde donatılması, her türlü risk önleme modeli için tanımlanması zorunlu bir alan olarak görülmektedir.
- Çok sektörlü bir erken tanılama mekanizması oluşturulmalıdır. Risk altındaki çocuğu tespit eden herhangi bir kişinin yönlendirme yapabileceği, farklı disiplinlerden uzmanların bir arada çalıştığı bir mekanizma olması gereklidir. Bu mekanizma, çocuğun içinde bulunduğu durumun kapsamlı bir değerlendirmesini yapabilmeli, çocuğun ihtiyaçlarına göre belirlenen hizmet(ler)i harekete geçirebilmeli ve tüm bu sürecin takibini yapabilmelidir.

Sonuç olarak EUYM'nin temelde doğru yapısal ve işlevsel prensiplere dayandığı, konuya ilgili bütün paydaşları saptayabildiği ve doğru bir süreç öngördüğü sonucuna varılmıştır. Ancak, EUYM'nin kapsamlı olması, paydaş kurumların birbirlerinden uzak olması, imkan ve kaynak sınırlılıkları gibi sebeplerle istenen ölçüde işlerlik sağlanan bir model olmasını engellemiştir. Bu koşullarda herhangi bir kurum tarafından geliştirilen benzer bir programın aynı zorluklarla karşı karşıya gelmesi yüksek bir ihtimaldir. Bu sebeple, EUYM'de elde edilen deneyimle var olan süreç, içerik, yapı ve tutum sorunlarının giderilmeye başlanması ve çocuklara yönelik risk tarama ve risk takibi faaliyetlerinin bu kapsamında yaygınlaştırılması, tamamen yeni bir proje veya program geliştirilmesinden daha verimli olacak bir uygulamadır. Tamamen yeni bir anlayışa göre geliştirilebilecek bir projenin benzer bir deneyimi elde etmek için kaynak israfı anlamına geleceği unutulmamalıdır.

I. GİRİŞ

Bu rapor; Bursa İli Yıldırım İlçesinde pilot çalışması yapılan 'Erken Uyarı ve Yönlendirme Modeli'nin (EUYM) kapsamlı bir değerlendirmesini içermektedir. Değerlendirme sürecine konu olan EUYM; içeriği, paydaşları ve kapsadığı zaman dilimi bakımından birçok değişkeni bünyesinde bulunduran, bu nedenle analizinin geniş perspektifte yapılması gereken bir çalışmадır. Bu sebeple, EUYM'nin değerlendirmesinde hem nitel hem nicel araştırma yöntemlerini içeren karma yöntem uygulanmıştır. Tasarımın ilk adımımda 2013 yılına kadar yapılan çalışmalar ve üretilen materyaller gözden geçirilmiştir. İkinci aşamada ise EUYM ile ilgili olan ve farklı kurumlarda bulunan toplam 11 farklı paydaş grubu belirlenmiş ve her bir paydaş grubu için ayrı görüşme formu定制已被使用。Bu kapsamda önce Bursa'daki paydaşlarla görüşmeler yapılmıştır. Sonrasında Ankara'da EUYM'nin geliştirilmesine katkı sağlayan Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) ve Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı (ASPB) temsilcileriyle görüşmeler yapılmıştır. Bu görüşmeler önce yazıya dökülmüş ve sonrasında içerik analizine tabi tutulmuştur. Elde edilen sonuçlar ise paydaşların değerlendirmelerinin EUYM'ye yönelik tutumlar, EUYM'nin içeriği, EUYM'nin işleyiş süreci, EUYM'nin getirdiği yapı üzerinde odaklandığı anlaşılmıştır. Nitel çalışmada elde edilen bulgular; tutumlar, içerik, süreç ve yapı başlıklarının altında sunulması EUYM'ye yönelik analitik bir yaklaşım geliştirmede faydalı olmuştur. Ancak bu analitik alanların mutlak bir şekilde birbirlerinden ayrıldıkları anlamına gelmemektedir. Yapı, içerik ve süreç boyutlarında yapılan bir iyileştirmenin tutumlara yansaması olabilir. Benzer şekilde tutumlarda yapılacak iyileştirme aynı şekilde süreç boyutunun daha etkili işlemesine yardımcı olacaktır. Değerlendirme çalışmasının son aşamasında, nitel bulgulardan hareketle projeye kitleSEL olarak katılan Bursa İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı devlet okullarında görevli okul yöneticileri, okul rehber öğretmenleri ve sınıf rehber öğretmenlerine yönelik bir anket çalışması yapılmıştır. Görüşmeler; Ağustos- Kasım 2013 tarihleri arasında gerçekleşmiş olup, 23 kişi ile yüzeye görüşmeler yapılmış, 1 odak grup toplantısı düzenlenmiştir. Anket çalışmasına; 186 müdür yardımcısı, 85 okul rehber öğretmeni, 2146 sınıf öğretmeni olmak üzere toplam 2417 kişi katılmıştır. Yapılan değerlendirme çalışmasının çıktılarının, önleme alanında tanımlanması muhtemel projeler için yol gösterici olması hedeflenmiştir.

1.1. GERİ PLAN

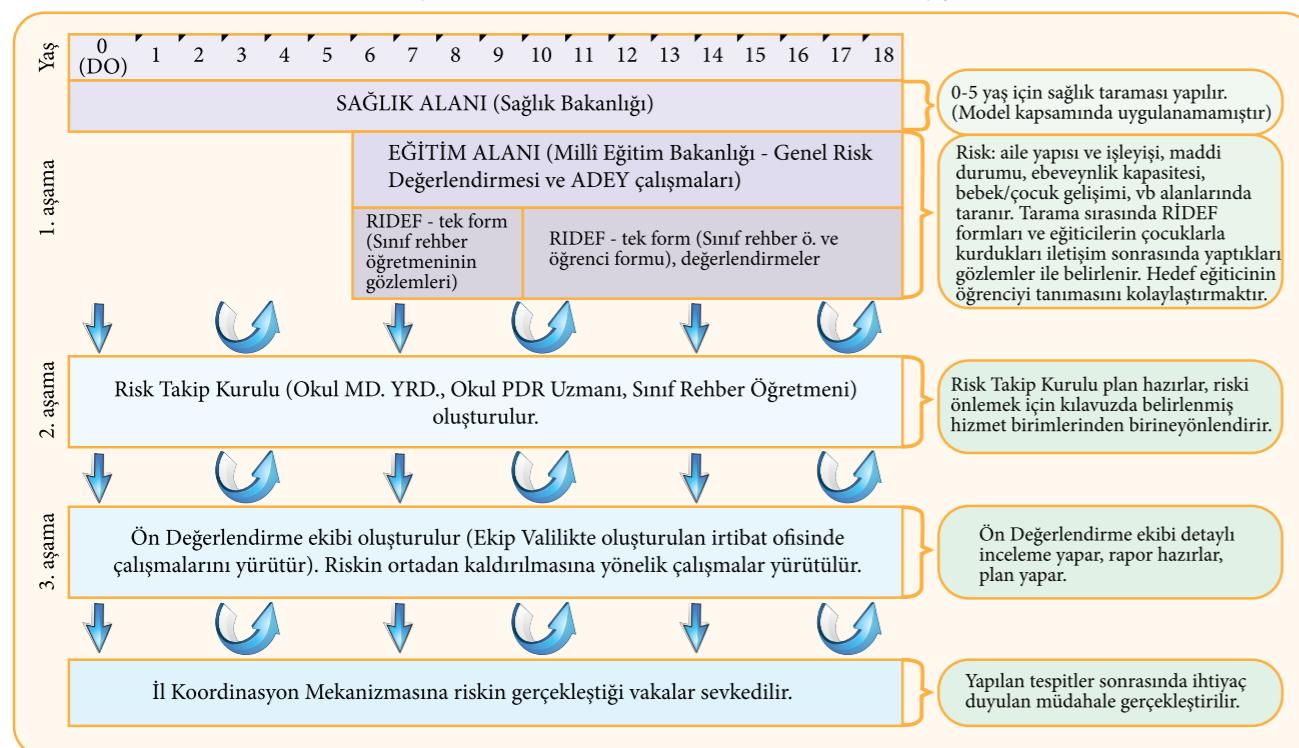
Çocuğun yüksek yararını sağlamak adına uzun süreli, kalıcı ve etkili destekler sağlayabilmek için UNICEF; risklerin belirlenmesi, tedbirlerin alınması ve ortadan kaldırılması amacıyla "Önce Çocuklar-Çocuk Koruma Mekanizmalarının İl Düzeyinde Modellenmesi (TR0601.09-01/001)" projesini 25 Ağustos 2008 - 25 Mayıs 2010 tarihleri arasında hayata geçirmiştir. Söz konusu proje Avrupa Birliği (AB)'nın fon sağlayıcılığı, UNICEF'in teknik desteği ile Milli Eğitim Bakanlığı ve ilgili 12 paydaş kurum ile yürütülmüştür. "Önce Çocuklar-Çocuk Koruma Mekanizmalarının İl Düzeyinde Modellenmesi" projesi AB tarafından fonlanan "Türkiye'de Çocuklar İçin İyi Yönetişim, Koruma ve Adalete Doğru Projesi (TR0404.01/01)"nın devamıdır. 'Önce Çocuklar Projesi; koordinasyon mekanizmalarının 12 ilde, özellikle en dezavantajlı çocukların ve aileleri için izleme ve değerlendirmeyi de içeren etkili bir önleme ve müdahale modeli tanımlamayı hedef alan bir çalışmадır. Proje kapsamında tanımlanan model; bireyler riskle karşı karşıya gelmeden önce olası riskler belirlenerek risklerin ortadan kaldırılmasını içermektedir. Model; sağlık, eğitim, adalet ve sosyal hizmet alanlarının birlikte çalışmasını ve riskin ortaya çıktığı alanların koordine şekilde çalışmasını ön gören bir temel üzerine kurulmuştur. Proje Mayıs 2010 tarihinde tamamlanmıştır. Ancak Proje içerisinde bir faaliyet olarak tanımlanan 'Erken Uyarı ve Yönlendirme Sistemi Modeli' Bursa ile Yıldırım İlçesinde Haziran 2013 tarihine kadar uygulanmaya devam etmiştir.²

²Çalışma Ocak 2009 – Mayıs 2010 tarihleri arasında Önce Çocuklar Projesi kapsamında Avrupa Birliği'nin mali katkısı ve UNICEF'in teknik desteği ile yürütülmüştür. Geliştirilmiş olan modelin pilot uygulaması ve genişleştirme çalışmaları ise Haziran 2010 tarihinden itibaren UNICEF'in mali ve teknik desteği ile yürütülmüştür.

Erken Uyarı Modeli ve Aşamaları:

Erken Uyarı ve Yönlendirme Modeli; çocuklara ilişkin her türlü riskin erken dönemde fark edilerek gerekli yönlendirmelerle etkisinin azaltılmasına yönelik bir modeldir. Modelin 3 temel aşaması vardır. **Birinci aşama** TARAMALARI ve TARAMA SONUÇLARININ DEĞERLENDİRİLMESİNI kapsar. **İkinci aşamada** belli bir risk durumunun varlığı tespit edilmiş öğrenciler için öğrencinin risk koşullarına ilişkin temel bilgiler sınıf rehber öğretmeni ve rehber öğretmen tarafından edinildikten sonra, bu risklere yönelik okul içindeki ve okul dışındaki hizmetlere yönlendirme planı RİSK TAKİP KURULU (üyeleri sınıf (rehber) öğretmen, rehber öğretmen ve ilgili müdür yardımcısı) tarafından hazırlanır. Bu plan somut adımların kimler tarafından atılacağını belirtir ve takip sürecini de tanımlar. **Üçüncü aşama** ise Risk Takip Kurullarının planının beklenilen sonuçları getirmediği, risklerin çoğalığı veya öğrencinin ihmal/istismara uğradığına yönelik bir şüphenin varlığında ÖN DEĞERLENDİRME EKİBİNE (üyeleri sosyal hizmet uzmanı, çocuk polisi ve rehber öğretmen) yönlendirilerek daha detaylı bir inceleme sonucu öğrenciye ilişkin bir planın hazırlanmasını sağlamaktır³. Bu adım temelde önleme alanının dışına çıkan ve müdahale alanı ile içine geçen ara bir alandır. Dolayısıyla, bu aşamada ele alınan öğrenciler gerçekten erken uyarı modelinde düşünülen en erken dönemde riskleri fark edilmemiş ve risklerin çoğalmış olduğu ortamlarda bulunan öğrencilerdir.

Şema-1; Erken Uyarı ve Yönlendirme Modeli (EUYM) Uygulama Şeması

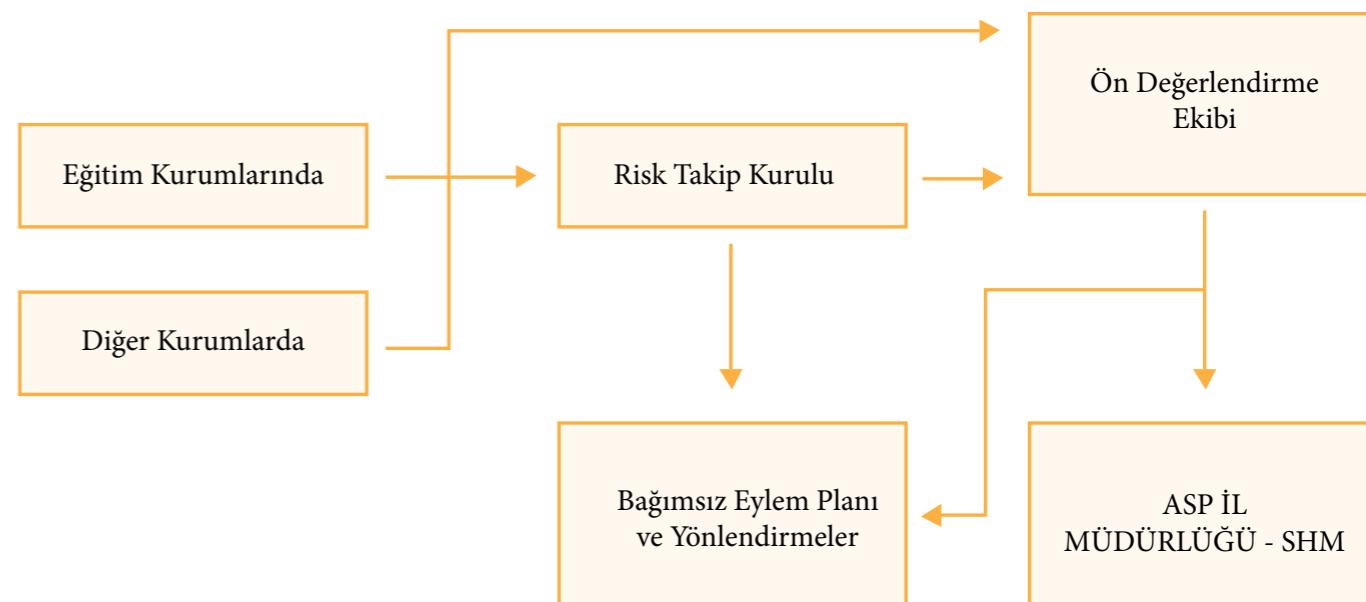
Modelde uygulama hedefi ‘riskleri önlenmesi amacıyla müdahaleler’ gerçekleştirilmektedir.

Model başlangıçta sağlık alanını da kapsama almış olmakla beraber, uygulama döneminde sadece okullarda risk takibi çalışmaları yürütülmüştür. Riskler modelde; Gözlem ve görüşmelerin yanı sıra ‘Risk Değerlendirme Formu (RİDEF)’ (Ek-1) ile belirlenebilmektedir. RİDEF ilkokul, ortaokul ve liselerde manuel olarak uygulanmıştır.

³Tanımlanan ana modelde yer almamakla beraber uygulama sırasında bir ihtiyaç olarak ortaya çıkması nedeniyle Nisan 2012 tarihinde «Yıldırım Erken Uyarı Yürütme Kurulu» iletişimi sağlamak ve modelin etkin çalışması için değerlendirme yapmak üzere oluşturulmuştur.

Şema-2; Risk Tarama Faaliyetleri

Risk Tarama Faaliyetleri

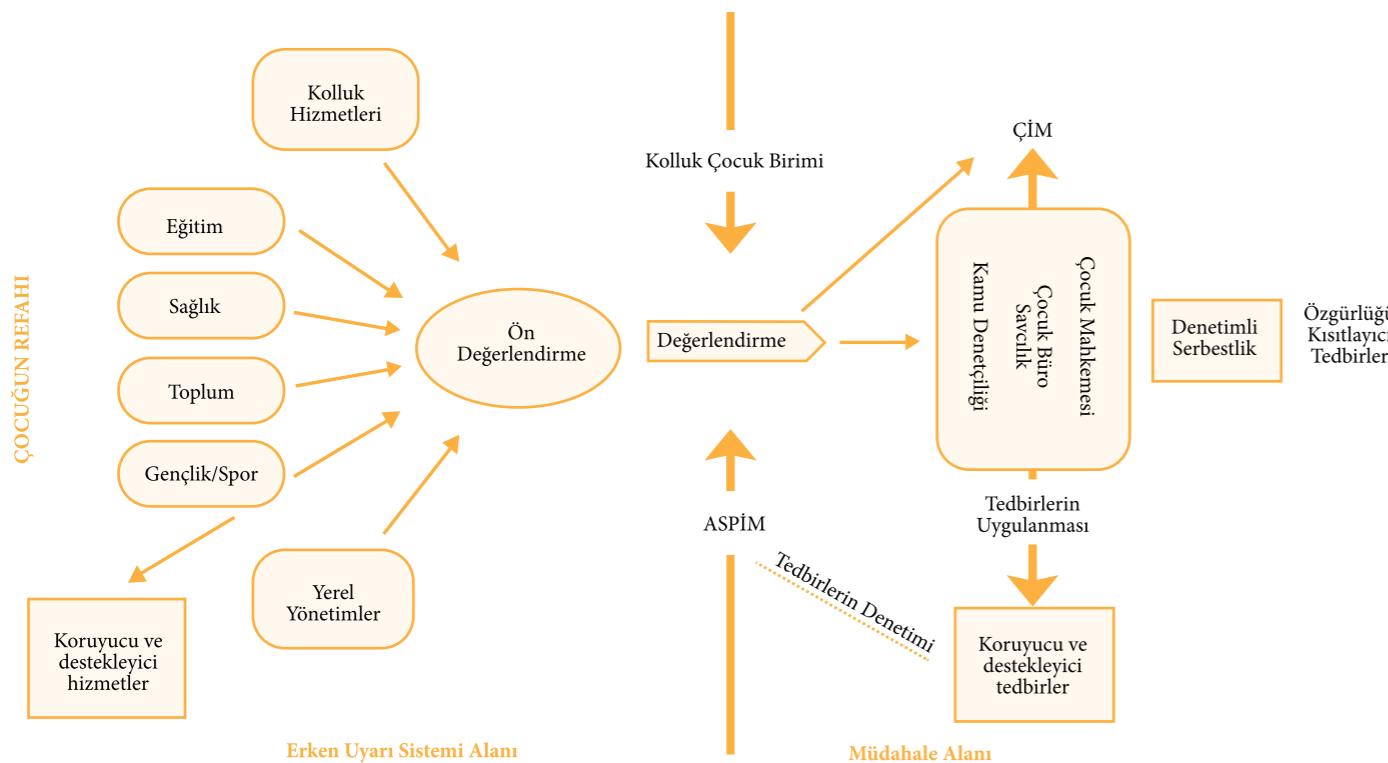
Modelin uygulama aşamasında; ilkokul ve ortaokullarda yapılacak çalışmaları Temel Eğitim Genel Müdürlüğü'nün yürüttüğü ‘Aşamalı Devamsızlık Yönetimi Çalışması (ADEY)’ ile birlikte sürdürmek için girişimler başlatılmıştır⁴. ‘Aşamalı Devamsızlık Yönetimi Projesi (ADEY)’ 2011 yılında Millî Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Genel Müdürlüğü (mülga İlköğretim Genel Müdürlüğü) ile başlatılmış, önleme çalışmalarını temel alan ve ‘okul devamsızlığı’ vuku bulmadan önce risklerin önlenmesini hedefleyen bir çalışmадır. Risklerin oluşmadan önlenmesini hedef alan EUYM ve ADEY projeleri ‘ERKEN UYARI VE AŞAMALI DEVAMSIZLIK YÖNETİMİ MODELİ (ERADEY)’ olarak tanımlanmış, Millî Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Genel Müdürlüğü (mülga İlköğretim Genel Müdürlüğü) ve Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü (mülga Özel Eğitim, Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü) tarafından UNICEF işbirliği ile birleştirilmiştir. Her iki modelde de önleme yaklaşımı esas olduğundan ve okul içinde devamsızlık vuku bulmadan risk taraması sahaları aynı olduğundan, modellerin bundan sonraki okul içi aşamaları ilköğretim için birleştirilerek ve risk tarama araçları da ilk uygulamlardan sonra alınan geri bildirimler doğrultusunda gözden geçirilerek ERADEY olarak tek bir model de bütünlendirilmiştir. Bu çalışmada sadece EUYM’nin etkililiği değerlendirilmiş olup, ERADEY ile ilgili herhangi bir tespit çalışması yürütülmemiştir. Model aynı zamanda Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ve Adalet Bakanlığı’nın yürüttüğü “Koordinasyon Modeli⁵” ni de bütünléstiren bir çalışmадır.

⁴RİDEF’lerin uygulanmasının durdurulması amacıyla ‘Eğitim Sen Genel Merkezi’ tarafından açılan dava sonucunda Danıştay İdari Daireleri Kuruluna yürütme durdurma kararı alınmıştır. Söz konusu kararda soru formu içerisinde yer alan bilgilerin kişisel hayatın mahremiyetini ihlal ettiği belirtilmiştir.

⁵2012 yılına kadar, AB tarafından finanse edilen “Önce Çocuklar: Çocuk Koruma Mekanizmalarının İl Düzeyinde Modellenmesi” projesi kapsamında UNICEF teknik desteğiyle Adalet Bakanlığı tarafından Çocuk Koruma Hizmetlerinin Koordinasyonu için bir Strateji oluşturma çalışması yürütülmüştür. Belgenin gözden geçirilmiş son hali 27 Ocak 2011 tarihli Merkezi Koordinasyon toplantısında onaylanmış ve yayımlanan Strateji Belgesinde bir araya getirilmiştir. Çalışmanın ana sorumlusu 2012 yılında Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı olmuştur. Çalışma ile ilgili detaylı bilgi ‘Koordinasyon Strateji Belgesi’ nden elde edilebilir. Koordinasyon Stratejisi Belgesi merkezi ve yerel düzeyde çocuk koruma alanında faaliyet gösteren unsurların çalışma metedolojisini anlatan bir belgedir.

Şema-3; Koordinasyon Modeli Faaliyet Şeması

II. DEĞERLENDİRME

EUYM de risk taraması; (a) aile yapısı ve işleyişi ile ilgili riskler (b) maddi durum ile ilgili riskler (c) ebeveynlik kapasitesi ile ilgili riskler (d) gelişim ile ilgili riskler temel alanlar olarak belirlenmiştir. Modelin uygulaması sırasında riskleri önlemek amacıyla 777 öğrenci ile ilgili RİTA larda görüşmeler yürütülmüştür. EUYM de risk tarama sırasında karşılaşılan ‘cinsel istismar’ vakalarında, model kapsamında tanımlanan adımların takip edilmesi öngörülmemiştir. Yasalarda tanımlanan adımlar uygulanmıştır.

Görüşmeler sonrasında tespit edilen riskler aşağıda paylaşılmıştır⁶.

N

<i>Akademik riskler</i>	278
<i>Ekonomik riskler</i>	653
<i>Ailevi durum kaynaklı riskler</i>	269
<i>Ebeveynlik kaynaklı riskler</i>	345
<i>Gelişim riskleri</i>	98
<i>Diğer riskler</i>	8
<i>RITA'da ele alınan öğrenci sayısı</i>	777

⁶RİTA larda yapılan görüşmelere iliskin bilgiler modeli uygulayan okullardan alınmıştır.

1. NİTEL BULGULAR

EUYM çalışmasının değerlendirilmesi; merkezi düzeyde, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı (ASPB) Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü ile Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) Rehberlik Araştırma Genel Müdürlüğü, yerel düzeyde ise Ek-2'de verilen formlar aracılığıyla Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda görev yapan okul yöneticileri, öğretmenler, okul rehber öğretmenleri, rehberlik araştırma merkezi çalışanları, Bursa İli Valiliği yönetici kadrosu ve koordinasyon biriminde görev alan çalışanları, Emniyet Genel Müdürlüğü'nde görev alan ilgili çalışanlar, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı İl Müdürlüğü çalışanları, Bursa İl Sağlık Müdürlüğü çalışanları ve Bursa ili Savcılık makamında görev yapan alanında uzman olan bir çok paydaş grubun çalışanları ile yürütülmüştür. Çalışma kapsamında görüşülen katılımcıların listesi Tablo 1'de verilmiştir. İlgili kurumlardaki katılımcılara yönelik olarak EUYM'deki pozisyonlarına göre farklı görüşme formları hazırlanmış ve kullanılmıştır. Ancak bu paydaş gruplarının EUYM'ye yönelik değerlendirmelerinin aynı benzer konular etrafında yoğunlaştiği görülmüştür. Bu ortaklıklardan hareketle bu rapora temel teşkil eden nitel temalara ulaşılmıştır. Ancak, nitel çalışmaya katılan katılımcılarının EUYM'ye yönelik değerlendirmelerinin bulunduğu katılımcı gruba göre değiştiği görülmüştür. Bu sebeple, her bir katılımcı gruptan elde edilen bulgular ayrı başlıklar altında verilmiştir. Sonuçta, nitel bulguların analizi sonucunda EUYM'yi değerlendiren katılımcıların **yorumlarının EUYM'ye yönelik tutumlar, EUYM'nin içeriği, EUYM sürecinin işleyişi, EUYM yapısı ve ideal erken uyarı modeli için tanımlamalarına odaklandığı** görülmüştür. Nitel bulgular her bir katılımcı grup için ayrı ayrı verilmiştir.

Tablo 1 — Nitel çalışma katılımcı listesi

Kurumları	EUYM'deki Görevi	Görüşülen Kişi Sayısı
<i>Uygulama Okulu Üyeleri</i>	Okul Temsilcileri	8
<i>İl Milli Eğitim Müdürlüğü ve RAM</i>	İlçe Yürütmeye Kurulu Üyeleri	4
<i>RAM, ASPIİM</i>	Ön Değerlendirme Ekibi	3
<i>Bursa Valiliği</i>	Valilik Koordinasyon Birimi	2
<i>İl Sağlık Müdürlüğü</i>	-	Odak grup
<i>Savcılık</i>	-	1
<i>ASPIİM</i>	-	1
<i>İl Emniyet Müdürlüğü</i>	Ön Değerlendirme Ekibi	1
<i>Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı</i>	-	2
<i>RAM</i>	-	1

1.1. NİTEL BULGULAR ÜZERİNE GENEL DEĞERLENDİRME

Çalışmada farklı paydaş gruplarından elde edilen bulgular tutumlar, içerik, süreç, yapı ve ideal EUYM başlıklar altında verilmiştir. Farklı gruplar arasında bu başlıklar altında verilen bulgular arasında önemli benzerlik ve farklılıklar bulunmaktadır. Bu kısımda bu benzerlik ve farklılıklar verilmiştir.

1.1.1. Tutumlara İlişkin Değerlendirmeler

Öncelikle bütün paydaş grupları yine EUYM'ye katkı veren bütün kişi ve paydaşların tutumlarının geliştirilmesi gereken bir alan olduğunu ifade etmişlerdir. Bu bakımdan bütün paydaş grupları EUYM ile ilişkili olan bütün grupların modelin uygulamasına yönelik tutumların başarılı risk tarama ve risk takibi için yetersiz olduğunu ifade etmişlerdir. Yetersiz tutumların temelinde de değişik sorunlar sayılmıştır. İlk olarak, okul temsilcileri, İYK üyeleri ve ÖDE üyelerinden oluşan katılımcı grupları tutum konusunun odağına okul öğelerini (yönetici, öğretmen, veli) koymuştur. Diğer bir ifade ile, modelin başarısı için okul paydaşlarının hepsinin (yönetici, öğretmen, rehber öğretmen ve veli) olumlu işbirliğine yatkın tutumlarının önemine vurgu yapmış ancak okul paydaşlarının tutumlarının yeterince olumlu olmadığını vurgulamıştır. Özellikle okul yöneticileri ve öğretmen tutumları konusundaki durum hem okul temsilcilerinin kendileriley hem de İYK üyeleriyle yapılan görüşmelerde aynı yönde ortaya çıkmıştır. Buna göre okul yöneticilerinin EUYM'ye ilgisinin sınırlı olduğu anlaşılmaktadır. Ancak etkin bir EUYM için öncelikle okul yöneticisinin riski yakalamak isteyen bir iradeyi ortaya koymasının önemli olduğu anlaşılmaktadır. Okul yöneticisinin iradesini bu yönde koymasının öğretmenlerine de ön ayak olacagina inanılmaktadır. Bunun yanında okul yöneticisinin zamanını; eğitsel, idari, mali ve rehberlik ile ilgili konular üzerine nasıl paylaştığı da EUYM'ye bakışını belirleyen bir unsur olarak ortaya çıkmaktadır. Bunun da okul yöneticisinin EUYM kapsamındaki faaliyetlere sahip çıkma, onları destekleme ve öncülük etme veya etmemeye kararında etkili olacağını göstermektedir. Bu çalışmada nitel olarak rapor edilen bazı durumlarda bazı okulların sağlıklı RİDEF doldurmadığının belirtilmesi durumun ciddiyetini ortaya koymaktadır.

Yönetici tutumlarında olduğu kadar öğretmen tutumları da EUYM'nin etkili işlemesinde belirleyici bir unsurdur. Öğretmenlerin EUYM'yi sahiplenmemesi, EUYM'nin değişik aşamalarının uygulanmasında işbirliği yapma konusunda gönülsüz olmaları ve olumlu tutumun aksine EUYM'ye yönelik olumsuz inanç beslediklerini ve hatta direnç gösterdiklerini ortaya koyan ifadeler kullanılmıştır. Bunun yanında velilerin EUYM'ye olumlu bakmadıkları da anlaşılmıştır. Velilerin çocukların risk takibine alınmasını istememeleri ve çocukların eğitimine yükledikleri değerin zayıf olması EUYM'ye ilişkin her türlü faaliyeti dışlamalarında önemli unsurlar oldukları görülmüştür. Velilerin genel olarak EUYM'ye olumsuz baktıklarının, ev ziyaretlerinin iki aktörü durumundaki okul temsilcileri ve ÖDE üyeleri tarafından tespit edilmesi önemlidir.

Diğer grupların aksine okul rehber öğretmenlerinin tutumlarının yönetici, öğretmen ve velilere göre çok daha olumlu olduğu anlaşılmaktadır. Rehber öğretmenlerin olumlu tutumları hem okul temsilcileri, hem İYK üyeleri hem de ÖDE üyeleri tarafından teyit edilmiştir. Okul rehber öğretmenlerinin bu konuda neden farklılığı sorusunun cevabı okulda öğrencileri yakından tanımması, işe adanmışlıklarını ve EUYM'yi sahiplenmesi ile açıklanabilir.

Ancak öğretmen ve yönetici tutumlarının neden zayıf kaldığına yönelik olarak yukarıda sunulan bulgulardan yola çıkarak değişik nedenler öne sürülebilir. Öncelikle, değişik kurumların ve özellikle üst paydaş kurumların EUYM'yi sahiplenmedikleri hissi olumlu tutum geliştirmemelerinde etkendir. Bir diğer neden olarak ise okul müdürenin aşırı iş yükü ve eğitim-öğretim işlerinden çok fiziki altyapıyi geliştirmek zorunda kalmaları EUYM faaliyetlerini de kapsayan rehberlik faaliyetlerini ikinci planda düşünmelerine ve ele almalarına neden olmaktadır. İş yükü öğretmenler için de EUYM'yi başarılı bir şekilde uygulama yönünde önemli bir sorundur. EUYM bir faaliyet alanı olarak, öğretmenler azımsanmayacak derecede iş yükü getirmiştir. Bu iş yükü bir çok durumda öğretmenlerin hali hazırladı bilgi becerilerini aşan iş yüküdür.

Öğretmen ve yönetici tutumlarındaki olumsuz durumun bir diğer nedeni de EUYM'nin yol açtığı somut kazanımlarla ilgilidir. Okul temsilcileri, İYK üyeleri ve ÖDE üyelerinden oluşan katılımcı gruplar EUYM'nin sonuca yönelik somut adımlar sunmaması ve buna bağlı olarak özellikle okul yöneticilerinin modelin işlevselliliği hakkındaki kuşkularının varlığı olduğu anlaşılmaktadır. İşlevsellik algısının yanında, özellikle EUYM'nin getirdiği ve öğretmenin bilgi ve becerisini aşan iş yüküne yönelik olarak öğretmenlere verilen eğitimin sınırlı kalması bir diğer neden olarak可以说abilir. Öğretmenlere verilen eğitim sınırlı kaldığı gibi tutumları geliştirmeye yönelik herhangi bir ek faaliyet de yapılmamıştır. Bu haliyle EUYM tamamen kişisel önceliklere ve bireysel motivasyona kalmıştır. Ayrıca, "proje yorgunluğu" da bir diğer neden olarak可以说abilir. MEB de sürekli proje uygulanması, bu projelerin okul ve öğretmene somut çıktı vermemesi, projenin geliştirilmesinde öğretmen ve yöneticiye yer verilmemesi, öğretmen ve yöneticilerin EUYM'yi önceliklerinin dışında tutmasında etkendir. Bunun yanında, projeye yönelik olarak "rehber öğretmen projesi" düşüncesinin geliştirilmesi de olumsuz tutumların gelişmesine neden olan bir durum olarak karşımıza çıkmıştır. Son olarak 'sorunlu okul' olarak görülmek istememek de bir diğer sorun olarak ortaya çıkmıştır.

EUYM'ye yönelik tutumların açıklanmasında ÖDE, Valilik Koordinasyon Birimi ve Ankara'daki ASPB ve MEB temsilcilerinin görüşleri de önemli rol oynamıştır. Çünkü bu üyeleri farklı kurumlardan gelmeleri itibarıyle farklı konuya farklı bakış açıları geliştirebilmekte ve aksayan yönleri daha iyi tanımlayabilmektedirler. Bu kapsamda bu projede görüşülen ÖDE temsilcileri, Valilik Koordinasyon Birimi Temsilcileri ve ASPB temsilcileri tutum sorununun altındaki nedenlere ek açıklamalarda bulunmuşlardır. Buna göre ÖDE temsilcileri; bu işin bir sürekliliğinin olmaması ve ek iş yükünün kendi kurumlarındaki iş yükünden düşülmemesini bir sorun olarak belirtmiştir. Valilik Koordinasyon Birimi de farklı kurumların EUYM'yi anlama, uygulama ve sahiplenme anlamında birbirlerinden oldukça farklılıklarını ifade etmiştir. ASPB temsilcileri EUYM'nin bir MEB projesi olarak algılandığını ifade etmişlerdir. Bu durum; özellikle ÖDE alanına giren faaliyetlerde (risk takibi) etkili çalışmayı engellediğini göstermiştir. Kurumlar arasında sahiplenme konusundaki farklılıkların alt düzeylere de yansığı ve alt düzeylerde de konuyu sahiplenmem ve riski rapor etmem şeklinde kendini gösterdiği anlaşılmıştır.

Burada sayılan bu tutum sorunları ve bu sorunların altında yatan nedenler incelemişinde tutum sorunlarının EUYM'nin tasarımindan değil, temelde kurumların EUYM'ye mutlak desteklerinin sağlanmamasından kaynaklandığını göstermektedir.

1.1.2. İçeriğe İlişkin Değerlendirmeler

Çalışmaya katılan farklı paydaş gruplarının *İçeriğe* ilişkin yorumlarına bakıldığından yine temel paydaşların içeriği olumlu olarak değerlendirdikleri görülmektedir. Özellikle okul temsilcilerinin içeriği olumlu algılaması önemlidir. Okul temsilcileri EUYM ile gelen faaliyetleri kendi işleyişlerinin doğal bir parçası olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca, EUYM ile öngörülen risk taramanın öğretmenlerin öğrencilerini daha da yakından tanıma fırsatı verdiği görüşünü savunmuşlardır. Ayrıca, Türkiye'de bütün güçlü kurumların EUYM'nin içinde olması, projeyi ayrıca değerli kılmaktadır. Bu durum aynı şekilde İYK temsilcileri tarafından da teyit edilmiştir. Risk taramanın okullara devredilmesi, farkındalık yaratması, riski erken fark etmeyi amaçlaması ve risk taramaya bir standardın getirilmesi anlamında olumlu bir proje olduğu olarak kabul edildiği anlaşılmaktadır. İçeriğe ilişkin olumlu bakış ASPB ve MEB temsilcileri tarafından da tekrar edilmiştir.

İçeriğe olumlu bakışın yanında bütün temsilciler, EUYM'nin içeriğinin geliştirilebileceğini vurgulamışlardır. Ancak yapılan yorumlar EUYM'nin içeriğinin tümden hatalı veya yersiz olduğunu göstermemektedir. Aksine yapılan yorumlar EUYM'nin tamamen değiştirilmesine veya kaldırılmasına yönelik değil, EUYM'nin değişik yönleriyle geliştirilmesini önerdiği anlaşılmaktadır. Bazı okullardaki alternatif risk tarama uygulamaların ise EUYM'nin reddedilmesi anlamına gelmeyeceği, aksine EUYM'nin üzerinde dayandığı temel prensip olan önleyici korumayı benimsedikleri ancak EUYM'deki aksaklıklar dolayısıyla alternatif bir işleyiş geliştirmeye gereği hissetmeklerini gösterir.

EUYM'nin uygulanması için verilen eğitimler, risk taramada kullanılan RİDEF formları, el kitabı veya rehber dokümanlar, insan kaynakları boyutu ve çocuk koruma konusundaki kanunları EUYM'nin içeriğine ilişkin olarak geliştirilebilecek alanlar olarak ifade edilmiştir. Öncelikle, çalışmaya katılan bütün paydaş gruplarından elde edilen bulgular, verilen eğitimin hem içerik hem de veriliş yöntemi bakımından yeniden ele alınabileceğini göstermektedir. Verilen eğitimler kuramsal düzeyde bulunmuş ve uygulamadaki durumları veya sorunları ele almada etkili olmadığı anlaşılmıştır. Bu sebeple, EUYM'nin başarılı bir şekilde uygulanmasının gerektirdiği koşullardan en önemlisinin, başta öğretmenler olmak üzere EUYM ile ilgili olabilecek bütün paydaşların uygulamaya yönelik eğitim verilmesi olduğu anlaşılmaktadır. Risk tarama konusu ve riski yakalama konusunda bilgi ve duyarlılığı geliştirme yurt dışındaki öğretmen eğitimlerinde öğretilen standart konulardandır. Ancak bu konuların Türkiye'deki öğretmen eğitimi programında ne ölçüde ele alındığı bilinmemektedir. Bu sebeple, öğretmenlerin EUYM kapsamından kendilerinden beklenen faaliyetleri etkin yapabilmeleri; zamana yayılmış, uygulamayı öne çeken, bütün paydaşları içeren eğitimlerin verilmesiyle mümkün olabilecektir. Yapılan görüşmelerde eğitimlerle ilgili olarak katılımcılar tarafından özellikle vurgulanan bir konu eğitimlerin bütün paydaşlara ilk elden verilmesi gerektidir. Okullardan bir temsilcinin eğitilmesi ve bu temsilcinin okuldaki herkesi eğitmesinin işleyen bir eğitim stratejisi olmadığı vurgulanmıştır. Bu sebeple, eğitimlerin tercihen okulda ve bütün öğretmenler için ilk elden verilmesi gerektiği anlaşılmaktadır. Eğitimlerin sürekli bir şekilde verilmesi, özellikle ÖDE gibi kritik kurulların üyelerinin dolaşımının yüksek olması sebebiyle önemli bulunmuştur. Bu sebeple, sürekli yeni üye veya çalışanların katılması da eğitimlerin zamana yayılmasını gerektiren bir nedendir. Son olarak, bu eğitimlere katılım sadece okul rehber öğretmenleri için değil, başta okul yöneticileri olmak üzere bütün ilgili kişi ve kurumların katılımı ile özendirilebilir. Bu bağlamda, ASPIM temsilcisinin aile eğitimine de odaklanma çağrısı çocuklara yönelik riskin erken saptanması ve önlenmesi açısından önemlidir.

Eğitim konusundaki yorumlar göz önüne alındığında, bu konuya direk bağlanabilecek bir diğer öneri hazırlanan el kitaplarına yönelik olabilir. Bu bakımından el kitabının da eğitimleri yönlendirecek şekilde ve uygulamaya yönelik bir içerikle tekrar sunulması EUYM kapsamında verilecek eğitimlerin niteliğini artıracaktır. Ayrıca, belli birim ve kurullar dışındaki paydaşların Çocuk Koruma Kanununun kapsamını bilmedikleri, bu sebeple, verilen eğitimlerin içeriğine çocuk koruma mevzuatının eklenmesi uygun olacaktır.

EUYM'nin yapısına ilişkin en çok vurgulanan bir diğer konu **RİDEF** ile ilgili olmuştur. EUYM'de RİDEF'in risk taramada kullanılan ana araç olması öngörlülmüştür. Geniş kitlelerin taranması ve sınıflandırılmasını içeren proje ve programlarda bu tür formların kullanıldığı bilinmektedir. Ancak bu tür araçların tasarımını genellikle; ortaya koyduğu verinin hızlı, pratik ve derin bir ölçme değerlendirme bilgisi gerektirmeden hızlı bir şekilde değerlendirilmesine imkan sağlayacak nitelikte tasarlanması prensibine dayanır. İlk sınıflama sonucunda aranan özelliklere sahip grup belirlendikten sonra, belirlenen bu grup üzerinde daha derinlemesine analizler yapılmaktadır. RİDEF bu amacı göz önüne alarak kurgulanmış ve uygulanmış bir formdur. Ancak bütün paydaş grupları, RİDEF'in hali hazırladığı formunun bu amacı gerçekleştirmede

etkili bir araç olmadığını göstermektedir. Katılımcı görüşleri bağlamında RİDEF'in içerik olarak madde sayısının azaltılması ve ölçme değerlendirme anlamında da her öğretmenin değerlendirmeyi tek başına yapabileceği şekilde yeniden tasarlanması önemli bir gereklilik olarak ortaya çıkmaktadır. RİDEF ile ilgili bir diğer konu da içeriğinde yer alan hassas kişisel bilgilerin ne şekilde toplanacağı ve saklanacağı konusuyla ilgilidir. Özellikle bazı yorumlarda RİDEF kapsamında toplanan verilerin bireysel mahremiyetin ihlali anlamına gelebileceği ifade edilmiştir. Bu sebeple, RİDEF'in içeriğinin ölçme değerlendirme anlamında yeniden düzenlenmesinin yanında hukuk uzmanlarının da değerlendirmesi tartışmalı olan kişisel bilgilerin alınması konusunu hukuki açıdan aydınlatması gerekmektedir. Bu değerlendirmeler yapıldıktan sonra RİDEF'in başta öğretmenler olmak üzere bütün paydaşların değerlendirmesine açılması etkili bir şekilde yakalayan bir aracın geliştirilmesine yönelik önemli adımlar olacaktır. Son olarak, RİDEF'in internet ortamında uygulanması tercihinin kapsamlı bir şekilde ele alınması gerekmektedir. Önemli ölçüde RİDEF'e dayanan ADEY uygulamasının da internet üzerinden yapılması, ve verilerin hızlı bir şekilde değerlendirilmesi suretiyle risk takibinin de etkin bir şekilde yapılmasına dayanmaktadır. Ancak bu değerlendirme çalışması kapsamından elde edilen bulgular, ADEY'in üzerine kurgulanması öngörülen e-okul modülünün hayatı geçmediğini göstermektedir. Bu sebeple, ADEY'in uygulanmasındaki aksaklıkların anlaşılması ve bu aksaklıklar giderilerek (güvenli bir veri saklama uygulaması geliştirilmesi koşuluyla) RİDEF'in internet ortamında uygulanması da EUYM yi etkili kilacak bir diğer uygulama olacaktır.

İçeriğe ilişkin olarak yapılan yorumlarda dile getirilen bir diğer konu da EUYM'ye yönelik olarak kullanılan kaynaklarla ilgilidir. EUYM'ye yönelik kaynak konusu hem parasal kaynak hem de insan kaynağı bakımından da ele alınması gereken bir konu olmuştur. Öncelikle, EUYM'nin bir çok kurum ve kişinin iş yükünü artttırduğu anlaşılmaktadır. İnsan kaynakları yönetiminde temel prensiplerden biri olan 'ortaya çıkan işin tazmin edilmesi ilkesi'nin EUYM kapsamında dikkate alınmamış bir olgu olduğu anlaşılmaktadır. Bunun yanında yine değişik paydaşların EUYM uygulamalarını yapabilmeleri için iş yüklerinin azaltılmadığı görülmüştür. Okullarda sınıf rehber öğretmenlerinin RİDEF uygulamaları ve değerlendirmeleri, ÖDE üyelerinin ÖDE kapsamında yaptıkları işlerin kendi kurumlarındaki iş yükünden düşülmemesi, okul rehber öğretmenlerinin iş saatlerinin EUYM'ye göre yeniden düzenlenmemesi insan kaynakları yönetiminde eksik bırakılan alanlar olmuştur. İnsan kaynağı dışında, projenin uygulamasının getirdiği maliyet ve mekan ihtiyacıının da yeniden planlamaya ihtiyaç duyan bir alan olduğu anlaşılmaktadır. Özellikle eğitimlerin verilmesi, RİDEF'lerin uygulanması gibi aşamalarda UNICEF'in kaynak sağladığı anlaşılmaktadır. Ancak ÖDE'ye yönelik mekan konusu, sosyal hizmet uzmanı ihtiyacı, risk takibi için ulaşım ve iletişim ihtiyacı için diğer paydaş kurumların devreye girmesi EUYM'nin amacına uygun bir şekilde uygulanmasına katkı sağlayacaktır.

1.1.3. Sürece İlişkin Değerlendirmeler

EUYM'nin değerlendirilmesinde öne çıkan bir tema EUYM'nin süreç boyutu olmuştur. Süreç boyutu, EUYM bir süreç olarak kabul edildiğinde her bir aşamasında yapılması gereken faaliyetleri ve bu faaliyetlerin ne ölçüde öngördüğü gibi yapıldığını içeren bir boyuttur. Yapılan bu değerlendirme çalışmasında da EUYM nin süreç olarak değişik boyutlarıyla yeniden düzenlenmesi gerektiğini göstermektedir.

Nitelverilerden elde edilen sonuçlardan, sürecin ilk aşaması olan risk taramasının yeniden değerlendirilmesine ilişkin yorumlar yapılmıştır. Öncelikle tutumlar boyutunda da belirtildiği gibi etkili bir risk taraman öğretmenin süreci sahiplenmesi ile ilişkilendirilmiştir. Bu anlamda, öğretmenlerin risk taramaya karşı duyarlı olmalarını sağlayacak önlemlerin alınması gereklidir. Örneğin, bir önceki içeriğe ilişkin olarak rapor

edilen durumda öğretmene risk tarama için alan/zaman açılması ve risk taramadan kaynaklanan iş yükünün tazmini önerilmişti. Bu tür bir zaman açma ve tazmini risk taramaya katkı sağlayacaktır. Bunun yanında risk taramanın etkili yapılması için; öğretmen ile velinin karşı karşıya gelmesini engelleyecek bir mekanizmanın kurulması da gerekmektedir. Böylece öğretmen güvenlik endişesi hissetmeden standard bir risk tarama faaliyeti yürütebilir. Yine tutumlara bağlı olan bir diğer sorun, öğretmenlerin “proje yorgunluğu” sebebiyle RİDEF’i de form doldurmaktan ibaret görmesi riskidir. Burada da öğretmenlerin EUYM hakkında bilgilendirilmeleri ve karşılaşlıklarını sorunlara karşı duyarlı olunması ve bu sorunlara karşı kendilerine destek verilmesi risk taramanın niteliğini artıracaktır. Özellikle okul temsilcilerinin rahatsızlıklarını ifade ettikleri bir diğer konu, tüm risk tarama faaliyetlerinin sonuçlandırılmadığı, dolayısıyla, EUYM’nin somut bir çıktısı olmadığı yönündeydi. Bu sebeple, risk takibi de dahil olmak üzere belirlenen bütün vakaların sonuçlandırılması öğretmenlerin risk tarama sürecinin gereklerini yapmada motive edici olacağı düşünülmektedir.

Risk taramaya yönelik bu tür önlemlerin yanında hem Bursa çalışmasında İl Sağlık Müdürlüğü’ne yapılan ziyarette hem de bazı katılımcıların ifadelerinden anlaşıldığı üzere Sağlık Bakanlığı’nın 0-6 yaş grubu için sahip olduğu verilerin okullardaki risk taramaya kaynaklık edebileceği görüşü belirmiştir. Sağlık Bakanlığı 0-6 yaş grubundaki bütün çocukların takip etmeye ve bilgilerini tutmaktadır. Bu bilgilerin, EUYM’nin risk tarama ile yakalanması amaçlanan bir çok riski yakalayabilecek şekilde düzenlediği görülmüştür. Bu sebeple, sağlık verisinin çocuğun okula başlamasıyla birlikte okula ve dolayısıyla EUYM’ye aktarılmasının hukuksal zeminin araştırılması ve mümkünse işbirliğinin sağlanması risk taramayı kolaylaştıracak bir önlem olacağı düşünülmektedir.

Nitel bulgulardan elde edilen sonuçlar, EUYM’de daha etkin bir sürecin işletilebilmesi için risk takibi aşamasında da bazı faaliyetlerin geliştirilebileceğini göstermiştir. Bütün katılımcı gruplarının temsilcilerinin risk takibinin geliştirilmesi gerektiğine ilişkin yorumları olmuştur. Öncelikle okul temsilcileri, Valilik Koordinasyon Birimi, MEB yetkilileri okulların risk takibini yapabilecek kadar bilgi, yetkinlik ve kaynağa sahip olmadığını belirtmişlerdir. Bu tespite paralel olarak İYK temsilcileri de okulun bu yöndeği kapasitesinin artırılması gerektiğini belirtmiştir. Bunun için öğretmenlerin eğitilmesi ve dış kaynakların aktif hale getirilmesi önerisi bu bakımdan anlamlıdır.

Risk takibi için yapılacak iyileştirmelerin bir çoğunun ÖDE’nin işleyişi ile ilgili olduğu söylenebilir. Katılımcıların görüşmelerde üzerinde en çok durdukları konulardan biri ÖDE’nin birim olarak yerinde olduğu ancak işleyiş bakımından EUYM’nin en sorunlu kısmı olduğu anlaşılmaktadır. ÖDE’nin işleyişinin geliştirilmesi için öncelikle üye yapısı ve bu üyelerin çalışma şekillerinin değiştirilmesi gerektiği ortaya çıkmıştır. Temelde MEM, ASPIM ve Kolluk temsilcilerinin ÖDE’de yer alması, farklı kurumlardan temsiliyeti bakımından iyi düşünülmüş bir uygulamadır. Ancak, farklı kurumlardan gelen bu üyelerin haftada bir gün çalışması, üyelerinin iş yükünün kurumlardaki iş yükünden düşülmemesi, ÖDE’nin risk takibi uygulamaları için mekan, ulaşım ve iletişim anlamında desteklenmemesi, üyelerinin devamlılığının olması bu birimin etkinliğini kısıtlamaktadır. Ayrıca kolluk temsilcisinin olmasına rağmen üyelerinin halen bir güvenlik kaygısı içinde olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca okulların bildirdikleri risk vakaları için ayrıntılı bir ön değerlendirme yapmadan vakayı ÖDE’ye bildirmesi ÖDE’nin ilgilenmesi gereken vakalarla ilgilenmesini engelleyen bir başka durumdur. Ayrıca, ekonomik risk grubuna giren bütün vakaların ÖDE’ye bildirilmesi aynı şekilde ÖDE’nin etkinliğini kısıtlamaktadır.

Sürece ilişkin geliştirilebilecek bir diğer konu kurumlar arasındaki eşgüdüm konusu olmuştur. Görüşme

yapılan bazı katılımcılar EUYM’nin en güçlü taraflarından birini farklı kurumların EUYM’de yer alması olarak göstermiştir. Ancak etkili bir planlama ve eşgüdüm kurulmaması sebebiyle, bu kurumların desteğinin hissedilmediği ve özellikle risk takibi ve tedbir kararlarının uygulanmasında karşılaşılan sorunların etkili bir eşgüdüm kurulmamasından kaynaklandığı söylenebilir. Bu sebeple, başta MEB olmak üzere, ASPB, Adalet Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, İŞKUR ve yerel yönetimler olmak üzere bu kurumların EUYM’ye katkı vermesi ve bu kurumlar arasında eşgüdüm sağlanması gerekmektedir.

1.1.4. Yapıya İlişkin Değerlendirmeler

EUYM karmaşık bir mekanizma öngörmektedir. Bu durum katılımcılar tarafından da teyit edilmiştir. EUYM’nin karmaşık bir yapı sunmasının temelinde özellikle risk takibinin yapılma güçlüğü ve risk müdahalesinin tek bir kurumun kapasitesini aşmasından kaynaklanmaktadır. Ancak paydaş bütün kurumların EUYM’de katkısının alınması için öngörülen eşgüdümün işlediği yukarıda verilen süreç ve yapıya yönelik ifadelerde verilmiştir. Bu sebeple EUYM ile geliştirilen yapı, yapının içindeki farklı kurumların EUYM’ye yönelik farklı bakış açılarını korumuş ve EUYM’ye bütüncül bir bakış açısı geliştirememiştir. Söz konusu bütüncül bakış açısı için eşgüdüm ve planlamanın da etkin olmadığı anlaşılmaktadır. Bu sebeple, yapıya ilişkin ele alınması gereken temel konu EUYM’de eşgüdüm ve planlama birimi olarak çalışacak bir birimin oluşturulması gerekmektedir. Bu kapsamda çalışan Valilik Koordinasyon Birimi veya buna benzer bir birimin oluşturulması bir gereklilik olarak ortaya çıkmaktadır.

Yine nitel bulgulardan elde edilen sonuçlara göre daha etkin bir yapı için yukarıda sayılan kurumları ve kurumlardan EUYM’ye katılan her bir paydaşın rol tanımlarının ayrıntılı bir şekilde yapılması da daha etkin çalışabilecek bir EUYM için bir gereklilik olarak ortaya çıkmaktadır.

EUYM’ye yönelik bu tür bir üst eşgüdüm birimi oluşturulduktan sonra EUYM kapsamında oluşturulan birimler tek tek ele alınabilir. Öncelikle RİTA’ların yapılandırmasının gerekliliği ortaya çıkmaktadır. RİTA’larında yapısal olarak geliştirilmesi gerekliliğinin bu yapıyı tanıyan okul ve İYK temsilci tarafından ifade edilmesi ayrıca önemlidir. Özellikle risk yoğunluğu fazla olan bir bölgede yer alan okullarda yapılan pilot uygulamaların RİTA’ları işlemez hale getirdiği anlaşılmıştır. Özellikle her bir öğrenci için RİTA kurulması, RİTA’ların hepsine aynı müdür yardımcısı ile okul rehber öğretmeninin katılması ve yine rehberlik faaliyetlerine sınırlı zaman ayırabilen sınıf öğretmenlerinin de katılması RİTA’ların etkin işleyişini engelleyen bir durumu oluşturmaktadır. Bu sebeple, RİTA’nın çalışması için her üç üye için zaman açılması ve iş yüklerinin sınırlanması gereği ortaya çıkmaktadır. Ayrıca, RİTA’ların somut sonuçlara ulaşması için gerekli kaynakların sağlanması ve okul yöneticilerinin RİTA’lara katılımı RİTA’ların çalışmasını daha etkin yapacaktır. Ancak mevcut eğitim sisteminde iş yükü ve yoğunluğu düşünüldüğünde gerçekçi bir çalışma planı oluşturmanın önemini altı çizilmelidir. Önleme anlayışının sistemin geneline yayılan bir bakış açısından ile benimsenmediği müddetçe etkili bir risk tarama çalışması tarif etmenin de mümkün olmadığı görülmektedir.

EUYM’ının yapısal özelliklerinde geliştirilebilecek bir diğer konu ÖDE’nin yapısı ile ilgilidir. Bu birimin EUYM içinde yapısal bir birim olarak ön plana çıkaracak önlemlerin alınması gerekmektedir. Öncelikle ÖDE’nin yapı içindeki yerinin daha da belirgin hale getirilmesi, paydaş kurumların ÖDE’ye üye verme prensiplerinin belli prensiplere bağlanması (örneğin devamlılığı olan üyelerin verilmesi, üyelerin sık sık değiştirilmemesi), ÖDE’ye üye veren kurumların hangi biçimlerde kaynak sağlayacağı, üyelerin rol tanımları ve bu rol tanımlarının kendi kurumlarındaki rol tanımlarıyla ilişkilendirilmesi (örneğin, ÖDE içindeki iş

yüklerinin kendi kurumlarındaki iş yükünden düşülmesi) ve işleyişinde daha dinamik bir yapıya ulaşılması (ASPIM temsilcisinin önerdiği şekilde, acil bir çağrı merkezi ile harekete geçebilmesi) ÖDE yi daha etkin yapabilecek yapısal müdahaleler olacaktır. Bütün bu önlemlere ek olarak ÖDE'de ihtiyaç duyulan en önemli yapısal gelişim ‘bir yetki-sorumluluk dengesi’nin sağlanması olacaktır. Katılımcılar tarafından ÖDE ile ilgili olarak en çok ifade edilen sorunlardan biri ÖDE'nin ele alması gereken vakaların karmaşık olması fakat buna rağmen bu birimin vakaları somut bir şekilde sonuçlandıracak, takip ve müdahale edecek bir yaptırım gücünün olmamasıdır. Bu sebeple, ÖDE ile öncelikle ele alınması gereken sorun temel bir bürokrasi kuralı olan yetki-sorumluluk dengesinin kurulmasıdır.

Her ne kadar yapısal bir konu olarak görünmese de, başta 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu olmak üzere çocuk koruma ile ilgili bütün mevzuatın tekrar ele alınması, geliştirilmesi ve EUYM'ye bu yasal çerçevede bir yer verilmesi gereği ortaya çıkmaktadır.

Tablo 2 — Okul temsilcilerinin görüşlerine ilişkin özeti

Tutumlar	İçerik	Süreç	Yapı	Ideal EUYM Tanımı
<ul style="list-style-type: none"> Okul yöneticilerinin sınırlı ilgisı Riske müdahale için somut adımların alınması Diger kurumların modeli Okul müdürlüğünün asırı iş yükünün olması ve tali sorunlarla ilgilenmesi Öğretmenlerin zaman zaman işbirliğine girmemesi Öğretmenlerin direnç göstermesi Öğretmen inanclarının zayıf olması EUYM'ye yönelik olumsuz inancların varlığı 	<ul style="list-style-type: none"> Modelin içeriğine yönelik olumlu algının olması Modelin işlerinin doğal bir parçası, bildikleri bir uygulama olması Öğrencileri yakından tanıma fırsatı Türkiye'nin temel bakanlıklarının EUYM ile ilgili önemli rollerinin olması EUYM'nin içeriğine ilişkin olumsuz algı Alternatif risk tarama modeli geliştirme eğilimleri Geleneksel öğretmen-öğrenci ilişkisinin dışında olması, EUYM'yi form doldurmakta ibaret bir formalite olarak görmeleri Bürokratik anlayışın hakim olması Riske müdahale konusunda tek mekanizmanın olmaması EUYM'ının getirdiği iş yükü Reber öğretmenin iş saatlerinin uygun olmaması 	<ul style="list-style-type: none"> Risk tarama sürecinin eksiksiz olması Öğretmenlerin risk taramaya yönelik tutumlarının olumsuz olması (motivasyonları, risk altındaki çocukların yakalamaya yönelik duyarlılıklarının sınırlı olması, çocuğun risk takibine alınması) karşısındaki sorumluluğu tutan ve suçlayan tavırının, Milli Eğitim Bakanlığı'nın çok sık proje uygulamaları yapması ve sonuçlarına ilişkin öğretmenlerin bilgilendirilmemesi, bu projelerin veri kaynağı olarak görülmesi, EUYM'yi form doldurmaktan ibaret bir formalite olarak Kuramsal içerik ve uygulamadaki sorunların varlığı Bürokratik anlayışın hakim olması Riske müdahale konusunda tek mekanizmannın olmaması EUYM'ının getirdiği iş yükü Reber öğretmenin iş saatlerinin uygun olmaması 	<ul style="list-style-type: none"> Rehber öğretmenin faaliyetlerinin risk tarama ve takip için doğal faaliyetler olarak algılanması Öğretmenlerin risk taramadaki informal rolü EUYM'nin karmaşık bir mekanizma summası RİTALarın etkili olmaması (RİTA'ların somut bir çıktıla sonuçlanmaması, okul yöneticilerinin RİTA'ya yeterince katılmaması, yarattığı ek iş yükü), ÖDE'lilerin etkili olmaması (haftada bir gün bir araya gelmesi, bürokratik işleyiş, vakkalarla ilgili ön analizin yeterince yapılmaması, kaynak ve olanaklara sahip olmaması, ÖDE ile risk durumu dışında iletişimde geçilmemesi) Öğretmenlerin kadro durumuna göre risk tarama faaliyetlere katılmalarının etkisi Risk takibinin eksik olması (okulun takip yapacak bilgi, yetkinlik ve kaynağa sahip olmaması) Verilerin saklanması ve değerlendirilmesinin yaşanan güçlükler Ev ziyaretlerinin etkili şekilde işletilememesi Planlama ihtiyacı 	<ul style="list-style-type: none"> Riskin önceden belirlenmesi anlayışının öğretmen eğitimi'ne eklenmesi, öğretmenlere daha fazla rol verilmesi (karar süreçlerine katılmasının sağlanması, öğretmenlerin konu hakkında sürekli eğitimlileri ve eğitimlerinin güncellenmesi) Öğretmen ve velinin işbirliği halinde çalışmasının sağlanması, Risk vakalarının rehber öğretmeye ve okul yönetimine aktaracağı özel bir zamanın olması, inançların olumluyuza çevirme gerekliliği Okul yöneticilerinin tam desteginin sağlanması, RIDEF'in geliştirilmesinin gerekliliği Hizmet için eğitimin içerik ve yöntem olarak geliştirilmesi ÖDE'nin yapı ve işleyişinin geliştirilmesi (stürekli birim olması, görevlileri için süreklilik teknikleri, hızlı işlemesinin sağlanması, birden fazla ÖDE olması), Velilerle iletişimini geliştirmemesi Paydaş kurumlar arasındaki iletişimini geliştirilmesi, RİTA'ların geliştirilmesi (ön analizlerin yapılması) EUYM prosedürlerinin belirlenmesi Paydaş kurumlar arasındaki iletişimini geliştirmemesi gerekli insan ve materyal kaynaklarının sağlanması EUYM prosedürlerinin yapılması

Tablo 3 — İYK temsilcilerinin görüşlerine ilişkin özeti

Tutumlar	İçerik	Süreç	Yapı	Ideal EUYM Tanımı
<ul style="list-style-type: none"> Değişik paydaşların EUYM'yi sahiplenme, EUYM'ye inanç ve direnç anlamında tutum sorunları Tutumları geliştirmeye yönelik faaliyetlerin olmaması, uygulamanın kişisinin istegine kalması Okul temsilcilerinin tutumları (problemeli görmezden gelme, rehberlik faaliyetlerine öncelik vermem, RIDEF'in sağlıklı doldurulamaması, EUYM'nin rehber öğretimine yüklenmesi) Okul temsilcilerinin modelin işlevselliği hakkındaki kuşkuluları (eğitimlerin gecikmesi) Projenin rehber öğretmen projesi olarak görülmemesi “Proje yorgunluğu” (MEB'de fazla projenin uygulanması, okullara projelerin geliştirilmesinde söz hakkı verilmemesi, çıktılar hakkında da bilgilendirilmemesi) “Sorunlu okul” olarak görülmek istememe, Öğretmenlerin olumsuz tutumları (Öğretmenlerin katılmamının sağlanmaması, EUYM'nin neden olduğu iş yükü ve bu iş yükünün ücretlendirilmemesi, projeyorgunluğu) 	<ul style="list-style-type: none"> EUYM yerinde bir projedir (risk taramanın okullara devredilmesi, farkındalık yaratması, riskin erken fark edilebilmesi, giçili kurumların işini içinde olması, risk taramada bir standardın olması) EUYM'nın sınıf rehber öğretmenine getirdiği ek iş yükü Risk takibinin geliştirilmesi ihtiyacı (ODE'lerin haftada bir gün toplanması, bir takımın olması, ODE imkanlarının kısıtlı olması, ev ziyaretlerinde güvenlik kaygısı) Eğitimin içerik ve yöntem bakımından geliştirilmesi (kuramsal olmama, uygulamayı içermesi, kapsayıcı olması, geniş bir zaman yayılması, okulda verilmesi, herkese ilk ağızdan verilmesi) El kitabı (rehber) (uygulamaya yönelik olması) ADEY (kuramsal olarak iyi ama çalışmıyor, paydaşların ADEY'i kabullenmemesi, ADEY'e yönelik eğitimlerin yetersiz kalması) Finansal ve insan kaynağı ihtiyacı (yeterli sayıda rehber öğretmen ve sosyal hizmet uzmanı, ODE için mekan, ulaşım ve iletişim imkanları) 	<ul style="list-style-type: none"> Bütün öğretmenlerin eğitilmesi Risk tarama konusunda eksik bilgilendirilme EUYM'nın sınıf rehber öğretmenine getirdiği ek iş yükü Risk takibinin geliştirilmesi ihtiyacı (ODE'lerin haftada bir gün toplanması, bir takımın olması, ODE imkanlarının kısıtlı olması, ev ziyaretlerinde güvenlik kaygısı) Eğitim yetersiz (adli merci ve ASPIM'i kapsayacak etkili esgündüm ihtiyacı, kurumsal taassup) Uygulayıcı kurum ve kişilerin tutumlarının geliştirilmesi RİDEF'lerin uygulanması ve sonuçlarının değerlendirilmesi Etkili bir planlama yapılması Verilerin saklanması (e-okul modülü, özel hayat ile ilgili maddeler) Ev ziyaretleri (fazla risk vakası, güvenlik kaygısı, imkan sorunu) 	<ul style="list-style-type: none"> RİTA'ların geliştirilmesi (okul temsilcilerinin motivasyonların artırılması, okullarda standart bir RİTA uygulamasının olmaması, müdür yardımcısı ve rehber öğrencine getirdiği iş yükü, yönlendirmenin anlaşılması) ODE'nin yapısının geliştirilmesi (paydaş kurumların ÖDE'ye sahip çökmanası, ekibin ve üyelerin süreklilığı, imkan suikintisi, üyelerin iş yükü, ulaşılabilirlik sorunu, haftada bir gün toplanma, kارتasiyecilik, vakkaların özel olması ve uzmanlık gerektirmesi, Farklı kurumları farklı baksız açlarına sahip olması) Farklı kişi ve kurumların rol tanımlarının açık olmaması İYK ve Valilik Çocuk Koordinasyon biriminin iş yükü planlama yapılması, kolluk deseginin alınması) Tutumların geliştirilmesi (ödül mekanizması ve ek iş için ek ücretlendirme ve sosyal ödül verilmesi) RİTA ve ÖDE'ye kaynak Okul yöneticilerinin tutumlarının geliştirilmesi EUYM'deki gelişmelerin paydaşlarla paylaşılması 	<ul style="list-style-type: none"> RİTA'ların geliştirilmesi (okul yöneticilerinin sürecde dahil edilmesi, her öğrenci RİTA yerine her okul için RİTA, sınıf rehber öğretmeninin bilgi vermesi, her ekonomik riskin RİTA kapsamına alınması, psiko-sosyal boyutun eklenmesi) ODE'lerin geliştirilmesi (üyeleri için sürekli iş olması, kurumlarındaki iş yükünden düşülmesi veya sürekli bir olması, imkanlarının genişletilmesi) EUYM'ye yönelik eğitimlerin genişletilmesi (her paydaş kurum ve kişiye ulaşılması, aşamalı ve etkileşimli hizmet içi eğitim, veli ve öğretmenlerin de kapsanması) Verilerin elektronik ortamda toplanması ve saklanması, e-okul üzerinde bir modül geliştirilmesi ve verilerin öğretmenlere zımmetlenmesi Ev ziyaretlerinin geliştirilmesi (planlama yapılması, kolluk deseginin alınması) Tutumların geliştirilmesi (ödül mekanizması ve ek iş için ek ücretlendirme ve sosyal ödül verilmesi) RİTA ve ÖDE'ye kaynak Okul yöneticilerinin tutumlarının geliştirilmesi EUYM'deki gelişmelerin paydaşlarla paylaşılması

Tablo 4 — ÖDE temsilcilerinin görüşlerine ilişkin özeti

Tutumlar	İçerik	Süreç	Yapı	Ideal EUYM Tanımı
<ul style="list-style-type: none"> Okul yöneticilerinin tutumları (iş yükü, risk vakkalarına hâkimiyet, sorunlu okul olarak algılanmamak istememe) Sınıf rehber öğretmenlerinin tutumu Okul rehber öğretmenlerinin tutumları Velilerin tutumlarının olumsuz olması ODE üyeleri faklı kurumlardan gelmesi, süreklilik ve iş yükü sorunu 	<ul style="list-style-type: none"> RİDEF'lerin geliştirilmesi Eğitimin geliştirilmesi Ev ziyaretlerinin okul tarafından etkili şekilde yapılmasına Haftada bir gün çalışma, iş yükünün kurum iş yükünden düşülmemesi veya bu işin tam zamanlı iş yapılmaması Esgündüm sorunun giderilmesi ve ÖDE'ye personel veren kurumlar arasında eşgüdümdün sağlanması ODE çağrılarından önce gerekli analizlerin yapılması ve gerekli belgelerin doldurulmaması 	<ul style="list-style-type: none"> Her türlü riskin ÖDE'ye bildirilmesi ve ön analiz yapılması Yasal çerçeveyin geliştirilmesi, boşlukların giderilmesi ÖDE için yetki-sorumluluk dengesizliği ODE'nin ihtiyaç duyduğu kaynak ve imkanların sağlananması Üyelerin tam zamanlı ÖDE'de çalıştırılması ODE'nin yapturum gücünün olması 	<ul style="list-style-type: none"> Rol tanımlarının detaylandırılması Vakaları internet üzerinden alma ve takip etme Daha fazla ÖDE oluşturulması Uzman ve devamlılık olan üyelerin seçilmesi Üyelerin tam zamanlı ÖDE'de çalıştırılması ODE'nin yapturum gücünün olması 	<ul style="list-style-type: none"> Tutumların geliştirilmesi Vakaları internet üzerinden alma ve takip etme Daha fazla ÖDE oluşturulması Uzman ve devamlılık olan üyelerin seçilmesi Üyelerin tam zamanlı ÖDE'de çalıştırılması ODE'nin yapturum gücünün olması

Tablo 5 — Valilik Koordinasyon Birimi temsilcilerinin görüşüslere ilişkin özet

Tutumlar	İçerik	Süreç	Yapı	İdeal EUYM Tanımı
<ul style="list-style-type: none"> EUYM'nın sahiplenmesi, alt kademelerde sahiplenme sağlanması, gözlenen riskin rapor edilmemesi, Kurumların işi birbirlerine atma eğilimi, ÖDE'ye sahip çırkulmaması EUYM'yi anlama, uygulama sahiplene anlamında kurumlar arasında farklılıklar Temel yasaları bilmemek 	<ul style="list-style-type: none"> Verilen eğitimlerin daha da geliştirilmesi (eğitimlerin sürekli yapılması ve görev yeri değişikliği sebebiyle yeni gelenlerin eğitiminden geçirilmesi, RTTA ve ÖDE üyelerinin yenilenmesi sebebiyle sürekli eğitilmesi ihtiyacı, eğitimlere katılmam özendirilmesi ve arttırılması) Faaliyetlerde ihtiyaç duyulan kaynakların sağlanması (ÖDE'ye yönelik imkanlar, ASPIM sosyal hizmet uzmanı azlığı, okul rehber öğretmeni gereksinimi) 	<ul style="list-style-type: none"> Eşgüdüm sorunu <ul style="list-style-type: none"> Risk takibinin geliştirilmesi (Tedbir kararlarının uygulanmasındaki zorluklar, tedbir kararlarını uygulayacak kapasitenin olmaması, öğretmen ve okulun riski bildirmemesi, ÖDE'nin çalışma prensiplerinden kaynakdanan sorunlar (haftada bir gün çalışma) ve güvenlik riski 	<ul style="list-style-type: none"> Rol tanımlarının (değişik kurumların rolleri açık değil) Valilik Koordinasyon Birimi Yasal çerçeve (5395 yetersiz) ÖDE (haftada bir defa toplantıması, üyeleri için sürekli bir iş olmaması, mekan sorunu, üyelerinin rotasyona uğramaları) MEB'in EUYM'e daha fazla kaynak harcaması Risk taramanın okul öncesine yaygınlaştırılması 	<ul style="list-style-type: none"> Yasal çerçevenin geliştirilmesi ve EUYM'nin bu çerçeveye göre yapılması Ana paydaş kurumlar arasında esküdüm protokolü imzalanması Paydaş kurumların genişletilmesi (örnek, İSKUR'un da katılım) Eğitimlerin üst düzey yöneticiler dahil konuya ilgili bütün paydaş gruplar halinde ve uygulamaya yönelik verilmesi MEB'in EUYM'e daha fazla kaynak harcaması Risk taramanın okul öncesine yaygınlaştırılması

Tablo 6 — ASPİM temsilcisinin görüşüslere ilişkin özet

Tutumlar	İçerik	Süreç	Yapı	İdeal EUYM Tanımı
	<ul style="list-style-type: none"> Risk alanlarının ve bu risk alanlarının görme sıklığı değişmesi (ekonomik risk vakalarından aile yapısına ilişkin vakalara doğru artış) Uygulamaya dönük ve sahada eğitim verilmesi, aile eğitimine daha fazla önem verilmesi 	<ul style="list-style-type: none"> Risk taramanın geliştirilmesi <ul style="list-style-type: none"> Kurumlararası eşgüdümün geliştirilmesi Önleyici korumaya ("bağışıklama") ağırlık verilmesi 	<ul style="list-style-type: none"> 5395 Sayılı Kanunun geliştirilmesi Valilik Koordinasyon Biriminin daha da geliştirilmesi 	<ul style="list-style-type: none"> Ana paydaş kurumlar arasında esküdümün geliştirilmesi için bir esküdüm ve uygulama biriminin oluşturulması Bir "acıç çağrı merkezinin" kurulması Aile eğitimine ağırlık verilmesi Eğitimin uygulamaya yönelik ve sahada verilmesi Aile hekimliği ve aile danışma merkezlerinin bilgilerinin bir merkezde toplanması Rehber öğretmenlere sistemde daha geniş bir yer verilmesi

Tablo 7 — Adli merci temsilcisinin görüşüslere ilişkin özet

Tutumlar	İçerik	Süreç	Yapı	İdeal EUYM Tanımı
		<ul style="list-style-type: none"> Risk takibinin geliştirilmesi (sınırlı kaynaklar, sınırlı altyapı) Taramanın geliştirilmesi Kurumlara arası eşgüdümün geliştirilmesi Önleyici korumaya ("bağışıklama") ağırlık verilmesi 	<ul style="list-style-type: none"> Zayıf yapı, önleyici koruma sağlanıyor 	

Tablo 8 — ASPB temsilcilerinin görüşüslere ilişkin özet

Tutumlar	İçerik	Süreç	Yapı	İdeal EUYM Tanımı
<ul style="list-style-type: none"> MEB'deki projenin fazlalığı ve sayısının fazlalığı ve bu projelerin öğretmenler üzerinde yürütümesi Merkez örgütünde sık yönetici dolaşımı 	<ul style="list-style-type: none"> EUYM kurumsal olarak iyi geliştirilmiş bir tasarım işbirliğinin zayıf olması ve kurumların birbirleri üzerinde yapurularının olmaması RİDEF'in sadeleştirilmesi 	<ul style="list-style-type: none"> Önleyici faaliyetlerin daha geniş yer almaları istenmesi Ailedeki psikolojik şiddetin ortaya çıkarılması Risk taramada standart bir uygulama olmaması Risk takibi, güvenlik kaygısı, Eşgüdüm Sağlık Bakanlığının rolünün daha geniş olması, sağlık verisini kullanılması Daha fazla uzman personel ihtiyaci 	<ul style="list-style-type: none"> Cocuk koruma faaliyetlerinin çocukların ve aileyeye yönelik faaliyetlerin kapsamında olması Cocuk hakları konusunda eğitim, çocukların yaşam becerileri eğitiminin verilmesi Yasal çerçeve geniş ama yeterli değil ÖDE etkin çalışmayor 	<ul style="list-style-type: none"> Türkiye çapında yaygın toplantı ve eğitimler Zorlayıcı ve cezalandırıcı tedbirler getirilmesi Eğitimin uygulamaya odaklanması Yasal çerçevenin geliştirilmesi Riski rapor edene yasal koruma Çocuk korumaya yönelik eğitiminin geliştirilmesi ve her aşamasında ASPB'nin olması Eğitim alımı uzmanların artırılması Performans değerlendirmeye ve ödül mekanizması

Tablo 9 — MEB temsilcilerinin görüşüslere ilişkin özet

Tutumlar	İçerik	Süreç	Yapı	İdeal EUYM Tanımı
<ul style="list-style-type: none"> İçerik olumlu Risk tarama ve takip öğretmenlerin doğal görevi Mikro düzeyde kalınmış bir proje, hem MEB içinde hem de diğer kurumlarla eşgüdüm eksikliği 		<ul style="list-style-type: none"> Risk tarama yeterlidir Okulun risk takibi için yapabilecekleri sınırlıdır. Eşgüdüm sağlanması 	<ul style="list-style-type: none"> İl Yürütme Kurulu'nun işlemesi 	<ul style="list-style-type: none"> Diğer kurumlara eşgüdüm

1.1. NİCEL BULGULAR

1.1.1. Nicel veri toplama aracı

Nicel veri toplamak amacıyla araştırmacılar tarafından üç paralel anket (Müdür Yardımcısı Anketi, Rehber Öğretmen Anketi, Öğretmen Anketi (Ek-3)) geliştirilmiştir. Anketlerin geliştirilme sürecinde özellikle nitel çalışma bulgularından faydalanylmıştır. Ayrıca daha önce hazırlanmış olan raporlar incelenmiştir.

Anketlerin birinci bölümünde cinsiyet, mesleki tecrübe, okuldaki çalışma süresi gibi kişisel bilgiler; okulun öğretim düzeyi, okuldaki müdür yardımcısı sayısı, okuldaki rehber öğretmen sayısı, okuldaki öğretmen sayısı, öğrenci sayısı, öğrencilerin akademik başarı düzeyleri, akademik motivasyon düzeyleri, disiplin problemlerinin sıklığı gibi çalışmaları okul hakkında bilgilere yer verilmiştir. Yine bu bölümde, okullarındaki risk faktör alanlarının sıklığını değerlendirmeleri beklenmiştir.

Anketlerin ikinci bölümünde ise katılımcıların projeyi farklı boyutlar açısından Likert tipi 6'lı derecelendirilmiş (1-Kesinlikle Katılmıyorum; 2-Katılmıyorum; 3-Kısmen Katılmıyorum; 4-Kısmen Katlıyorum; 5-Katlıyorum; 6-Kesinlikle Katlıyorum) skalada değerlendirmeleri istenmiştir. Projedeki görevleri gereği *Müdür Yardımcısı Anketi* ve *Rehber Öğretmen Anketi* aynı boyutlardan ve maddelerden oluşmaktadır. İki ankette de ikinci bölüm 6 alt boyuttan (Erken Uyarı Modeli, Sağlanan El Kitabı, Eğitim, Risk Tarama Formları, Risk Takip Kurulu ve Ön Değerlendirme Ekibi) ve toplam 75 maddeden oluşmaktadır. Öğretmen Anketi’nde ise proje kapsamında el kitabı verilmediği için 5 altboyut 75 madde ile sorgulanmaktadır. Ayrıca, öğretmenlere eğitim rehber öğretmenler tarafından okullarında verildiği için Eğitim alt boyutundaki maddeler değişiklik göstermektedir. Yine, risk tarama formları öğretmenler tarafından doldurulduğu için, Risk Tarama Formları alt boyutunda öğretmenlere daha fazla sayıda madde yöneltilmiştir. Son olarak, her üç ankette de projeyi genel olarak değerlendirmelerini isteyen “Erken Uyarı Modelini başarılı buldunuz mu?” sorusu son soru olarak yer almıştır. Tablo 10’da üç anketin boyutları ve madde sayıları verilmiştir.

Tablo 10 — Anket madde sayıları

Alt Boyut	Madde Sayısı
<i>Müdür Yardımcısı Anketi</i>	
Erken Uyarı Modeli	19
Sağlanan El Kitabı	6
Eğitim	11
Tarama Formları – RİDEF	15
Risk Takip Kurulu (RİTA)	8
Ön Değerlendirme Ekibi	16
<i>Rehber Öğretmen Anketi</i>	
Erken Uyarı Modeli	19
Sağlanan El Kitabı	6
Eğitim	11
Tarama Formları – RİDEF	15
Risk Takip Kurulu (RİTA)	8
Ön Değerlendirme Ekibi	16
<i>Öğretmen Anketi</i>	
Erken Uyarı Modeli	19
Eğitim	7
Tarama Formları – RİDEF	25
Risk Takip Kurulu (RİTA)	8
Ön Değerlendirme Ekibi	16

Bu bölümde nicel verilerin tamamı paylaşılmamış, özet bilgiler aktarılmıştır. Detaylı analiz sonuçları için lütfen raporun genişletilmiş versiyonunu inceleyiniz.

1.1.1.1. Müdür Yardımcısı Anket Sonuçları

1.1.1.1.1. Katılımcı profili

Çalışmaya toplam 186 müdür yardımcısı katılmıştır. Katılımcıların profilini belirlemek amacıyla kişisel ve çalışmaları okul ile ilgili bir dizi soru yöneltilmiştir. Katılımcı müdür yardımcılarının çoğunluğu erkektir (%89.2). Katılan müdür yardımcılarına görev yaptıkları okulun öğretim düzeyi sorulmuştur. Katılımcıların %33.9’u ilkokulda, %25.8’i ortaokulda, %27.4’ü liselerde, %11.3’ü ilkokul ve ortaokulda, %0.5’i ise ilkokul, ortaokul ve lise düzeyinde görev yaptıklarını belirtmişlerdir. Yüzde 1.1’i ise bu soruya cevap vermemiştir.

Müdür yardımcılarından okullarındaki öğrencilerin akademik başarılarını, akademik motivasyonlarını ve disiplin problemlerinin sıklığını 3lü dereceleme ölçeğinde değerlendirmeleri istenmiştir. Ortalama değerleri 3 üzerinden sırasıyla 1.91, 1.95 ve 1.60 olarak bulunmuştur. Değişkenlere ait frekans değerleri Tablo 11'de verilmiştir. Buna göre, akademik başarı ve akademik motivasyon düzeyleri katılımcıların yarısından fazlası tarafından "orta" düzeyde değerlendirilirken, disiplin problemlerinin sıklığı yaklaşık yarısı tarafından "düşük" düzeyde değerlendirilmiştir.

Tablo 11—Algılanan başarı, motivasyon ve disiplin sıklığına göre frekans değerleri

Değişken	F	%
Öğrencilerin akademik başarı düzeyleri		
Düşük	42	22.6
Orta	116	62.4
Yüksek	26	14.0
Belirtmeyen	2	1.1
Öğrencilerin akademik motivasyon düzeyleri		
Düşük	34	18.3
Orta	123	66.1
Yüksek	25	13.4
Belirtmeyen	4	2.2
Disiplin problemlerinin sıklığı		
Düşük	91	48.9
Orta	75	40.3
Yüksek	18	9.7
Belirtmeyen	2	1.1

Bununla birlikte, okul müdür yardımcılarından verilen 5 risk faktör alanını (öğrencinin akademik durumu, ailenin ekonomik durumu, aile durumu, ebeveynlik kalitesi ve öğrencinin gelişimi) karşılaşma sıklığına göre sıralamaları istenmiştir. Risk alanlarının frekans ve yüzdeleri Tablo 12'de yer almıştır. Sonuçlara göre en yüksek yüzdeli risk alanları aile durumu ve ebeveynlik kalitesidir.

Tablo 12 — Risk faktör alanının sıklığı

Değişken	F	%
Öğrencinin akademik durumu	88	50.9
Ailenin ekonomik durumu	112	64.7
Aile durumu	120	68.6
Ebeveynlik kalitesi	119	68.0
Öğrencinin gelişimi	96	55.2

Anketin ikinci bölümünde katılımcılardan projeyi 6 alt boyutta (Erken Uyarı Modeli, Sağlanan El Kitabı, Eğitim, Risk Tarama Formları, Risk Takip Kurulu ve Öndeğerlendirme Ekibi) 6lı skalada değerlendirmeleri istenmiştir.

1.1.1.1.1. Proje değerlendirmesi – Betimsel sonuçlar

Tablo 13'de ankete katılan müdür yardımcılarının Erken Uyarı Modeli'ne yönelik görüşlerinin ortalama (ve standart sapma) değerleri çoktan aza doğru sıralanmış olarak verilmiştir. Buna göre, katılımcıların en yüksek oranda katıldıkları maddelere baktığımızda ilk beşte yer alan üç maddenin okul müdürünün sistemi sahiplenmesi ile ilgili olduğunu görmekteyiz. Yine yüksek ortalama değerine sahip bir başka madden ise ödüllendirme ile ilgilidir ("Risk tarama ve takibinde başarılı okullar ödüllendirilmelidir"). Katılımcıların göreceli olarak en düşük düzeyde katıldıkları son üç maddenin ise iş yükü ile ilgili olması dikkat çekicidir. Bu alt boyuta ilişkin maddenin ortalaması 2.77 ile 4.98 arasında değişmektedir.

Tablo 13 — Erken Uyarı Modeli'ne yönelik müdür yardımcısı görüşleri

	n	Ort.	SS
1. Başarılı bir EUM uygulaması için okul müdürünün risk takip sürecini yakından izlemesi gerektiğini düşünüyorum.	181	4.98	1.19
2. Risk tarama ve takibinde başarılı okullar ödüllendirilmelidir.	180	4.98	1.21
3. Başarılı bir uygulama için, okul müdürü risk tarama ve takip sisteminin gerekliliğine inanmalıdır.	178	4.96	1.14
4. EUM'nın başarılı uygulanabilmesi için okul müdürünün süreci sahiplenmesi gerekmektedir.	178	4.86	1.36
5. Başarılı bir uygulama için okulun kadrosu geliştirilmelidir.	182	4.76	1.21
6. Risk taraması yapmanın bir faydası yoktur.(T)	181	4.73	1.46
7. Başarılı bir EUM uygulaması için öğretmen ve yöneticiler ödüllendirilmelidir.	179	4.61	1.43
8. EUM gereksiz bir zahmettir.(T)	178	4.57	1.50
9. Yeterli kaynak sağlanırsa, risk taraması için gerekeni yaparım.	182	4.52	1.27
10. Başarılı bir EUM uygulaması için öğretmenlere ek ödeme yapılması gereklidir.	178	4.43	1.48
11. EUM'nın tüm Türkiye'de yaygınlaştırılması gerektiğini düşünüyorum.	180	4.34	1.45
12. Okulda risk taraması yapmak zaman kaybıdır.(T)	177	4.34	1.43
13. Erken Uyarı Modeli'nin (EUM) gerekliliğine inanıyorum.	182	4.18	1.54
14. Okulda risk taraması yapılması için gereken zamanın ayrılmasını sağlarım.	180	4.18	1.28
15. Proje uygulanmasa da, risk taramasını okulda var olan imkanlarla yaparız.	182	4.18	1.31
16. Risk taramasının okul rehber öğretmenlerinin görevi olduğunu düşünüyorum.	180	4.06	1.56
17. EUM hepimizin iş yükünü gereksiz yere artırdı.(T)	180	3.52	1.66
18. Modelin getirdiği sorumluluklar okulda yapmam gereken diğer işlerimi aksattı.(T)	179	3.03	1.38
19. Risk taramasının yapılabilmesi için önerilen zaman yetersizdir.(T)	180	2.77	1.32

Not. T ile belirtilen maddeler ters kodlanmış maddelerdir.

Anketin ikinci alt boyutunda müdür yardımcılarından sağlanan el kitabına yönelik görüşleri alınmıştır. Ankete katılan 186 müdür yardımcısının yüzde 14.5'i, ankette birinci madde olarak yer alan "El kitabı inceleme fırsatım olmadı" maddesinde "Kesinlikle katılıyorum" seçeneğini, yüzde 16.7'si ise "Katılıyorum" seçeneğini seçmişlerdir. Anketin dördüncü alt boyutunda müdür yardımcılarından tarama formlarına (RİDEF) yönelik görüşleri alınmıştır. Bu boyutta, 15 madde yer almaktadır. Tablo 14'de bu boyutta yer alan maddelerin ortalama (ve standart sapma) değerleri çoktan aza doğru sıralanmış olarak verilmiştir. Madde ortalamaları 6 üzerinden derecelendirilmiş skalada 2.50 ile 4.80 arasında değişmektedir. Ortalaması 3.50'in altında olan 10 maddenin bulunması dikkat çekicidir. Katılımcıların göreceli olarak en yüksek düzeyde katıldıkları ilk üç madde sırasıyla: "Tarama formlarının elektronik ortamda doldurulması gerekmektedir"; "Öğrenci formlarının çok uzun olduğunu düşünüyorum"; "Sorular açık bir biçimde ifade edilmiştir." Katılımcıların göreceli olarak en düşük düzeyde katıldıkları son üç madde ise sırasıyla: "Formların elle doldurulması çok zaman almaktadır"; "Formların doldurulması için eğitim dönemindeki zamanlama uygun değildir"; "Öğretmenlerin öğrencileri, formları doldurabilecek kadar iyi tanımadığını düşünüyorum."

Tablo 14 — Tarama formlarına (RİDEF) yönelik müdür yardımcısı görüşleri

	n	Ort.	SS
1. Tarama formlarının elektronik ortamda doldurulması gerekmektedir.	168	4.80	1.25
2. Öğrenci formlarının çok uzun olduğunu düşünüyorum.	169	4.20	1.34
3. Sorular açık bir biçimde ifade edilmiştir.	169	4.19	1.05
4. Soru sayısının yeterli olduğunu düşünüyorum.	166	4.02	1.07
5. Tarama formları doldurulmadan da risk faktörleri belirlenebilir.(T)	170	3.41	1.30
6. Tarama formları doldurulurken hiçbir problem yaşanmadı.	167	3.35	1.38
7. Soruların içeriği, tüm riskleri belirlemeye yetersizdi.(T)	166	3.30	1.19
8. Öğrenci formlarının içeriği riskleri belirlemeye yeterli değildir.(T)	168	3.12	1.23
9. Formların puanlanması sonucunda hangi öğrencinin RİTA'ya yönlendirileceği açık değildir.(T)	169	3.05	1.34
10. Formların nasıl puanlanacağı açık değildir.(T)	166	2.98	1.38
11. Tarama formları gözleme tespit edilmesi zor sorular içermektedir.(T)	165	2.87	1.15
12. Tarama formları kağıt israfına sebep olmaktadır.(T)	168	2.80	1.56
13. Öğretmenlerin öğrencileri, formları doldurabilecek kadar iyi tanımadığını düşünüyorum.(T)	169	2.66	1.17
14. Formların doldurulması için eğitim dönemindeki zamanlama uygun değildir.(T)	168	2.59	1.25
15. Formların elle doldurulması çok zaman almaktadır.(T)	169	2.54	1.30

Not. T ile belirtilen maddeler ters kodlanmış maddelerdir.

Anketin beşinci alt boyutunda müdür yardımcılarına kendilerinin de dahil oldukları Risk Takip Kurulları (RİTA) ile ilgili 8 madde ve Ön Değerlendirme Ekipleri ile ilgili 16 madde yöneltilmiştir. Maddelerin ortalama ve standart sapma değerleri çoktan aza doğru sıralı olarak Tablo 15'de verilmiştir. RİTA ile ilgili maddelerin ortalamaları 3.51 ile 4.59 arasında değişirken, Ön Değerlendirme Ekipleri ile ilgili maddelerin ortalamaları 2.78 ile 4.68 arasında değişmektedir.

Tablo 15 — Risk Takip Kurulları (RİTA)'na ve Ön Değerlendirme Ekiplerine yönelik müdür yardımcısı görüşleri

	n	Ort.	SS
<i>Risk Takip Kurulu</i>			
1. RİTA'nın hangi koşullarda kurulacağı açıklıdır.	176	4.49	1.08
2. RİTA risk takibinde gerekli bir kuruldur.	174	4.25	1.30
3. RİTA üyeleri, RİTA'nın işleyişi hakkında bilgi sahibidir.	175	4.13	1.18
4. RİTA üyeleri uyumlu bir şekilde çalışmıştır.	169	4.11	1.13
5. RİTA üyeleri üzerlerine düşen görevleri yerine getirdiler.	174	4.05	1.11
6. RİTA üyeleri risk takip sürecini titizlikle uyguladılar.	173	4.00	1.12
7. RİTA sonucunda yapılan yönlendirmelerden olumlu sonuç alınmıştır.	172	3.92	1.13
8. RİTA risk takibi için yeterli kaynağı sahiptir.	173	3.51	1.31
<i>Ön Değerlendirme Ekipleri (ODE)</i>			
9. ODE'nin okulları ziyaret ederek daha fazla iletişim kurması gerekmektedir.	170	4.68	1.18
10. Ön Değerlendirme ekip sayısının artırılmasına ihtiyaç vardır.	169	4.43	1.31
11. Risk takibinde ODE gerekli bir kuruldur.	167	4.28	1.16
12. ODE risk takip süreci hakkında bilgi sahibidir.	169	4.01	1.06
13. Ön Değerlendirme Ekibi'ne hangi durumlarda ulaşılacağı açıklıdır.	171	3.99	1.10
14. ODE üyelerinin uyumlu bir şekilde çalışıklarını düşünüyorum.	168	3.98	1.09
15. ODE üyelerinin bağlı olduğu kurumlar risk takibi konusunda koordineli çalıştır.	167	3.95	1.06
16. ODE, yönlendirilen öğrencilerimiz hakkında bize bilgi vermiştir.	165	3.95	1.16
17. ODE üyeleri üzerlerine düşen görevleri yerine getirdiler.	169	3.92	.99
18. ODE üyelerine kolayca ulaşıldı.	167	3.90	1.16
19. ODE'nin risk takip çalışmalarından olumlu sonuç alınmıştır.	165	3.86	1.16
20. ODE ile diğer kurumlar arasında etkili bir koordinasyon vardı.	168	3.80	1.12
21. Talep edildiğinde, ODE üyeleri kısa sürede okula veya eve ulaşmıştır.	161	3.76	1.27
22. ODE risk takibi için yeterli kaynağı sahiptir.	170	3.62	1.24
23. ODE'nin çalışma saatleri yeterli değildir.(T)	164	2.84	1.21
24. ODE ile yaptığımız resmi yazışmalar nedeniyle, işlemler uzun sürmektedir.(T)	163	2.78	1.13

Not. T ile belirtilen maddeler ters kodlanmış maddelerdir.

Son olarak, katılan müdür yardımcılarının yaklaşık yarısı (%51.1) Erken Uyarı Modelini başarılı bulmazken, %37.6'sı başarılı olarak değerlendirmiştir. Yüzde 11.3'ü ise soruya cevap vermemiştir (Tablo 16).

Tablo 16 — EUM'nin genel değerlendirmesi

Değişken	F	%
EUM'ni başarılı bulma		
Evet	70	37.6
Hayır	95	51.1
Belirtmeyen	21	11.3

1.1.1.1. Rehber Öğretmen Anket Sonuçları

1.1.1.1.1. Katılımcı profili

Çalışmaya toplam 85 okul rehber öğretmeni katılmıştır. Katılımcıların %61.2'si kadın iken, %38.8'i erkektir. Çalışmaya katılan rehber öğretmenleri 1'i hariç hepsi kadrolu olarak görev yapmaktadır. Öğretmen olarak mesleki tecrübeleri 0 yıl ile 24 yıl arasında (Ort. = 9.3) değişmektedir. Şu an görev yaptıkları okuldaki görev süreleri ise 0 yıl ile 17 yıl arasındadır (Ort. = 3.5). Katılımcıların %63.5'i geçen yıl toplanan Risk Takip Kurullarında (RİTA ya da RTK) aktif görev alırken, %36.5'i görev almamıştır.

Rehber öğretmenlerinden okullarındaki öğrencilerin akademik başarılarını, akademik motivasyonlarını ve disiplin problemlerinin sıklığını 3lü dereceleme ölçeginde değerlendirmeleri istenmiştir. Ortalama değerleri 3 üzerinden sırasıyla 1.90, 1.82 ve 1.61 olarak bulunmuştur. Değişkenlere ait frekans değerleri Tablo 17'de verilmiştir. Buna göre, akademik başarı ve akademik motivasyon düzeyleri katılımcıların yarısından fazlası tarafından "orta" düzeyde değerlendirilirken, disiplin problemlerinin sıklığı yaklaşık yarısı tarafından "düşük" düzeyde değerlendirilmiştir.

Tablo 17 — Algılanan başarı, motivasyon ve disiplin sıklığına göre frekans değerleri

Değişken	F	%
Öğrencilerin akademik başarı düzeyleri		
Düşük	16	18.8
Orta	58	68.2
Yüksek	8	9.4
Belirtmeyen	3	3.5
Öğrencilerin akademik motivasyon düzeyleri		
Düşük	23	27.1
Orta	52	61.2
Yüksek	8	9.4
Belirtmeyen	2	2.4
Disiplin problemlerinin sıklığı		
Düşük	40	47.1
Orta	34	40.0
Yüksek	8	9.4
Belirtmeyen	3	3.5

Bununla birlikte, rehber öğretmenlerinden verilen 5 risk faktör alanını (öğrencinin akademik durumu, ailennin ekonomik durumu, aile durumu, ebeveynlik kalitesi ve öğrencinin gelişimi) karşılaşma sıklığına göre sıralamaları istenmiştir. Risk alanlarının ilk üçte yer alma frekans ve yüzdeleri Tablo 18'de yer almıştır. Sonuçlara göre en yüksek yüzdeli risk alanı öğrencinin gelişimidir.

Tablo 18 — Risk faktör alanının sıklığı

Değişken	F	%
Öğrencinin akademik durumu	43	52.4
Ailenin ekonomik durumu	56	68.3
Aile durumu	52	63.4
Ebeveynlik kalitesi	51	62.2
Öğrencinin gelişimi	57	69.5

1.1.1.1.1. Proje değerlendirmesi – Betimsel sonuçlar

Anketin ikinci bölümünde rehber öğretmenlerden projeyi 6 alt boyutta (Erken Uyarı Modeli, Sağlanan El Kitabı, Eğitim, Risk Tarama Formları, Risk Takip Kurulu ve Ön Değerlendirme Ekibi) 6'lı skala da değerlendirmeleri istenmiştir.

Tablo 19'da katılımcıların Erken Uyarı Modeli'ne yönelik görüşlerinin ortalama (ve standart sapma) değerleri çoktan aza doğru sıralanmış olarak verilmiştir. Buna göre, katılımcıların en yüksek oranda katıldıkları maddelere baktığımızda ilk üç maddenin okul müdürünün sistemi sahiplenmesi ile ilgili olduğunu görmekteyiz. Katılımcıların göreceli olarak en düşük düzeyde katıldıkları son üç madden ise iş yükü ile ilgili olması dikkat çekicidir. Maddelerin ortalama değerleri 2.51 ile 5.45 arasında değişmektedir.

Tablo 19 — Erken Uyarı Modeli'ne yönelik rehber öğretmen görüşleri

	n	Ort.	SS
1. Başarılı bir uygulama için, okul müdürü risk tarama ve takip sisteminin gerekliliğine inanmalıdır.	83	5.45	0.80
2. EUM'nin başarılı uygulanabilmesi için okul müdürünün süreci sahiplenmesi gerekmektedir.	85	5.44	0.96
3. Başarılı bir EUM uygulaması için okul müdürünün risk takip sürecini yakından izlemesi gerektiğini düşünüyorum.	85	5.26	0.89
4. Risk taraması yapmanın bir faydası yoktur. (T)	85	5.11	1.31
5. Okulda risk taraması yapmak zaman kaybıdır. (T)	85	4.88	1.16
6. Başarılı bir EUM uygulaması için öğretmen ve yöneticiler ödüllendirilmelidir.	85	4.78	1.29
7. Başarılı bir uygulama için okulun kadrosu geliştirilmelidir.	84	4.77	1.13
8. EUM gereksiz bir zahmettir. (T)	85	4.76	1.39
9. Risk tarama ve takibinde başarılı okullar ödüllendirilmelidir.	85	4.74	1.24
10. Öğrencilerim için risk taraması yapmaya zaman yaratırırmı.	85	4.73	0.94
11. EUM'nin tüm Türkiye'de yaygınlaştırılması gerektiğini düşünüyorum.	84	4.71	1.21
12. Erken Uyarı Modeli'nin (EUM) gerekliliğine inanıyorum.	83	4.69	1.24
13. Yeterli kaynak sağlanırsa risk taramasını hiç düşünmeden yaparım.	85	4.64	1.15
14. Proje uygulanmasa da, öğrencilerde risk taramasını kendi imkanlarımla yaparım.	82	4.38	1.25
15. Başarılı bir EUM uygulaması için öğretmenlere ek ödeme yapılması gereklidir.	85	4.22	1.49
16. Risk taraması hepimizin iş yükünü gereksiz yere artırdı. (T)	85	3.87	1.41
17. Modelin getirdiği sorumluluklar okulda yapmam gereken diğer işlerimi aksattı. (T)	82	3.04	1.35
18. Risk taramasının okul rehber öğretmenlerinin görevi olduğunu düşünüyorum.	84	3.01	1.56
19. Risk taramasının yapılabilmesi için önerilen zaman yetersizdir. (T)	84	2.51	1.36

Not. T ile belirtilen maddeler ters kodlanmış maddelerdir.

Anketin ikinci alt boyutunda rehber öğretmenlerden sağlanan el kitabını değerlendirmeleri istenmiştir. Ankete katılan 83 rehber öğretmenin yüzde 32.9'u, ankette birinci madde olarak yer alan "El kitabını inceleme fırsatı olmadı" maddesinde "Kesinlikle katılıyorum" seçeneğini, yüzde 35.3'ü ise "Katılıyorum" seçeneğini seçmişlerdir.

Anketin dördüncü alt boyutunda rehber öğretmenlerden tarama formlarına (RİDEF) yönelik görüşleri alınmıştır. Bu boyutta, 15 madde yer almaktadır. Tablo 20'de bu boyutta yer alan maddelerin ortalama (ve standart sapma) değerleri çoktan aza doğru sıralanmış olarak verilmiştir. Madde ortalamaları 6 üzerinden derecelendirilmiş skalada 2.39 ile 5.02 arasında değişmektedir. Ortalaması 3.50'in altında olan 11 maddenin bulunması dikkat çekicidir. Katılımcıların göreceli olarak en yüksek düzeyde katıldıkları ilk üç madde sırasıyla: "Tarama formlarının elektronik ortamda doldurulması gerekmektedir"; "Sorular açık bir biçimde ifade edilmiştir"; "Soru sayısının yeterli olduğunu düşünüyorum." Katılımcıların göreceli olarak en düşük düzeyde katıldıkları son üç madde ise sırasıyla: "Formların elle doldurulması çok zaman almaktadır"(T); "Formların doldurulması için eğitim dönemindeki zamanlama uygun değildir"(T); "Tarama formları doldurulurken hiçbir problem yaşanmadı."

Tablo 20 — Tarama formlarına (RİDEF) yönelik müdür yardımcısı görüşleri

	n	Ort.	SS
1. Tarama formlarının elektronik ortamda doldurulması gerekmektedir.	81	5.02	1.22
2. Sorular açık bir biçimde ifade edilmiştir.	80	4.39	1.02
3. Soru sayısının yeterli olduğunu düşünüyorum.	82	4.30	1.06
4. Öğrenci formlarının çok uzun olduğunu düşünüyorum. (T)	82	4.23	1.35
5. Öğrenci formlarının içeriği riskleri belirlemede yeterli değildir. (T)	82	3.48	1.33
6. Soruların içeriği, tüm riskleri belirlemede yetersizdir. (T)	82	3.46	1.43
7. Tarama formları doldurulmadan da risk faktörleri belirlenebilir. (T)	82	3.41	1.22
8. Tarama formları kağıt israfına sebep olmaktadır. (T)	82	2.77	1.63
9. Formların puanlanması sonucunda hangi öğrencinin RİTA'ya yönlendirileceği açık değildir. (T)	82	2.66	1.33
10. Formların nasıl puanlanacağı açık değildir. (T)	82	2.65	1.50
11. Tarama formları gözleme tespit edilmesi zor sorular içermektedir. (T)	82	2.63	1.08
12. Öğretmenlerin öğrencileri, formları doldurabilecek kadar iyi tanımadığını düşünüyorum. (T)	81	2.57	1.42
13. Tarama formları doldurulurken hiçbir problem yaşanmadı.	80	2.51	1.43
14. Formların doldurulması için eğitim dönemindeki zamanlama uygun değildir. (T)	81	2.41	1.21
15. Formların elle doldurulması çok zaman almaktadır. (T)	79	2.39	1.48

Not. T ile belirtilen maddeler ters kodlanmış maddelerdir.

Anketin beşinci alt boyutunda rehber öğretmenlere kendilerinin de dahil oldukları Risk Takip Kurulları (RITA) ile ilgili 8 madde ve Ön Değerlendirme Ekipleri ile ilgili 16 madde yöneltilmiştir. Maddelerin ortalama ve standart sapma değerleri çoktan aza doğru sıralı olarak Tablo 21'de verilmiştir. RITA ile ilgili maddelerin ortalamaları 3.38 ile 4.60 arasında değişirken, Ön Değerlendirme Ekipleri ilgili maddelerin ortalamaları 2.70 ile 5.10 arasında değişmektedir.

Tablo 21 — Risk Takip Kurulları (RITA)'na ve Ön Değerlendirme Ekiplerine yönelik rehber öğretmen görüşleri

	n	Ort.	SS
<i>Risk Takip Kurulu</i>			
1. RITA risk takibinde gerekli bir kuruldur.	83	4.60	1.13
2. RITA'nın hangi koşullarda kurulacağı açıklıdır.	83	4.31	1.07
3. RITA üyeleri, RITA'nın işleyişi hakkında bilgi sahibidir.	83	4.19	1.18
4. RITA üyeleri uyumlu bir şekilde çalışmıştır.	81	3.98	1.22
5. RITA sonucunda yapılan yönlendirmelerden olumlu sonuç alınmıştır.	81	3.96	1.19
6. RITA üyeleri risk takip sürecini titizlikle uyguladılar.	83	3.86	1.32
7. RITA üyeleri üzerlerine düşen görevleri yerine getirdiler.	82	3.80	1.39
8. RITA risk takibi için yeterli kaynağı sahiptir.	82	3.38	1.26
<i>Ön Değerlendirme Ekipleri (ODE)</i>			
9. ÖDE'nin okulları ziyaret ederek daha fazla iletişim kurması gerekmektedir.	73	5.10	1.11
10. Ön Değerlendirme ekip sayısının artırılmasına ihtiyaç vardır.	74	4.93	1.27
11. Risk takibinde ÖDE gerekli bir kuruldur.	77	4.87	1.15
12. ÖDE üyelerinin uyumlu bir şekilde çalışıklarını düşünüyorum.	71	4.21	1.15
13. ÖDE risk takip süreci hakkında bilgi sahibidir.	74	4.19	1.13
14. ÖDE üyeleri üzerlerine düşen görevleri yerine getirdiler.	70	4.06	1.13
15. ÖDE üyelerine kolayca ulaşıldı.	70	4.06	1.31
16. ÖDE ile diğer kurumlar arasında etkili bir koordinasyon vardı.	70	3.94	1.26
17. Talep edildiğinde, ÖDE üyeleri kısa sürede okula veya eve ulaşmıştır.	67	3.93	1.33
18. ÖDE'nin risk takip çalışmalarından olumlu sonuç alınmıştır.	69	3.91	1.20
19. ÖDE üyelerinin bağlı olduğu kurumlar risk takibi konusunda koordineli çalıştır.	70	3.86	1.32
20. Ön Değerlendirme Ekibi'ne (ODE) hangi durumlarda ulaşılacağı açıklıdır.	82	3.83	1.26
21. ÖDE, yönlendirilen öğrencilerimiz hakkında bize bilgi vermiştir.	68	3.82	1.23
22. ÖDE risk takibi için yeterli kaynağı sahiptir.	73	3.53	1.31
23. ÖDE'nin çalışma saatleri yeterli değildi. (T)	72	2.71	1.37
24. ÖDE ile yapılan resmi yazışmalar nedeniyle, işlemler uzun sürmektedir. (T)	70	2.70	1.24

Not. T ile belirtilen maddeler ters kodlanmış maddelerdir.

Son olarak, katılan rehber öğretmenlerin yaklaşık yarısı (%50.6) Erken Uyarı Modelini başarılı olarak değerlendirdirken, %40'ı başarılı bulmamaktadır (Tablo 22).

Tablo 22 — EUM'nin genel değerlendirmesi

Değişken	F	%
EUM'ni başarılı bulma		
Evet	43	50.6
Hayır	34	40.0
Belirtmeyen	8	9.5

1.1.1.1. Sınıf Öğretmeni veya Şube Rehber Öğretmeni Anket Sonuçları

1.1.1.1.1. Katılımcı profili

Çalışmaya toplam 2146 sınıf rehber öğretmeni ve şube rehber öğretmeni katılmıştır. Katılımcı öğretmenlerin %57.2'si kadın iken, %42'si erkektir. Çalışmaya katılan öğretmenleri çoğunluğu (%98.8) kadrolu olarak görev yapmaktadır. Katılımcıların, yarıya yakını (%45.8, n = 982) sınıf öğretmenidir. Öğretmen olarak mesleki tecrübeleri 1 ile 43 yıl arasında (Ort. = 13.6) değişmektedir. Şu an görev yaptıkları okuldaki görev süreleri ise 0 yıl ile 30 yıl arasındadır (Ort. = 5.3). Ayrıca, katılımcıların %19.8'i geçen yıl toplanan Risk Takip Kurullarında (RITA ya da RTK) aktif görev alırken, %78.3'ü görev almamıştır.

Öğretmenlerden okullarındaki öğrencilerin akademik başarılarını, akademik motivasyonlarını ve disiplin problemlerinin sıklığını 3lü dereceleme ölçüğünde değerlendirmeleri istenmiştir. Öğretmenlerin yaridan fazlası öğrencilerin akademik başarılarını ve akademik motivasyonlarını "orta" düzeyde değerlendirmiştir. Ayrıca, öğretmenlerin yarısı okuldaki disiplin problemlerin sıklığını da "orta" düzeyde değerlendirmiştir. Bu değişkenlere dair, ortalama değerleri 3 üzerinden sırasıyla 1.85, 1.84 ve 1.72 olarak bulunmuştur. Değişkenlere ait frekans değerleri Tablo 23'de verilmiştir.

Tablo 23 — Algılanan başarı, motivasyon ve disiplin sıklığına göre frekans değerleri

Değişken	F	%
Öğrencilerin akademik başarı düzeyleri		
Düşük	537	25.0
Orta	1361	63.4
Yüksek	226	10.5
Belirtmeyen	22	1.0
Öğrencilerin akademik motivasyon düzeyleri		
Düşük	569	26.5
Orta	1327	61.8
Yüksek	220	10.3
Belirtmeyen	30	1.4
Disiplin problemlerinin sıklığı		
Düşük	796	37.1
Orta	1108	51.6
Yüksek	202	9.4
Belirtmeyen	40	1.9

Bununla birlikte, rehber öğretmenlerinden verilen 5 risk faktör alanını (öğrencinin akademik durumu, ailenin ekonomik durumu, aile durumu, ebeveynlik kalitesi ve öğrencinin gelişimi) karşılaşma sıklığına göre sıralamaları istenmiştir. Risk alanlarının ilk üçte yer alma frekans ve yüzdeleri Tablo 24'de yer almıştır. Sonuçlara göre en yüksek yüzdeli risk alanı aile durumudur.

Tablo 24 — Risk faktör alanının sıklığı

Değişken	F	%
Öğrencinin akademik durumu	1009	47.0
Ailenin ekonomik durumu	1248	58.2
Aile durumu	1285	60.0
Ebeveynlik kalitesi	1233	57.5
Öğrencinin gelişimi	1167	54.4

1.1.1.1.1. Proje değerlendirmesi – Betimsel sonuçlar

Anketin ikinci bölümünde öğretmenlerden projeyi 5 alt boyutta (Erken Uyarı Modeli, Eğitim, Risk Tarama Formları, Risk Takip Kurulu ve Ön Değerlendirme Ekibi) 6lı skalada değerlendirmeleri istenmiştir.

Tablo 25'de katılımcıların Erken Uyarı Modeli'ne yönelik görüşlerinin ortalaması (ve standart sapma) değerleri çoktan aza doğru sıralanmış olarak verilmiştir. Ortalama değerleri 2.43 ile 4.88 arasında değişmektedir. Sonuçlar, katılımcıların göreceli olarak en yüksek oranda katıldıkları ilk üç maddenin okul müdürüne sistemi sahiplenmesi ile ilgili olduğunu, son üç maddenin ise iş yükü ile ilgili olduğunu göstermiştir.

Tablo 25 — Erken Uyarı Modeli'ne yönelik rehber öğretmen görüşleri

	n	Ort.	SS
1. Başarılı bir uygulama için, okul müdürü risk tarama ve takip sisteminin gerekliliğine inanmalıdır.	2105	4.88	1.11
2. Başarılı bir EUM uygulaması için okul müdürü risk takip sürecini yakından izlemesi gerektiğini düşünüyorum.	2112	4.83	1.19
3. EUM'nın başarılı uygulanabilmesi için okul müdürüne süreci sahiplenmesi gerekmektedir.	2110	4.80	1.28
4. Risk tarama ve takibinde başarılı okullar ödüllendirilmelidir.	2110	4.71	1.36
5. Başarılı bir uygulama için okulun kadrosu geliştirilmelidir.	2101	4.67	1.26
6. Risk taraması yapmanın bir faydası yoktur.(T)	2102	4.60	1.41
7. Başarılı bir EUM uygulaması için öğretmenlere ek ödeme yapılması gereklidir.	2099	4.51	1.48
8. EUM gereksiz bir zahmettir.(T)	2088	4.47	1.42
9. EUM'nın tüm Türkiye'de yaygınlaştırılması gerektiğini düşünüyorum.	2105	4.47	1.32
10. Başarılı bir EUM uygulaması için öğretmen ve yöneticiler ödüllendirilmelidir.	2097	4.46	1.47
11. Yeterli kaynak sağlanırsa risk taramasını hiç düşünmeden yaparım.	2086	4.29	1.27
12. Erken Uyarı Modeli'nin (EUM) gerekliliğine inanıyorum.	2117	4.23	1.40
13. Risk taramasının okul rehber öğretmenlerinin görevi olduğunu düşünüyorum.	2105	4.19	1.46
14. Okulda risk taraması yapmak zaman kaybıdır.(T)	2098	4.19	1.47
15. Öğrencilerim için risk taraması yapmaya zaman yaratırırmı.	2092	4.06	1.22
16. Proje uygulanmasa da, öğrencilerde risk taramasını kendi imkanlarıyla yaparım.	2099	3.95	1.29
17. Risk taraması hepimizin iş yükünü gereksiz yere artırdı.(T)	2110	3.27	1.51
18. Modelin getirdiği sorumluluklar okulda yapmam gereken diğer işlerimi aksattı.(T)	2096	3.02	1.36
19. Risk taramasının yapılabilmesi için önerilen zaman yetersizdir.(T)	2105	2.43	1.26

Not. T ile belirtilen maddeler ters kodlanmış maddelerdir.

Anketin üçüncü alt boyutunda öğretmenlerden tarama formlarına (RİDEF) yönelik görüşleri alınmıştır. İki kısımdan oluşmaktadır: Birinci kısımda, kendi doldurdukları tarama formıyla ilgili maddeler (17 madde), ikinci kısımda ise öğrencilerin doldurdukları formlar ile ilgili maddeler (8 madde) yer almaktadır. İkinci kısmın sadece şube rehber öğretmenleri tarafından doldurulması istenmiştir. Tablo 26'da bu boyutta yer alan maddelerin ortalaması ve standart sapma değerleri çoktan aza doğru sıralanmış olarak verilmiştir. İlk bölüm madde ortalamaları 2.16 ile 4.89 arasında değişirken, ikinci bölüm madde ortalamaları 2.18 ile 2.67 arasında değişmektedir. Toplam 25 maddenin bulunduğu tarama formları boyutunda, ortalaması 3.50'in altında olan madde sayısının 22 olması dikkat çekicidir.

Tablo 26 — Tarama formlarına (RİDEF) yönelik öğretmen görüşleri

	n	Ort.	SS
<i>RİDEF Öğretmen Formları</i>			
1. Doldurulmuş formların elektronik ortamda saklanması tercih ederim.	2059	4.89	1.21
2. Sorular açık bir biçimde ifade edilmiştir.	2065	4.12	1.27
3. Soru sayısının yeterli olduğunu düşünüyorum.	2052	4.11	1.31
4. Tarama formunu doldururken hiçbir problem yaşamadım.	2079	3.41	1.51
5. Tarama formlarını doldurmadan da risk faktörlerini belirleyebilirim.(T)	2073	3.34	1.34
6. Soruların içeriği, tüm riskleri belirlemeye yetersizdir.(T)	2066	3.07	1.31
7. Formların nasıl puanlanacağı açık değildir.(T)	2056	2.86	1.31
8. Formların puanlanması sonucunda hangi öğrencinin RİTA'ya yönlendirileceği açık değildir.(T)	2046	2.85	1.27
9. Tarama formları gözleme tespit edilmesi zor sorular içermektedir.(T)	2067	2.77	1.30
10. Sınıfimdaki öğrenci sayısı fazla olduğu için formları doldurmaya yeterli zaman bulmakta zorlandım.(T)	2064	2.77	1.49
11. Öğretmenlerin öğrencileri, formları doldurabilecek kadar iyi tanımadığını düşünüyorum.(T)	2076	2.77	1.33
12. Tarama formları kağıt israfına sebep olmaktadır.(T)	2065	2.55	1.49
13. Ailenin ekonomik durumuyla ilgili soruları doldururken zorluk yaşadım.(T)	2069	2.54	1.27
14. Formların doldurulması için eğitim dönemindeki zamanlama uygun değildir.(T)	2063	2.34	1.25
15. Tarama formlarının elektronik ortamda doldurulması gerekmektedir.(T)	2061	2.23	1.28
16. Formların elle doldurulması çok zaman almaktadır.(T)	2075	2.20	1.28
17. Tarama formlarını doldururken ailenin özel yaşamıyla ilgili bilgilere ulaşmada güçlük çektim.(T)	2075	2.16	1.21

Tablo 26 — Tarama formlarına (RİDEF) yönelik öğretmen görüşleri

	n	Ort.	SS
<i>RİDEF Öğrenci Formları</i>			
18. Öğrenci formlarının içeriği riskleri belirlemeye yeterli değildir.(T)	1717	2.67	1.23
19. Sorular, ortaokul öğrencilerinin tek başına doldurması için uygun değildir.(T)	1636	2.67	1.27
20. Öğrencilerin sınıfta formları doldurması için yeterli zaman yoktur.(T)	1711	2.55	1.35
21. Öğrenci formlarının çok uzun olduğunu düşünüyorum.(T)	1711	2.47	1.23
22. Öğrenciler, formları doldurmayı istemiyorlar.(T)	1742	2.46	1.24
23. Öğrenciler, formları dikkat etmeden dolduruyorlar.(T)	1745	2.36	1.23
24. Öğrenciler, formları doldururken samimi davranış göstermiyorlar.(T)	1736	2.36	1.20
25. Öğrenciler, özel hayatlarıyla ilgili bilgi vermekte çekinmeyenler.(T)	1732	2.18	1.14

Not. T ile belirtilen maddeler ters kodlanmış maddelerdir.

Anketin dördüncü alt boyutunda öğretmenlere kendilerinin de dahil oldukları Risk Takip Kurulları (RİTA) ile ilgili 8 madde ve Ön Değerlendirme Ekipleri ile ilgili 16 madde yöneltilmiştir. Maddelerin ortalaması (ve standart sapma) değerleri çoktan aza doğru sıralı olarak Tablo 27'de verilmiştir. RİTA ile ilgili maddelerin ortalamaları 3.40 ile 4.16 arasında değişirken, Ön Değerlendirme Ekipleri ilgili maddelerin ortalamaları 2.65 ile 4.55 arasında değişmektedir.

Tablo 27 — Risk Takip Kurulları (RİTA)'na ve Ön Değerlendirme Ekiplerine yönelik öğretmen görüşleri

	n	Ort.	SS
<i>Risk Takip Kurulu</i>			
1. RİTA risk takibinde gerekli bir kuruldu.	1990	4.16	1.21
2. RİTA üyeleri uyumlu bir şekilde çalışmıştır.	1972	3.99	1.14
3. RİTA üyeleri risk takip sürecini titizlikle uyguladılar.	1984	3.94	1.16
4. RİTA'nın hangi koşullarda kurulacağı açıklıdır.	1989	3.93	1.23
5. RİTA üyeleri üzerlerine düşen görevleri yerine getirdiler.	1980	3.87	1.15
6. RİTA üyeleri, RİTA'nın işleyişi hakkında bilgi sahibidir.	2000	3.70	1.21
7. RİTA sonucunda yapılan yönlendirmelerden olumlu sonuç alınmıştır.	1965	3.67	1.22
8. RİTA risk takibi için yeterli kaynağı sahiptir.	1982	3.40	1.22
<i>Ön Değerlendirme Ekipleri (ODE)</i>			
9. ODE'nin okulları ziyaret ederek daha fazla iletişim kurması gerekmektedir.	1921	4.55	1.13
10. Ön Değerlendirme ekip sayısının artırılmasına ihtiyaç vardır.	1916	4.20	1.16
11. Risk takibinde ODE gerekli bir kuruldu.	1938	4.08	1.16
12. ODE üyeleri üzerlerine düşen görevleri yerine getirdiler.	1935	3.88	1.13
13. ODE üyelerinin uyumlu bir şekilde çalışıklarını düşünüyorum.	1929	3.87	1.12
14. ODE üyelerine kolayca ulaşıldı.	1925	3.78	1.15
15. ODE risk takip süreci hakkında bilgi sahibidir.	1947	3.74	1.16
16. ODE üyelerinin bağlı olduğu kurumlar risk takibi konusunda koordineli çalışıltır.	1937	3.72	1.14
17. Ön Değerlendirme Ekibi'ne (ODE) hangi durumlarda ulaşılacağı açıklıdır.	1952	3.71	1.17
18. ODE'nin risk takip çalışmalarından olumlu sonuç alınmıştır.	1900	3.69	1.20
19. ODE ile diğer kurumlar arasında etkili bir koordinasyon vardı.	1931	3.67	1.16
20. ODE, yönlendirilen öğrencilerimiz hakkında bize bilgi vermiştir.	1905	3.62	1.24
21. Talep edildiğinde, ODE üyeleri kısa sürede okula veya eve ulaşmıştır.	1896	3.55	1.21
22. ODE risk takibi için yeterli kaynağı sahiptir.	1938	3.52	1.15
23. ODE'nin çalışma saatleri yeterli değildi.(T)	1913	3.06	1.18
24. ODE ile yapılan resmi yazışmalar nedeniyle, işlemler uzun sürmektedir.(T)	1890	2.65	1.13

Not. T ile belirtilen maddeler ters kodlanmış maddelerdir.

Son olarak, katılan öğretmenlerin %43.2'si Erken Uyarı Modelini başarılı olarak değerlendirdirken, %46.7'si başarılı bulmamaktadır (Tablo 28).

Tablo 28 — EUM'nin genel değerlendirmesi

Değişken	F	%
EUM'ni başarılı bulma		
Evet	928	43.2
Hayır	1002	46.7
Belirtmeyen	216	10.1

1.1.2. Özet Nicel Sonuçlar

Çalışmanın nicel kısmında veri 186 müdür yardımcısı, 85 okul rehber öğretmeni ve 2146 öğretmenden toplanmıştır. Proje değerlendirmesi altı alt boyut üzerinde yapılmıştır (öğretmen grubu için beş alt boyut). Her üç katılımcı grubun alt boyutlara ait madde ortalaması aralıkları Tablo 29'da verilmiştir. Ayrıca, bu tabloda ankette son madde olarak yer alan genel değerlendirme sonucu da bulunmaktadır. Tablo 30'da ise üç katılımcı grupta da ortalama değeri 3.5'in altında değerlendirilen maddeler verilmektedir.

Tablo 29 — Alt boyutlara ait madde ortalaması aralıkları

	Müdür yardımcısı	Rehber öğretmen	Öğretmen
<i>Erken Uyarı Modeli</i>	2.77 – 4.98	2.51 – 5.45	2.43 – 4.88
<i>El kitabı</i>	3.83 – 4.21	3.96 – 4.24	*
<i>Eğitim</i>	3.90 – 4.94	3.99 – 5.35	3.30 – 4.89
<i>RİDEF</i>	2.54 – 4.80	2.39 – 5.02	2.16 – 4.89
<i>RİTA</i>	3.51 – 4.49	3.38 – 4.60	3.40 – 4.16
<i>ODE</i>	2.78 – 4.68	2.70 – 5.10	2.65 – 4.55
<i>Genel Değerlendirme</i>	%37.6 Evet	%50.6 Evet	%43.2 Evet
	%51.1 Hayır	%40.0 Hayır	%46.7 Hayır

* Projede sınıf ve şube rehber öğretmenlerine el kitabı verilmemiştir.

Tüm bulgular değerlendirildiğinde aşağıdaki sonuçlara varmak mümkün görülmektedir:

- Projenin genel değerlendirilmesinin yapıldığı "Erken Uyarı Modeli'ni başarılı buldunuz mu?" sorusuna verilen cevaplar değerlendirildiğinde üç grubunda yarısının başarılı bulduğu, yarısının ise başarısız olduğu görülmüştür.
- Tüm maddelerin ortalama değerleri göz önünde bulundurulduğunda rehber öğretmenlerin projeyi müdür yardımcılarına ve öğretmenlere göre daha olumlu değerlendirdiği gözlemlenmiştir.

- Alt boyutlar arası karşılaştırma yapıldığında üç grup için de en düşük değerlendirme Risk Tarama Formları ile ilgili olmuştur. Özellikle formları dolduran ve öğrencilerin doldurmasını yakından takip eden öğretmen (sınıf öğretmeni ve şube rehber öğretmeni) grubunun değerlendirmesi en düşüktür.
- Erken Uyarı Modeli alt boyutu sonuçları değerlendirildiğinde, üç grubun da genel olarak projeye karşı olumlu görüşleri olduğu yalnız projenin getirdiği iş yükünden mutlu olmadıkları görülmüşür. Aynı zamanda, EUM'nin başarılı uygulanması için okul müdürünün sahiplenmesinin önemli olduğu da ortaya çıkan bir başka bulgudur.
- RİTA'ların çalışması da olumlu olarak değerlendirilirken, Ön Değerlendirme Ekibi'nin çalışma saatleri, iletişim resmi yazışmalar nedeniyle uzun sürmesi ve okullar ile iletişimi göreceli olarak üç grup tarafından da düşük olarak değerlendirilmiştir.

Tablo 30 — Göreceli olarak düşük değerlendirilen maddeler

	Müdürlük Yardımcısı	Rehber öğretmen	Öğretmen
<i>Erken Uyarı Modeli</i>	<ul style="list-style-type: none"> Modelin getirdiği sorumluluklar okulda yapmam gereken diğer işlerimi aksattı.(T) Risk taramasının okul yapılabilmesi için önerilen zaman yetersizdir.(T) 	<ul style="list-style-type: none"> Modelin getirdiği sorumluluklar okulda yapmam gereken diğer işlerimi aksattı. (T) Risk taramasının okul rehber öğretmenlerinin görevi olduğunu düşünüyorum. Risk taramasının yapılabilmesi için önerilen zaman yetersizdir. (T) 	<ul style="list-style-type: none"> Risk taraması hepimizin iş yükünü gereksiz yere artırdı. (T) Modelin getirdiği sorumluluklar okulda yapmam gereken diğer işlerimi aksattı.(T) Risk taramasının yapılabilmesi için önerilen zaman yetersizdir.(T)
<i>El kitabı</i>	-	-	-
<i>Eğitim</i>	-	-	<ul style="list-style-type: none"> Okulumuzda verilen eğitimde kazandığım bilgiler, risk taraması yapabilmek için yeterliydi
<i>RİDEF</i>	<ul style="list-style-type: none"> Tarama formları doldurulmadan da risk faktörleri belirlenebilir.(T) Tarama formları doldurulurken hiçbir problem yaşanmadı. Soruların içeriği, tüm riskleri belirlemeye yetersizdi.(T) Öğrenci formlarının içeriği riskleri belirlemeye yeterli değildir.(T) Formların puanlanması sonucunda hangi öğrencinin RİTA'ya yönlendirileceği açık değildir.(T) Formların nasıl puanlanacağı açık değildir. (T) Tarama formları gözleme tespit edilmesi zor sorular içermektedir.(T) Tarama formları kağıt israfına sebep olmaktadır. (T) 	<ul style="list-style-type: none"> Öğrenci formlarının içeriği riskleri belirlemeye yeterli değildir. (T) Soruların içeriği, tüm riskleri belirlemeye yetersizdi. (T) Tarama formları doldurulmadan da risk faktörleri belirlenebilir. (T) Tarama formları kağıt israfına sebep olmaktadır. (T) Formların puanlanması sonucunda hangi öğrencinin RİTA'ya yönlendirileceği açık değildir. (T) Formların nasıl puanlanacağı açık değildir. (T) Tarama formları gözleme tespit edilmesi zor sorular içermektedir. (T) Öğretmenlerin öğrencileri, formları doldurabilecek kadar iyi tanımadığını düşünüyorum. (T) 	<ul style="list-style-type: none"> Tarama formunu doldururken hiçbir problem yaşamadım. Tarama formlarını doldurmadan da risk faktörlerini belirleyebilirim. (T) Soruların içeriği, tüm riskleri belirlemeye yetersizdi.(T) Formların nasıl puanlanacağı açık değildir. (T) Formların puanlanması sonucunda hangi öğrencinin RİTA'ya yönlendirileceği açık değildir.(T) Tarama formları gözleme tespit edilmesi zor sorular içermektedir.(T) Sınımdaki öğrenci sayısı fazla olduğu için formları doldurmaya yeterli zaman bulmakta zorlandım.(T)

	Müdür yardımcısı	Rehber öğretmen	Öğretmen
RİDEF	<ul style="list-style-type: none"> Öğretmenlerin öğrencileri, formları doldurabilecek kadar iyi tanımadığını düşünüyorum.(T) Formların doldurulması için eğitim dönemindeki zamanlama uygun değildir. (T) Formların elle doldurulması çok zaman almaktadır.(T) 	<ul style="list-style-type: none"> Tarama formları doldurulurken hiçbir problem yaşanmadı. Formların doldurulması için eğitim dönemindeki zamanlama uygun değildir. (T) Formların elle doldurulması çok zaman almaktadır. (T) 	<ul style="list-style-type: none"> Öğretmenlerin öğrencileri, formları doldurabilecek kadar iyi tanımadığını düşünüyorum.(T) Tarama formları kağıt israfına sebep olmaktadır. (T) Ailenin ekonomik durumuyla ilgili soruları doldururken zorluk yaşadım.(T) Formların doldurulması için eğitim dönemindeki zamanlama uygun değildir. (T) Tarama formlarının elektronik ortamda doldurulması gerekmektedir. (T) Formların elle doldurulması çok zaman almaktadır.(T) Tarama formlarını doldururken ailenin özel yaşamıyla ilgili bilgilere ulaşmada güçlük çektim.(T) Öğrenci formlarının içeriği riskleri belirlemede yeterli değildir.(T) Sorular, ortaokul öğrencilerinin tek başına doldurması için uygun değildir.(T) Öğrencilerin sınıfta formları doldurması için yeterli zaman yoktur.(T) Öğrenci formlarının çok uzun olduğunu düşünüyorum.(T) Öğrenciler, formları doldurmayı istemiyorlar.(T) Öğrenciler, formları dikkat etmeden dolduruyorlar.(T) Öğrenciler, formları doldururken samimi davranışlıdırlar.(T) Öğrenciler, özel hayatlarıyla ilgili bilgi vermekten çekinmeyip.(T)

	Müdür yardımcısı	Rehber öğretmen	Öğretmen
RİTA	-	<ul style="list-style-type: none"> RİTA risk takibi için yeterli kaynağı sahiptir. 	<ul style="list-style-type: none"> RİTA risk takibi için yeterli kaynağı sahiptir.

1.4. RİSK DEĞERLENDİRME SONUÇLARI

Model; 4 ayrı ilde (Ankara, Diyarbakır, Kocaeli, Samsun) tüm kurumların temsilcilerinin hazır bulunduğu atölye çalışmalarının ardından ‘Merkezi Koordinasyon Kurulu Toplantısı’ kararı ile Bursa İlinde başlamıştır. Pilot uygulamanın başlamasına mütakip planlamalar doğrultusunda ilgili eğitim çalışmalar düzenlenmiş, hazırlanan eğitim kitapçıkları ve rehberler aracılığıyla risklerin tespit edilmesine ilişkin profesyoneller bilgilendirilmiştir. Öğretmenlerle her hafta süpervizyon toplantıları düzenlenmiş, Mayıs 2011 yılı sonunda bu süpervizyon çalışmaları tamamlanmıştır. Riskin değerlendirilmesi ve önleme çalışmaları kapsamında RİTA’lar ve ÖDE’lerin yaptıkları faaliyetlere ilişkin kayıtlar incelenmiştir ancak ÖDE lerin takip etmiş olduğu vakalara ilişkin verilere düzenli kayıt tutulmaması nedeniyle ulaşlamamıştır.

EUYM de risk taraması giriş bölümde de aktarıldığı üzere; (a) aile yapısı ve işleyışı ile ilgili riskler (b) maddi durum ile ilgili riskler (c) ebeveynlik kapasitesi ile ilgili riskler (d) gelişim ile ilgili risklerin tespitine odaklanmıştır.

Risk taraması kapsamında tüm okullarda RİDEF ler aracılığıyla yapılan taramalar sonrasında 777 öğrenci ile ilgili RİTA larda görüşmeler yürütülmüştür. RİDEF formlarının yaygın şekilde kullanıldığı, okullarda RİTA ların özellikle pilot uygulamanın ilk aşamalarında düzenli şekilde bir araya gelip değerlendirmeler yapıldığı ifade edilmiştir. Ancak zamanda RİTA ların çalışmasında aksamalar meydana geldiği aktarılmıştır.

Görüşmeler sonrasında tespit edilen riskler aşağıda paylaşılmıştır.

	N
<i>Akademik riskler</i>	278
<i>Ekonomik riskler</i>	653
<i>Ailevi durum kaynaklı riskler</i>	269
<i>Ebeveynlik kaynaklı riskler</i>	345
<i>Gelişim riskleri</i>	98
<i>Diğer riskler</i>	8
<i>RİTA'da ele alınan öğrenci sayısı</i>	777

ÖDE’lerin takip ettiği vakalar incelendiğinde ise;

- 2010-2011 eğitim öğretim yılında Yıldırım Bölgesindeki okullardan gelen 26 öğrenci ile ilgili çalışmalar yapılarak, yönlendirme ve rehberlik hizmeti sağlandığı, bu vakalardan 3’ü ile ilgili bakım tedbiri, 1 öğrenci ile ilgili eğitim danışmanlık tedbiri alındığı görülmüştür. Bununla birlikte 1 kişi ücretsiz kreş ve gündüz bakım evi hizmetinden yararlanmıştır. 4 vaka sosyal ekonomik destek almıştır, 2 vaka Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfına yönlendirilmiştir. 15 vaka ile ilgili ailelere rehberlik hizmeti sağlanmıştır.
- 2011 yılının yaz aylarında Sağlık Müdürlüğü Ruh Sağlığı Şubesi ile birlikte çocukun ‘Psikososyal Gelişimi Destekleme Programı’ kapsamında 150 olgunun durumu değerlendirilmiştir. Değerlendirilmesi yapılan olgulardan 80 çocuğa süreli besin desteği verilmesi uygun bulunmuştur. Ulaşilan vakalara hemşireler tarafından çocukların beslenmesi, aile planlaması hakkında bilgilendirmeler yapılmıştır.

- 2011-2012 eğitim-öğretim yılında Yıldırım Bölgesinde 30 vaka ile çalışmalar yürütülmüş, gerekli yönlendirmeler ile rehberlik hizmetleri sağlanmıştır. 1 vaka için bakım tedbiri alınmış, 2 vaka hakkında sağlık tedbiri alınmış, 5 vaka sosyal yardım almış, 1 vaka Belediyeler tarafından aynı yardım almış, 1 vaka devlet parasız yatılı okulundan yararlanmış, 1 vaka Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfına yönlendirilmiştir, 4 vaka adli sistem kontrolü altında yer almış, 12 vakaya rehberlik hizmeti sağlanmıştır. 2011-2012 yılları arasında toplam 206 vaka ile ilgili çalışmalar yürütüldüğü görülmüştür.
- 2013 yılı ilk döneminde ise toplam 26 vaka takip edilmiştir. Bu vakalar ile ilgili ev ziyaretleri gerçekleşmiş, aileler eğitim çalışmalarına yönlendirilmiştir, sosyal ve ekonomik destek sağlanmıştır. 7 sağlık ve danışmanlık tedbiri alınması sağlanmıştır. Rehberlik hizmetleri sağlanarak, okula devamları ile ilgili tedbirler alınmıştır. Ailelere danışmanlık hizmeti sağlanmıştır.

1.5. SONUÇ

Çocuklara yönelik riskleri önceden fark edip önlemeye çalışmak, "çocuk koruma" kavramının en önemli unsurudur. Çocukları, onların gelişimlerini olumsuz yönde etkileyebilecek her türlü riskten koruma anlayışı, öncelikle gelişimi olumsuz yönde etkileyen koşulları önceden tespit etmeyi ve müdahaleyi içerir. Önleme aşamasında yeterli müdahale yapılamadığı durumlarda karşımıza kötü muameleye maruz kalmış çocuk ya da gençler çıkmaktadır. Bu durumda geri dönüş olanağı kalmamakta, müdahale ise çok daha zor (rehabilitasyon/iyileştirme) hale gelmektedir. Bu nedenle Türkiye'de çalışmaların "önleme" sisteminin geliştirilmesine yönelik büyük önem taşımaktadır. Çalışmalar bu anlayış ile yürütülmemiş sürece etkili ve verimli bir risk önleme modeli oluşturmak mümkün görünmemektedir.

Çocuklar toplumun genelinde risklere açık olarak yaşamaktadır. Bu risklerin geri planında etkili olmayan politikalar, bazı toplumsal sorunlar (ıssızlık vb), değerler (geleneksel çocuk yetiştirme biçimleri, töre vb), ailenin yeteri kadar desteklenmemesi gibi nedenler bulunabilmektedir. Bu risklerin tespit edilmesi önerilen modelin önemli bir ayağını oluşturmaktır, bununla beraber çocukların gelişimlerini olumlu yönde desteklemek için yapılması gereken birçok çalışmanın olduğunu da göstermektedir.

EUYM Modelinin nitel ve nicel değerlendirilmesinin ardından 'riskin tespit edilmesi ve önlenmesi' alanında geliştirilecek modeller için aşağıdaki hususların göz önünde bulundurulması tavsiye edilmektedir;

- 1- Çok sektörlü bir erken tanılama mekanizması oluşturulmalıdır. Risk altındaki çocuğu tespit eden herhangi bir kişinin yönlendirme yapabileceği, farklı disiplinlerden uzmanların bir arada çalıştığı bir mekanizma olması gereklidir. Bu mekanizma, çocuğun içinde bulunduğu durumun kapsamlı bir değerlendirmesini yapabilmeli, çocuğun ihtiyaçlarına göre belirlenen hizmet(ler)i harekete geçirebilmeli ve tüm bu sürecin takibini yapabilmelidir.
- 2- 'Risklerin önlenmesi anlayışı'na; tüm profesyonellerin eğitiminde -gerek üniversite eğitimi gerekse hizmet içi eğitim programlarında- önemli bir unsur olarak yer verilmesi elzem görünmektedir. Profesyonellerin sistemde yer alan boşlukları/eksikleri gidermek konusunda bireysel inisiyatıflar ya da iyi niyetli çabalar sergilemesi, personelin yaptıkları işi sahiplenmeleri açısından önemlilik olmakla beraber etkili sistemler için yeterli olmamaktadır. Çocuklarla direkt temas halinde olan uzmanların konunun önemi ve yapılması gerekenler konusunda etkili şekilde donatılması, her türlü risk önleme modeli için tanımlanması zorunlu bir alan olarak görülmektedir. Riske müdahale anlayışı bir 'bilinc meselesi'dir. Bireylerin bu konudaki farkındalıkları artırılmadan geliştirilecek modellerin, yapılacak müdahalelerin istenen düzeyde etki sağlamayacağı göz önünde buludurulmalıdır.
- 3- Risklerin belirlenmesi ve önlenmesi için yeterli bütçe ve kaynak ayrılmalıdır.
- 4- Konuya ilgili mevzuatın geliştirilmesi ve bütün paydaşların bu yasal mevzuata göre çalışmalarını yürütmesi sağlanmasıdır. Bireysel inisiyatif azaltılmalı, bununla birlikte alanda çalışan uzmanın sorunların çözümünde yalnız kalmaması sağlanmalıdır. Bu kapsamda politikalar ve stratejiler geliştirilmelidir.
- 5- Risk tarama çalışmaları çok geniş perspektifte yapılması gereken bir çalışmadır. Ancak müdahale sırasında herçok için o çocuğun duruma uygun pratik çözümler üretilmesi gereği unutulmamalıdır.

- 6- Risklere müdahale; sosyal – ekonomik koşulların iyileştirilmesi, aileye ve çocuğa yönelik destek ve bakım hizmetlerinin bulunması, riskleri fark edebilen ve müdahale edebilen, yeterli sayıda ve nitelikte görevlilerin bulunması gibi yapıları gerektirmektedir. Risklerin önlenmesi modelini, bu yapıların etkin çalışmadığı durumlarda hedeflenen şekilde işletmek mümkün görünmemektedir.

Sonuç olarak EUYM'nin temelde doğru yapısal ve işlevsel prensiplere dayandığı, konuya ilgili bütün paydaşları saptayabildiği ve doğru bir süreç öngördüğü sonucuna varılmıştır. Ancak, EUYM'nin kapsamlı olması, paydaş kurumların birbirlerinden uzak olması, imkan ve kaynak sınırlılıkları gibi sebeplerle istenen ölçüde işlerlik sağlanan bir model olmasını engellemiştir. Bu koşullarda herhangi bir kurum tarafından geliştirilen benzer bir programın aynı zorluklarla karşı karşıya gelmesi yüksek bir ihtimaldir. Bu sebeple, EUYM'de elde edilen deneyimle var olan süreç, içerik, yapı ve tutum sorunlarının giderilmeye başlanması ve çocuklara yönelik risk tarama ve risk takibi faaliyetlerinin bu kapsamında yaygınlaştırılması, tamamen yeni bir proje veya program geliştirilmesinden daha verimli olacak bir uygulamadır. Tamamen yeni bir anlayışa göre geliştirilebilecek bir projenin benzer bir deneyimi elde etmek için kaynak israfı anlamına geleceği unutulmamalıdır.

EKLER

Ek-1 Risk Değerlendirme Formları (RİDEF)

Ek-2 Görüşme Formları

Ek-3 Nicel veri toplama anketleri

RİDEF (1. - 4. Sınıf) — Sınıf Öğretmeni Tarafından Doldurulacak

Yönerge: Sayın sınıf öğretmeni, lütfen aşağıdaki soruları öğrenci ve velisinden edindiğiniz bilgiler ve gözlemlere dayanarak doldurunuz. Soruların şıklarının bulunduğu sütunlar risk puanlarına göre düzenlenmiştir ve değerlendirmede kullanacağınız puanları ifade eder.

Öğrencinin Adı : Öğrencinin Şubesi : Numarası :

Doldurulduğu Tarih : Öğretmenin Adı :

AİLENİN EKONOMİK DURUMU

SORU	0 PUAN	1 PUAN	2 PUAN	YÖNLENDİRMELER
6 Babanın çalışma durumunu yandaki ifadelerden hangisi en iyi tanımlamaktadır?	[] Ücretli/maaşlı [] İşveren [] Kendi hesabına çalışıyor [] Emekli	[] Yevmiyeli çalışıyor [] Baba vefat etmiş [] Ücretsiz aile işçi [] Dagensiz çalışma	[] Çalışmıyor [] Baba vefat etmiş [] Ücretsiz aile işçi [] Dagensiz çalışma	2 puan almışsa - Ekonomik sorunlar var 1 Aile ekonomik yardım için SYDV, Belediye, SNT programlarına, okul aile birliğine ve STK'lara yönlendirin.
7 Annenin çalışma durumunu yandaki ifadelerden hangisi en iyi tanımlamaktadır?	[] Ücretli/maaşlı [] İşveren [] Kendi hesabına çalışıyor [] Emekli	[] Yevmiyeli çalışıyor [] Anne vefat etmiş [] Ücretsiz aile işçi [] Dagensiz çalışma	[] Çalışmıyor [] Anne vefat etmiş [] Ücretsiz aile işçi [] Dagensiz çalışma	6. soruda 1 ya da 2 puan almış ve bu soruda da 1 ya da 2 puan almış - Ekonomik sorunlar var 1 Aile ekonomik yardım için SYDV, Belediye, SNT programlarına, okul aile birliğine ve STK'lara yönlendirin.
8 Yandaki seçeneklerden hangisi ailenin herhangi bir kurumdan aynı veya nakdi yardım alma durumu yansımaktadır?	[] İhtiyaç olmamış, almadı	[] Bir kerelik aynı yardım alınmış [] Bir kerelik nakdi yardım alınmış	[] Bir kerelik aynı yardım alınmış [] Bir kerelik nakdi yardım alınmış [] Dedeni nakdi yardım (ŞEY, SYDV) alınıyor [] İhtiyaç olduğu halde hiç alınmamış/almıyor	1 ya da 2 puan almışsa - Ekonomik sorunlar var 1 Aile ekonomik yardım için SYDV, Belediye, SNT programlarına, okul aile birliğine ve STK'lara yönlendirin.
9 Ailede temel gereksinimler karşılanabiliyor mu? <i>Aşağıdaki 4 temel gereksinim alanından kaçı yeterli düzeyde karşılanamıyor?</i> 1 barınma (kira gibi), 2 ısmama, 3 yiyecek alımı, 4 giyecek alımı <i>Ailenin en az üç temel gereksinim alanını karşılamada zorlanması ciddi bir yokluk içinde olduğunu gösterir.</i>	[] hepsi karşılanıyor [] 2 alan [] 1 alan	[] 2 alan [] 1 alan	[] 4 alan [] 3 alan	1 ya da 2 puan almışsa ve ve aile bir kurumdan yardım almayıorsa - Ekonomik sorunları belirgin 1 Aile SYDV, belediye, okul aile birliği, STK, SNT programına yönlendirin. 1 ya da 2 puan almışsa ve aile bir kurumdan yardım alıyorsa - Aile bir kurumdan yardım alıyor ancak ekonomik sorunlar devam ediyor 1 Yardım aldığı kurum dışında yararlanabileceğini diğer alternatif kurumlara yönlendirin.

ÖĞRENCİNİN AKADEMİK DURUMU

SORU	0 PUAN	1 PUAN	2 PUAN	YÖNLENDİRMELER
1 Öğrencinin bu yıldı okul başarısını nasıl görünsünüz? <i>Bu bölümde yapacağınız değerlendirme sırasında; şu ana kadar sınavlardan aldığı notlar, derse katılımı, ödevlerini yapıp yapmadığı gibi faktörleri göz önünde bulundurunuz.</i>	Sınıf Ortalamasının [] çok üzerinde [] üzerinde [] ortalamasında	Sınıf Ortalamasının [] altında [] çok altında	Sınıf Ortalamasının [] çok altında	2 puan almışsa - Başarısızlık var 1 Eğitim destegine yönlendirin
2 Öğrencinin bu yıldı başarısını geçen yıla göre nasıl değerlendirirsınız?	[] aynı [] yükseliş var [] 1. Sınıf öğrencisi		[] düşüş var	2 puan almışsa - Başarısızlık var 1 Eğitim destegine yönlendirin
3 E-OKULDAN BAKILACAK: Geçen yıldı geçme notu nedir?	[] 4 [] 5	[] 2 [] 3	[] 1	1 puan ve üstü almışsa - Başarısızlık geçmiş var 1 Eğitim destegine yönlendirin
4 E-OKULDAN BAKILACAK: Geçen yillarda sınıf tekrarı/sınıfta kalma var mı? <i>Geçmişte başarısız olmuş bir öğrencinin bu yıl da destege ihtiyacı olabilir, dolayısıyla dersteki performansı, ilgili ve başarısı izlenmelidir.</i>	[] Yok	[] Bir kez	[] Birden fazla kez	1 puan ve üstü almışsa - Ciddi başarısızlık geçmiş var 1 Eğitim destegine yönlendirin
5 a Öğrenci dersleri takip edebiliyor mu? <i>Öğrencinin derslerde işlenen materyali takip etmede ilgisini ve dikkatini verememesi ya da dersleri takip edememesi bir sorun olduğunu düşündürbilir.</i> b Algılama gerilik ve zihinsel yetersizlik var mı? c Dersleri takip edemiyorsa bunun nedeni sizce yandakilerden hangisidir?	[] Evet	[] Kismen	[] Hayır [] Evet	5a 'hayır', 5b 'evet' ise - Özel öğrenim gereksinimi olabilir, değerlendirme yapılması gerekmektedir 1 RAM'a yönlendirin 5c 'hayır', 5c deki seçeneklerden biri işaretlenmişse - Özel öğrenim gereksinimi olmayabilir, ancak psikolojik sorunlar yaşıyor olabilir 1 Rehberlik servisine yönlendirin.

SORU	0 PUAN	1 PUAN	2 PUAN	YÖNLENDİRMELER
10 Oturduğu mahalle göç alan ve/veya yoksul bir yer mi?	☐ Hayır	☐ Kısmen	☐ Evet	<p>2 puan almışsa ve ve aile bir kurumdan yardım almayıorsa - Ekonomik sorunları belirgin 1 SYDV, belediye, okul aile birliği, STK, ŞNT programına yönlendirin.</p>
11 Öğrenci dışında evde kaç kişi yaşıyor? Öğrenci dışında evde sürekli yaşayanları hesaba katın. "Ev" ile hane kastedilmektedir.	☐ 1 ☐ 2-3-4	☐ 5-6	☐ 7 ve daha fazla	<p>2 puan almişsa ve ve aile bir kurumdan yardım almayıorsa - Ekonomik sorunları belirgin 1 SYDV, belediye, okul aile birliği, STK, ŞNT programına yönlendirin.</p> <p>2 puan almişsa ve aile bir kurumdan yardım alıyorsa - Aile bir kurumdan yardım alıyor ancak ekonomik sorunları belirgin 1 Yardım alabileceği alternatif kurumları değerlendirin ve yönlendirin.</p>

AİLE DURUMU

SORU	0 PUAN	1 PUAN	2 PUAN	YÖNLENDİRMELER
12 Öğrenci kiminle yaşıyor? Şu anki durumu ve coğulukla yaşadığı yeri göz önüne alarak yanıtlayınız. Öğrenci YİBO'da okuyorsa, okul dışında kiminle yaşıyor?	☐ Anne ve babayla ☐ Anne, babayla ve yakın akraba veya başka bireyler	☐ Sadece anneyle ☐ Sadece babayla ☐ Anne ve üvey baba ☐ Baba ve üvey anne	☐ Yakın akraba (abla, ağabey, büyüğanne, büyükbaşa, teyze, amca, dayı, hala vb) ☐ Yurt, kurum (SHÇEK, özel yurt ve pansionlar) ☐ Başka bir aileyle ☐ Ev arkadaşlarıyla	<p>2 puan almışsa, - Ebeveyn bakımından yoksun 1 Bakım veren ile görüşülmesi için Rehberlik servisine yönlendirin. 2 Düzenli ve sık takip edin. 3 Bakım koşullarının uygun olup olmadığını değerlendirin.</p> <p>1 puan almışsa, - Boşanmış, parçalanmış, birden fazla evlilik içeren ailenin çocuğu 1 Aile görüşmesi için rehberlik servisine yönlendirin. 2 Gerekli durumlarda belediye veya sağlık bakanlığına bağlı danışma merkezleri veya sosyal hizmetlere yönlendirin. 3 Aile eğitimi uygulayın.</p>

SORU	0 PUAN	1 PUAN	2 PUAN	YÖNLENDİRMELER
13 Anne ve babası beraber yaşıyor mu? Boşanmış veya ayrı yaşıyorlar seçeneği, medeni durumlarındaki değişikliği; farklı yerlerde yaşama seçeneği ise fiziken anne ve babanın ayrı olduğu durumları belirtmektedir.	☐ Beraber yaşıyorlar	☐ İş yüzünden farklı yerlerde yaşıyorlar	☐ Boşanmış/ ayrılmışlar ☐ Çoklu birlikte var ☐ Ebeveynlerden biri vefat etmiş	<p>2 puan almişsa, - Boşanmış, parçalanmış, birden fazla evlilik içeren ailenin çocuğu 1 Aile görüşmesi için rehberlik servisine yönlendirin. 2 Gerekli durumlarda belediye veya sağlık bakanlığına bağlı danışma merkezleri veya sosyal hizmetlere yönlendirin. 3 Aile eğitimi uygulayın.</p>
14 Aile içinde çalışma ve/veya şiddet var mı? Aile içinde sık sık küslük, sözlü tartışma veya fiziksel kavga yaşandığını ilişkin gözlemleriniz var mı? Ebeveynler arası veya ebeveyn ile çocuk arası çalışma kastedilmektedir. Kardeşler arası çalışma değerlendirme dışında tutulmalıdır.	☐ Hayır	☐ Kısmen	☐ Evet	<p>2 puan almişsa, - Aile içi çalışma ve şiddet var 1 Aile görüşmesi için rehberlik servisine yönlendirin. 2 Uygun durumlarda kadın sağınma evleri veya diğer koruma merkezlerine yönlendirin.</p>
15 Öğrencinin ailesi içinde yakın zamanda travmatik bir yaşıntı olmuş mu? Son 1 yılda aile içinde ölüm, ekonomik durumda çok ciddi değişiklik (işten çıkış, iflas gibi), ebeveynlerden birinin aileyi terk etmesi veya çok ciddi bir hastalık teşhisinin olması ailenin zorluk yaşadığını ve desteğe ihtiyacı olabileceğini düşündürür.	☐ Hayır	☐ Evet		<p>2 puan almişsa, - Yakın dönemde travmatik olay var 1 Rehberlik servisine yönlendirin. 2 Gerekli durumlarda okul psikososyal ekibine yönlendirin ve psikoeğitim çalışmaları uygulayın. 3 Rehberlik tarafından düzenli ve sık takip edin. 4 Danışmanlık alabileceği merkezlere yönlendirin (ergen danışma merkezi, toplum ruh sağlığı merkezi vb). 5 Aile görüşmesi yapın.</p>

EBEVEYNLİK KAPASİTESİ

SORU	0 PUAN	1 PUAN	2 PUAN	YÖNLENDİRMELER
16 Sizce ebeveynin öğrenciye sunduğu destek yeterli mi? Aşağıdaki ifadelere benzeyen durumlar gözlemleniyorsa ebeveyn desteğinin yetersiz olduğu düşünülebilir:	☐ Evet	☐ Kısmen	☐ Hayır	<p>2 puan alırsa, - Ebeveyn desteği yetersiz</p> <ul style="list-style-type: none"> 1 Aile ile görüşün. 2 Gerekli durumlarda ebeveyni ya da öğrenciyi rehberlik servisine yönlendirin. 3 Çocuk ve aile ilişkisini takip edin. 4 Aile eğitimi uygulayın.
17 Sizce ebeveyn(ler) öğrenciye yeterli gözetim sağlayabiliyor mu? Aşağıdaki ifadelere benzeyen durumlar gözlemleniyorsa ebeveynin yeterli gözetim sağlayamadığı düşünülebilir:	☐ Evet	☐ Kısmen	☐ Hayır	<p>2 puan alırsa, - Gözetimde zorlanan ebeveynleri var</p> <ul style="list-style-type: none"> 1 Aile ile görüşün. 2 Gerekli durumlarda ebeveyni ya da öğrenciyi rehberlik servisine yönlendirin. 3 Çocuk ve aile ilişkisini takip edin. 4 Aile eğitimi uygulayın.
18 Öğrencinin ebeveynleri tarafından ihmal edildiğini gösteren bulgular var mı? İhmal, çocuğun sağlığı, fiziksel, duygusal ve psikolojik gelişimi için gerekli ihtiyaçların karşılanması durumudur. Bu kapsamın içine çocuğun eğitim ve sağlık ihtiyaçlarının karşılanması, çocuğun bakımından sorumlu kişilerce yeterli güvenlik koşullarının sağlanması, duygusal yakınlık ve sevginin yoksunluğu ile gelişimi için gerekli uyarınlardan yoksun bırakılması girmektedir. Bazı ipuçları şunlardır: Öğrencinin okula aç, bakımsız, mevsime göre uygun olmayan kıyafetlerle gelmesi, çocuğun sağlık ihtiyaçlarını giderecek adımların atılmaması, öğrencinin durumunu takip etmek/öğrenmek için veliden hiç bir ilginin olmaması	☐ Hayır	☐ Kısmen (Ebeveynin bu konuda çaba gösterdiği halde yetersiz kaldığı durumlar var.)	☐ Evet	<p>2 puan alırsa, - İhmal vardır</p> <ul style="list-style-type: none"> 1 Rehberlik servisine yönlendirin. 2 Sınıf öğretmeni çocuk ve aile ilişkisini takip etsin. 3 Aile eğitimi uygulayın. 4 İleri boyuttaki ihmallerde ya da ebeveynin okulla işbirliği yapmadığı ve öğrencinin durumu düzelmediği durumlarda Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğüne bildirin.

SORU	0 PUAN	1 PUAN	2 PUAN	YÖNLENDİRMELER
19 Bildiğiniz kadariyla öğrencinin bakımından sorumlu kişilerden birinde (ör. baba, anne) tanı konulmuş psikiyatrik bir sorun var mı? Örneğin, şizofreni, ağır depresyon gibi ebeveynin hayatını ve öğrencinin bakımını etkileyebilecek ruhsal hastalıklar var ise ve bu hastalıklar için gerekli psikiyatrik yardım alınmamış ise öğrenci açısından riskli bir durum oluşturabilir. seçeneği ise fiziken anne ve babanın ayrı olduğu durumları belirtmektedir.	☐ Hayır		☐ Evet	<p>2 puan alırsa, - Ebeveynde psikiyatrik tanı var</p> <ul style="list-style-type: none"> 1 Aile görüşmesi gereklidir. Bu amaçla rehberlik servisine yönlendirilir. 2 Ebeveynin tedavisinin yapılmış yapılmadığı tespit edin, uygun durumlarda sağlık kurumlarına yönlendirin. 3 Ebeveyn tedaviyi kabul etmiyorsa yerel idareden destek isteyin.
20 Ebeveyninin eğitime karşı tutumu nasıl? Aşağıdaki ifadelere benzeyen durumlar gözlemleniyorsa ebeveynin öğrencinin eğitimine karşı ilgisiz olduğu düşünülebilir: Ebeveyn öğretmenleriyle görüşmüyorsa	☐ Ebeveyn eğitime karşı ilgili	☐ Kısmen ilgili (Anne ilgili baba ilgisiz ya da baba ilgili anne ilgisiz)	☐ Ebeveyn eğitime karşı ilgisiz	<p>1 ya da 2 puan alırsa, - Ebeveynin eğitime karşı tutumu ilgisiz</p> <ul style="list-style-type: none"> 1 Aile görüşün. 2 Gerekli durumlarda ebeveyni ya da öğrenciyi rehberlik servisine yönlendirin. 3 Çocuk ve aile ilişkisini takip edin. 4 Aile eğitimi uygulayın. 5 Eğer aile çocuğu okula göndermiyorsa eğitim tedbiri için işlemler başlatın.
21 Öğrencinin zorunlu eğitime devam etmeyen/etmemiş kardeşi var mı? Öğrencinin zorunlu eğitime (2012 yılına kadar ilköğretim sonu) kayıtlı olduğu halde okula devam etmeyen/etmemiş, 2012'ye kadar ilköğretime kayıt olmuş ancak diplomasız ayrılmış, terk etmiş, okula hiç gitmemiş büyük kardeşi ya da zorunlu eğitim çağında olup da hiç okula gitmemiş kardeş var.	☐ Hayır		☐ Evet	<p>2 puan alırsa, - Ağabey ya da ablasının okulu terk etmiş</p> <ul style="list-style-type: none"> 1 Aile ile görüşün. 2 Eğer öğrencinin eğitime karşı olumsuz tutumu da varsa gerekli durumlarda rehberlik servisine yönlendirin. 3 Çocuk ve aile ilişkisini takip edin. 4 Gerekirse aile eğitimi uygulayın.

SORU	0 PUAN	1 PUAN	2 PUAN	YÖNLENDİRMELER
22 Bildiğiniz kadariyla ailede SHÇEK'in bakımı altında olan bir çocuk var mı? Öğrenci dışında, ailede bir çocuğun SHÇEK'in yetiştirmeye yurdunda kalması ya da geçmişte kalmış olması ailenin çocuklarına bakım vermekte zorlanabildiğine dair bir göstergedir.	[] Hayır		[] Evet	<p>2 puan almışsa, - Aile bakım vermekte zorlanabilmektedir 1 Aile görüşmesi gereklidir, sınıf rehber öğretmeni aile ile görüşsun. 2 Yaptığı görüşmede sınıf rehber öğretmeni ailenin halen bakım vermekte zorlandığı izlenimi edinmişse ebeveynleri rehberlik servisine yönlendirin. 3 Sınıf öğretmeni çocuk ve aile ilişkisini takip edin. 4 Aile eğitimi uygulayın.</p>

SORU	0 PUAN	1 PUAN	2 PUAN	YÖNLENDİRMELER
24 Öğrencinin davranış sorunları var mı? Öğrencide aşağıdaki durumlardan çoğu gözlemliyorsanız davranış sorunları olabilir: <ul style="list-style-type: none">• Sık sık öfke nöbetleri geçirir, aşırı sınırlı görünür.• Çoğu zaman söz dinlemeyen.• Diğer çocukların sık sık kavga eder veya onlarla alay eder.• Sık sık yalan söyler, hile yapar.• Başkalarının özel eşyaları izinsiz alma davranışları vardır.	[] Hayır		[] Kısmen	[] Evet
25 Öğrencinin psikolojik sorunları var mı? Aşağıdaki durumlardan çoğu varsa öğrencinin psikolojik sorunlarının olduğu düşünülebilir: <ul style="list-style-type: none">• Sıkça baş ağrısı, karın ağrısı ve bulantıdan yakınır.• Birçok kaygısı vardır, endişeli görünür.• Sıkça mutsuz, kederli ya da ağlamaklı olur.• Genellikle yeni ortamlarda gergin ya da huzursuz olur.• Genellikle pek çok korkusu vardır, kolayca ürkter davranışı vardır.	[] Hayır		[] Kısmen	[] Evet

ÖĞRENCİNİN GELİŞİMİ HAKKINDA

SORU	0 PUAN	1 PUAN	2 PUAN	YÖNLENDİRMELER
23 Öğrenci hiperaktif mi? Aşağıdaki durumlardan çoğu varsa öğrencide dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu olduğu düşünülebilir: <ul style="list-style-type: none">• Çoğunlukla huzursuzluk, aşırı hareketlilik vardır, uzun süre kipür damadan duramaz.• Sürekli elleri ayakları kipür kipürdür ya da oturduğu yerde kipürdenip durur.• Çoğu zaman dikkati kolayca dağılırlar, yoğunlaşmakta güçlük çeker.• Çoğu zaman düşünmeden hareket eder.• Çoğu zaman başladığı işi bitiremez, dikkat süresi kısalır.	[] Hayır	[] Kısmen	[] Evet	<p>2 puan almışsa, - Hiperaktivite olabilir 1 Rehberlik servisine, ihtiyaç duyulması halinde Çocuk ve Ergen Psikiyatrisine yönlendirin. 2 Gerekli durumlarda; gerekli ileri değerlendirme yapılması için RAM'a yönlendirin. 3 Düzenli ve sık takip edin. 4 Okul için sosyal kültürel faaliyetlere yönlendirin. 5 Uygun durumlarda gençlik merkezlerine yönlendirin. 6 Danışmanlık alabileceği merkezlere yönlendirin (ergen danışma merkezi, toplum ruh sağlığı merkezi vb). 7 Aile görüşmesi yapın.</p>

SORU	0 PUAN	1 PUAN	2 PUAN	YÖNLENDİRMELER
26 Öğrencinin arkadaşlık sorunları var mı? Aşağıdaki durumlardan çoğu varsa öğrencinin arkadaşlık ilişkilerinde sorunları olduğu düşünülebilir: <ul style="list-style-type: none">• Daha çok tek başına dolaşır, yalnız oynar.• Yakın bir arkadaşı yok.• Genellikle diğer çocukların tarafından sevilmez.• Genellikle diğer çocukların ona takar ya da onunla alay eder.• Genellikle yaşından çok büyük ya da çok küçük çocuklarınla daha iyi geçinir.	[] Hayır		[] Kısmen	[] Evet

SORU	0 PUAN	1 PUAN	2 PUAN	YÖNLENDİRMELER
27 Öğrencinin akranları ya da kendinden büyük öğrenciler tarafından zorbalığa uğradığı izlenimi edindiniz mi?	☐ Hayır	☐ Kısmen	☐ Evet	<p>2 puan almışsa, - Arkadaşları tarafından zorbalığa uğrama söz konusu olabilir. 1 Rehberlik servisine yönlendirin. 2 Düzenli ve sık takip edin. 3 Aile görüşmesi yapın.</p>
28 Öğrencinin akranlarına ya da kendinden küçük öğrencilere zorbalık yaptığı izlenimi edindiniz mi?	☐ Hayır	☐ Kısmen	☐ Evet	<p>2 puan almışsa, - Zorbalık yapmış olabilir. 1 Rehberlik servisine yönlendirin. 2 Düzenli ve sık takip edin. 3 Okul içi sosyal kültürel faaliyetlere yönlendirin. 4 Aile görüşmesi yapın.</p>
29 Sigara içiyor mu? <i>Bu soruya yanıtınızı verirken öğrencinin sigarayı bir kez meraktan içtiğini ancak daha sonra içmediğini biliyorsanız Hayır şıklını seçin. Sorunun amacı öğrencinin düzenli olmasa da belli bir oranda sigara kullanımını farketmektir.</i>	☐ Hayır		☐ Evet	<p>2 puan almışsa, - Sigara kullanımı vardır 1 Rehberlik servisine yönlendirin. 2 Düzenli ve sık takip edin. 3 Okul içi sosyal kültürel faaliyetlere yönlendirin. 4 Uygun durumlarda gençlik merkezlerine yönlendirin. 5 Danışmanlık alabileceği merkezlere yönlendirin (ergen danışma merkezi, toplum ruh sağlığı merkezi vb). 6 Aile görüşmesi yapın.</p>
30 Alkol kullanıyor mu? <i>Bu soruya yanıtınızı verirken öğrencinin alkolü bir kez meraktan içtiğini ancak daha sonra içmediğini biliyorsanız Hayır şıklını seçin. Sorunun amacı öğrencinin düzenli olmasa da belli bir oranda alkol kullanımını farketmektir.</i>	☐ Hayır		☐ Evet	<p>2 puan almışsa, - Alkol kullanımını vardır 1 Rehberlik servisine yönlendirin. 2 Düzenli ve sık takip edin. 3 Okul içi sosyal kültürel faaliyetlere yönlendirin. 4 Uygun durumlarda gençlik merkezlerine yönlendirin. 5 Danışmanlık alabileceği merkezlere yönlendirin (ergen danışma merkezi, toplum ruh sağlığı merkezi vb). 6 Aile görüşmesi yapın.</p>

SORU	0 PUAN	1 PUAN	2 PUAN	YÖNLENDİRMELER
31 Uçucu madde kullanıyor mu?	☐ Hayır		☐ Evet	<p>2 puan almışsa, - Uçucu madde kullanımını vardır 1 Rehberlik servisine yönlendirin. 2 Bağımlılık düzeyini değerlendirmek için UIMATEM'e yönlendirme yapın. 3 Düzenli ve sık takip edin. 4 Okul içi sosyal kültürel faaliyetlere yönlendirin. 5 Uygun durumlarda gençlik merkezlerine yönlendirin. 6 Danışmanlık alabileceği merkezlere yönlendirin (ergen danışma merkezi, toplum ruh sağlığı merkezi vb). 7 Aile görüşmesi yapın.</p>
32 Öğrencinin arkadaş çevresi genelde uyum ve davranış problemi olan öğrencilerden mi oluşuyor? <i>Devamsızlığı olan, kurallara uymakta zorluk çeken, davranış problemleri olan arkadaşlarının olması öğrenciye kötü örnek oluşturması açısından tehlikelidir.</i>	☐ Hayır	☐ Kısmen	☐ Evet	<p>2 puan almışsa, - Olumsuz örnek oluşturan arkadaş grubu var 1 Rehberlik servisine yönlendirin. 2 Düzenli ve sık takip edin. 3 Okul içi sosyal kültürel faaliyetlere yönlendirin. 4 Uygun durumlarda gençlik merkezlerine yönlendirin. 5 Danışmanlık alabileceği merkezlere yönlendirin (ergen danışma merkezi, toplum ruh sağlığı merkezi vb). 6 Aile görüşmesi yapın.</p>
33 Öğrencinin eğitime karşı tutumu nasıl? <i>Aşağıdaki durumlardan birisi varsa öğrencinin eğitime karşı tutumu olumsuz olarak değerlendirilebilir:</i>	☐ Olumlu	☐ Kısmen Olumlu	☐ Olumsuz	<p>2 puan almışsa, - Öğrencinin eğitime karşı tutumu olumsuz 1 Sorunun nedenlerini araştırın. 2 Gerekli durumlarda; rehberlik servisine yönlendirin. 3 Okul içi sosyal kültürel faaliyetlere yönlendirin. 4 Uygun durumlarda gençlik merkezlerine yönlendirin. 5 Aile görüşmesi yapın.</p>

SORU	0 PUAN	1 PUAN	2 PUAN	YÖNLENDİRMELER
34 Sizce öğrenci kendini ne derece okula ait hissediyor? Aşağıdaki durumlardan birisi varsa öğrencinin kendini okula ait hissetmediği düşünülebilir: Okulda sıkılma, okulu sevmeme, okulda kendini yalnız hissetme, okulda kendini yabancı hissetme, okulda kendini dışlanmış hissetme.davranışı vardır	☐ Ait hissediyor	☐ Kısmen ait hissediyor	☐ Ait hissetmiyor	2 puan alırsa, - Okula aidiyet hissi düşük 1 Rehberlik servisine yönlendirin. 2 Düzenli ve sık takip edin. 3 Okul için sosyal kültürel faaliyetlere yönlendirin.
35 Öğrencinin okul korkusu var mı? Aşağıdaki durumlardan birisi varsa öğrencinin okul korkusu olduğu düşünülebilir: Başarısız olmaktan korktuğu için okula gitmemek, ailesinin okulda başarılı olması için fazla baskı yapmasından dolayı okuldan korkmak, okula gitme konusunda ciddi bir ruhsal sıkıntı duymak, okul saatlerinde öğrencinin genellikle güvenli ve huzurlu bir çevre olarak evde kalmayı tercih etmesi. Bu öğrencilerde öğrenme ve başarı motivasyonu genellikle yüksektir. Evde ödevlerini yapmak ve ders çalışmak için istekli olabilir. Ebeveynler çocuğun okula gitmediğinden haberdardır. Çocuk genelde ebeveynlerinin onu okula göndermemesi için yalvarır veya direnir.	☐ Hayır	☐ Kısmen	☐ Evet	2 puan alırsa, - Okul korkusu var 1 Rehberlik servisine, ihtiyaç duyulması halinde Çocuk ve Ergen Psikiyatrisine yönlendirin. 2 Okul için sosyal kültürel faaliyetlere yönlendirin. 3 Aile görüşmesi yapın.
36 Öğrencinin herhangi bir fiziksel engeli veya sürengen hastalığı var mı? Doğuştan ya da sonradan oluşan engeller (işitme, görme, ortopedik), felç ya da kemik ve eklem iltihapları, epilepsi, diyabet, böbrek, kalp veya romatizmal rahatsızlıklar gibi sürengen hastalıkları dikkate alınır.	☐ Hayır	☐ Kısmen (yaşama uyum sağlama ve günlük gereksinimleri karşılamada güçlük oluşturmayan bir engel ya da hastalık)	☐ Evet	1 ya da 2 puan alırsa, - Fiziksel engeli var 1 Okula erişimi ve okul içi katılımı engelleyecek faktörler değerlendirin.
37 Okula ulaşım zorluğu yaşıyor mu? Hava koşulları, uzaklık, araç olup olmaması gibi etkenlere göre değerlendiriniz.	☐ Hayır	☐ Kısmen	☐ Evet	2 puan alırsa, - Okula ulaşım zorluğu var 1 Ekonomik destek gerekiyorsa ilgili kurumlara yönlendirin. 2 Düzenli ve sık takip edin.
38 Öğrenci herhangi bir işte çalıştırılıyor/ çalışıyor mu?	☐ Hayır		☐ Evet	2 puan alırsa, - Öğrenci çalışıyor 1 Ev ziyareti yapın. 2 Aile görüşmesi yapın. 3 Ekonomik destek gerekiyorsa ilgili kurumlara yönlendirin. 4 Sonuç alınamıyorsa yasal girişimi başlatın.

SORU	0 PUAN	1 PUAN	2 PUAN	YÖNLENDİRMELER
39 Öğrencinin dil sorunu var mı? Evde konuşulan dil Türkçe'den farklı ise ve Türkçe'yi yeterli düzeyde anlayamıyor veya kendisini Türkçe yeterince ifade edemiyorsa dil sorunu olabilir.	☐ Hayır	☐ Kısmen	☐ Evet	1 ya da 2 puan alırsa, - Dil sorunu var. 1 Eğitim desteği verin.

RİDEF (5. - 12. Sınıf) — Sınıf Rehber Öğretmeni Tarafından Doldurulacak

Yönerge: Sayın sınıf rehber öğretmeni, lütfen aşağıdaki soruları öğrenci ve velisinden edindiğiniz bilgiler ve gözlemlere dayanarak doldurunuz. Soruların şıklarının bulunduğu sütunlar risk puanlarına göre düzenlenmiştir ve değerlendirmede kullanacağınız puanları ifade eder.

Öğrencinin Adı : Öğrencinin Şubesi : Numarası :

Doldurulduğu Tarih : Öğretmenin Adı :

ÖĞRENCİNİN AKADEMİK DURUMU

SORU	0 PUAN	1 PUAN	2 PUAN	YÖNLENDİRMELER
1 Öğrencinin bu yılı okul başarısını nasıl görünsünüz? <i>Bu bölümde yapacağınız değerlendirme sırasında; şu ana kadar sınavlardan aldığı notlar, derse katılımı, ödevlerini yapıp yapmadığı gibi faktörleri göz önünde bulundurunuz.</i>	Sınıf Ortalamasının [] çok üzerinde [] üzerinde [] ortalamasında	Sınıf Ortalamasının [] altında [] çok altında	Sınıf Ortalamasının [] çok altında	2 puan almışsa - Başarısızlık var 1 Eğitim destegine yönlendirin
2 Öğrencinin bu yılı başarıunu geçen yıla göre nasıl değerlendirirsınız?	[] aynı [] yükseliş var [] 1. Sınıf öğrencisi		[] düşüş var	2 puan almışsa - Başarısızlık var 1 Eğitim destegine yönlendirin
3 E-OKULDAN BAKILACAK: Geçen yılı geçme notu nedir?	[] 4 [] 5	[] 2 [] 3	[] 1	1 puan ve üstü almışsa - Başarısızlık geçmiş var 1 Eğitim destegine yönlendirin
4 E-OKULDAN BAKILACAK: Geçen yıllar içinde sınıf tekrarı/sınıfta kalma var mı? <i>Geçmişte başarısız olmuş bir öğrencinin bu yıl da desteğe ihtiyacı olabilir, dolayısıyla dersteki performansı, ilgili ve başarısı izlenmelidir.</i>	[] Yok	[] Bir kez	[] Birden fazla kez	1 puan ve üstü almışsa - Ciddi başarısızlık geçmiş var 1 Eğitim destegine yönlendirin
5 a Öğrenci dersleri takip edebiliyor mu? <i>Öğrencinin derslerde işlenen materyali takip etmede ilgisini ve dikkatini verememesi ya da dersleri takip edememesi bir sorun olduğunu düşündürbilir.</i>	[] Evet	[] Kısmen	[] Hayır	5a 'hayır', 5b 'evet' ise - Özel öğrenim gereksinimi olabilir, değerlendirme yapılması gerekmektedir 1 RAM'a yönlendirin
b Algılama gerilik ve zihinsel yetersizlik var mı?			[] Evet	
c Dersleri takip edemiyorsa bunun nedeni sizce yandakilerden hangisidir?	[] Evet	[] Algılama gerilik yok fakat düzenli ders çalışmama yüzünden takip edemiyor.	[] Algılama gerilik yok fakat psikolojik sorunlar ya da davranış sorunlarından dolayı dersleri takip edemiyor.	5a 'hayır', 5c deki seçeneklerden biri işaretlenmişse - Özel öğrenim gereksinimi olmayabilir, ancak psikolojik sorunlar yaşıyor olabilir 1 Rehberlik servisine yönlendirin.

AİLENİN EKONOMİK DURUMU

SORU	0 PUAN	1 PUAN	2 PUAN	YÖNLENDİRMELER
6 Ailenin herhangi bir kurumdan aynı veya nakdi yardım alma durumu yandakilerden hangisidir?	[] İhtiyaç olmamış, almamış	[] Bir kerelik aynı yardım alınmış [] Bir kerelik nakdi yardım alınmış	[] Düzenli aynı yardım (kömür vb) alınıyor [] Düzenli nakdi yardım (ŞEY, SYDV) alınıyor [] İhtiyaç olduğu halde hiç alınmamış/ almayıor	1 ya da 2 puan almışsa - Ekonomik sorunlar var 1 Aile ekonomik yardım için SYDV, Belediye, ŞNT programlarına, okul aile birliğine ve STK'lara yönlendirin.
7 Ailede temel gereksinimler karşılanabiliyor mu? <i>Aşağıdaki 4 temel gereksinim alanından kaçı yeterli düzeyde karşılanamıyor?</i> 1 barınma (kira gibi), 2 ısmama, 3 yiyecek alımı, 4 giyecek alımı <i>Ailenin en az üç temel gereksinim alanını karşılamada zorlanması ciddi bir yoksulluk içinde olduğunu gösterir.</i>	[] hepsi karşılanıyor	[] 2 alan [] 1 alan	[] 4 alan [] 3 alan	1 ya da 2 puan almişsa ve ve aile bir kurumdan yardım alımırsa - Ekonomik sorunları belirgin 1 Aile SYDV, belediye, okul aile birliği, STK, ŞNT programına yönlendirin. 1 ya da 2 puan almişsa ve aile bir kurumdan yardım alıyorsa - Aile bir kurumdan yardım alıyor ancak ekonomik sorunlar devam ediyor 1 Yardım aldığı kurum dışında yararlanabileceği diğer alternatif kurumlara yönlendirin.
8 Oturduğu mahalle göç alan ve/veya yoksul bir yer mi?	[] Hayır	[] Kısmen	[] Evet	2 puan almışsa ve ve aile bir kurumdan yardım alımırsa - Ekonomik sorunları belirgin. 1 SYDV, belediye, okul aile birliği, STK, ŞNT programına yönlendirilmeli.

AİLE DURUMU

SORU	0 PUAN	1 PUAN	2 PUAN	YÖNLENDİRMELER
9 Öğrencinin ailesi içinde yakın zamanda travmatik bir yaşıntı olmuş mu? Son 1 yılda aile içinde ölüm, ekonomik durumda çok ciddi değişiklik (işten çıkışma, iflas gibi), ebeveynlerden birinin aileyi terk etmesi veya çok ciddi bir hastalık teşhisinin olması	☐ Evet		☐ Hayır	<p>2 puan almışsa, - Yakın dönemde travmatik olay var</p> <p>1 Rehberlik servisine yönlendirin.</p> <p>2 Gerekli durumlarda okul psikososyal ekibe yonlendirin ve psikoeğitim çalışmaları uygulayın.</p> <p>3 Rehberlik tarafından düzenli ve sık takip edin.</p> <p>4 Danışmanlık alabileceği merkezlere yönlendirin (ergen danışma merkezi, toplum ruh sağlığı merkezi vb).</p> <p>5 Aile görüşmesi yapın.</p>

SORU	0 PUAN	1 PUAN	2 PUAN	YÖNLENDİRMELER
11 Öğrencinin ebeveynleri tarafından ihmali edildiğini gösteren bulgular var mı? <i>İhmal, çocuğun sağlığı, fiziksel, duygusal ve psikolojik gelişimi için gerekli ihtiyaçların karşılanması durumudur. Bu kapsamın içinde çocuğun eğitim ve sağlık ihtiyaçlarının karşılanması, çocuğun bakımından sorumlu kişilerce yeterli güvenlik koşullarının sağlanaması, duygusal yakınlık ve sevginin yoksunluğu ile gelişimi için gerekli uyarınlardan yoksun bırakılması girmektedir. Öğrencinin okula aç, bakımsız, mevsime göre uygun olmayan kıyafetlerle gelmesi, çocuğun sağlık ihtiyaçlarını giderecek adımların atılmaması, öğrencinin durumunu takip etmek/öğrenmek için veliden hiç bir ilginin olmaması gibi kendini dışlanmış hissetme davranışları vardır.</i>	☐ Hayır	☐ Kısmen (Ebeveynin bu konuda çaba gösterdiği halde yetersiz kaldığı durumlar var.)	☐ Evet	<p>2 puan almışsa, - İhmal vardır</p> <p>1 Rehberlik servisine yönlendirin.</p> <p>2 Sınıf öğretmeni çocuk ve aile ilişkisini takip etsin.</p> <p>3 Aile eğitimi uygulayın.</p> <p>4 İleri boyuttaki ihmallerde ya da ebeveynin okulla işbirliği yapmadığı ve öğrencinin durumu düzelmediği durumlarda Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğüne bildirin.</p>

SORU	0 PUAN	1 PUAN	2 PUAN	YÖNLENDİRMELER
12 Bildiğiniz kadarıyla öğrencinin bakımından sorumlu kişilerden birinde (ör. baba, anne) tanı konulmuş psikiyatrik bir sorun var mı? <i>Örneğin, şizofreni, ağır depresyon gibi ebeveynin hayatını ve öğrencinin bakımını etkileyebilecek ruhsal hastalıklar var ise ve bu hastalıklar için gerekli psikiyatrik yardım alınmıyor ise öğrenci açısından riskli bir durum oluşturabilir.</i>	☐ Hayır		☐ Evet	<p>2 puan almişsa, - Ebeveynde psikiyatrik tanı var</p> <p>1 Aile görüşmesi gereklidir. Bu amaçla rehberlik servisine yönlendirin.</p> <p>2 Ebeveynin tedavisinin yapılmış yapılmadığı tespit edin, uygun durumlarda sağlık kurumlarına yönlendirin.</p> <p>3 Ebeveyn tedaviyi kabul etmiyorsa yerel idareden destek isteyin.</p>

SORU	0 PUAN	1 PUAN	2 PUAN	YÖNLENDİRMELER
13 Bildiğiniz kadarıyla aileden SHÇEK'in bakımı altında olan bir çocuk var mı? <i>Öğrenci dışında, aileden bir çocuğun SHÇEK'in yetişirme yurdunda kalması ya da geçmişte kalmış olması ailenin çocuklarına bakım vermekte zorlanabildiğine dair bir göstergedir.</i>	☐ Hayır		☐ Evet	<p>2 puan almişsa, - Aile bakım vermekte zorlanabilmektedir</p> <p>1 Aile görüşmesi gereklidir, sınıf rehber öğretmeni aile ile görüşün.</p> <p>2 Yaptığı görüşmede sınıf rehber öğretmeni ailenin halen bakım vermekte zorlandığı izlenimi edinmişse ebeveynleri rehberlik servisine yönlendirin.</p> <p>3 Sınıf öğretmeni çocuk ve aile ilişkisini takip edin.</p> <p>4 Aile eğitimi uygulayın.</p>

ÖĞRENCİNİN GELİŞİMİ HAKKINDA

SORU	0 PUAN	1 PUAN	2 PUAN	YÖNLENDİRMELER
14 Öğrencinin akranları ya da kendinden büyük öğrenciler tarafından zorbalığa uğradığı izlenimi edindiniz mi?	☐ Hayır	☐ Kismen	☐ Evet	<p>2 puan alırsa, - Arkadaşları tarafından zorbalığa uğrama söz konusu olabilir. 1 Rehberlik servisine yönlendirin. 2 Düzenli ve sık takip edin. 3 Aile görüşmesi yapın.</p>
15 Öğrencinin akranlarına ya da kendinden küçük öğrencilere zorbalık yaptığı izlenimi edindiniz mi?	☐ Hayır	☐ Kismen	☐ Evet	<p>2 puan alırsa, - Zorbalık yapmış olabilir. 1 Rehberlik servisine yönlendirin. 2 Düzenli ve sık takip edin. 3 Okul içi sosyal kültürel faaliyetlere yönlendirin. 4 Aile görüşmesi yapın.</p>
16 Sigara içiyor mu? <i>Bu soruya yanıtınızı verirken öğrencinin sigarayı bir kez meraktan içtiğini ancak daha sonra içmediğini biliyorsanız Hayır şıklını seçin. Sorunun amacı öğrencinin düzenli olmasa da belli bir oranda sigara kullanımını farketmektir.</i>	☐ Hayır		☐ Evet	<p>2 puan alırsa, - Sigara kullanımı vardır 1 Rehberlik servisine yönlendirin. 2 Düzenli ve sık takip edin. 3 Okul içi sosyal kültürel faaliyetlere yönlendirin. 4 Uygun durumlarda gençlik merkezlerine yönlendirin. 5 Danışmanlık alabileceği merkezlere yönlendirin (ergen danışma merkezi, toplum ruh sağlığı merkezi vb). 6 Aile görüşmesi yapın.</p>
17 Alkol kullanıyor mu? <i>Bu soruya yanıtınızı verirken öğrencinin alkollü bir kez meraktan içtiğini ancak daha sonra içmediğini biliyorsanız Hayır şıklını seçin. Sorunun amacı öğrencinin düzenli olmasa da belli bir oranda alkol kullanımını farketmektir.</i>	☐ Hayır		☐ Evet	<p>2 puan alırsa, - Alkol kullanımı vardır 1 Rehberlik servisine yönlendirin. 2 Düzenli ve sık takip edin. 3 Okul içi sosyal kültürel faaliyetlere yönlendirin. 4 Uygun durumlarda gençlik merkezlerine yönlendirin. 5 Danışmanlık alabileceği merkezlere yönlendirin (ergen danışma merkezi, toplum ruh sağlığı merkezi vb). 6 Aile görüşmesi yapın.</p>

SORU	0 PUAN	1 PUAN	2 PUAN	YÖNLENDİRMELER
18 Uçucu madde kullanıyor mu?	☐ Hayır		☐ Evet	<p>2 puan alırsa, - Uçucu madde kullanımını vardır 1 Rehberlik servisine yönlendirin. 2 Bağımlılık düzeyini değerlendirmek için UIMATEM'e yönlendirme yapın. 4 Düzenli ve sık takip edin. 5 Okul içi sosyal kültürel faaliyetlere yönlendirin. 6 Uygun durumlarda gençlik merkezlerine yönlendirin. 7 Danışmanlık alabileceği merkezlere yönlendirin (ergen danışma merkezi, toplum ruh sağlığı merkezi vb). 8 Aile görüşmesi yapın.</p>
19 Öğrencinin arkadaş çevresi genelde uyum ve davranış problemi olan öğrencilerden mi oluşuyor? <i>Devamsızlığı olan, kurallara uymakta zorluk çeken, davranış problemleri olan arkadaşlarının olması öğrenciye kötü örnek oluşturması açısından tehlikelidir.</i>	☐ Hayır	☐ Kismen	☐ Evet	<p>2 puan alırsa, - Olumsuz örnek oluşturan arkadaş grubu var 1 Rehberlik servisine yönlendirin. 2 Düzenli ve sık takip edin. 3 Okul içi sosyal kültürel faaliyetlere yönlendirin. 4 Uygun durumlarda gençlik merkezlerine yönlendirin. 5 Danışmanlık alabileceği merkezlere yönlendirin (ergen danışma merkezi, toplum ruh sağlığı merkezi vb). 6 Aile görüşmesi yapın.</p>
20 Öğrencinin herhangi bir fiziksel engeli veya sürengen hastalığı var mı? <i>Doğuştan ya da sonradan oluşan engeller (iştirme, görme, ortopedik), felç ya da kemik ve eklem iltihapları, epilepsi, diyabet, böbrek, kalp veya romatizmal rahatsızlıklar gibi sürengen hastalıkları dikkate alınız.</i>	☐ Hayır	☐ Kismen (yaşama uyum sağlama ve günlük gereksinimleri karşılamada güçlük oluşturmayan bir engel ya da hastalık)	☐ Evet	<p>1 ya da 2 puan alırsa, - Fiziksel engeli var 1 Okula erişimi ve okul içi katılımı engelleyecek faktörler değerlendirin.</p>

SORU	0 PUAN	1 PUAN	2 PUAN	YÖNLENDİRMELER
21 Öğrencinin dil sorunu var mı? Evet konuşulan dil Türkçeden farklı ise ve Türkçe'yi yeterli düzeyde anlayamayıp veya kendisini Türkçe yeterince ifade edemiyorsa dil sorunu olabilir.	☐ Hayır	☐ Kısmen	☐ Evet	1 ya da 2 puan almışsa, <i>- Dil sorunu var.</i> 1 Eğitim desteği verin.

21 Öğrencinin dil sorunu var mı?

Evde konuşulan dil Türkçeden farklı ise ve Türkçe'yi yeterli düzeyde anlayamıyor veya kendisini Türkçe yeterince ifade edemiyorsa dil sorunu olabilir.

Hayır

1 PUAN

2 PUAN

Y

1 ya da 2 puan almışsa,
- *Dil sorunu var.*
1 Eğitim desteği verin.

Öğrencinin Adı :

Numarası :

Sınıfı / Subesi :

Doldurulduğu Tarih :

1	[1]	[2]	[3]	—	—	—	—	—	—	—	—
2	[1]	[2]	[3]	—	—	—	—	—	—	—	—
3	[1]	[2]	[3]	—	—	—	—	—	—	—	—
4	[1]	[2]	[3]	—	—	—	—	—	—	—	—
5	[1]	[2]	[3]	—	—	—	—	—	—	—	—
6	[1]	[2]	[3]	—	—	—	—	—	—	—	—
7	[1]	[2]	[3]	—	—	—	—	—	—	—	—
8	[1]	[2]	[3]	—	—	—	—	—	—	—	—
9	[1]	[2]	[3]	[4]	—	—	—	—	—	—	—
10	[1]	[2]	[3]	—	—	—	—	—	—	—	—
11	[1]	[2]	[3]	—	—	—	—	—	—	—	—
12	[1]	[2]	[3]	—	—	—	—	—	—	—	—
13	[1]	[2]	[3]	[4]	—	—	—	—	—	—	—
14	[1]	[2]	[3]	—	—	—	—	—	—	—	—
15	[1]	[2]	[3]	[4]	—	—	—	—	—	—	—
16	[1]	[2]	[3]	—	—	—	—	—	—	—	—
17	[1]	[2]	[3]	—	—	—	—	—	—	—	—
18	[1]	[2]	[3]	—	—	—	—	—	—	—	—
19	[1]	[2]	[3]	—	—	—	—	—	—	—	—
20	[1]	[2]	[3]	—	—	—	—	—	—	—	—
21	[1]	[2]	[3]	—	—	—	—	—	—	—	—
22	[1]	[2]	[3]	—	—	—	—	—	—	—	—
23	[1]	[2]	[3]	—	—	—	—	—	—	—	—
24	[1]	[2]	[3]	—	—	—	—	—	—	—	—
25	[1]	[2]	[3]	—	—	—	—	—	—	—	—
26	[1]	[2]	[3]	—	—	—	—	—	—	—	—
27	[1]	[2]	[3]	—	—	—	—	—	—	—	—
28	[1]	[2]	[3]	—	—	—	—	—	—	—	—
29	[1]	[2]	[3]	—	—	—	—	—	—	—	—
30	[1]	[2]	[3]	[4]	—	—	—	—	—	—	—

Toplam kalın sayı almış soru:

x2= Puan:

AİLE İLİŞKİLERİ VE ORTAMINA İLİŞKİN SORULAR

23	[1]	[2]	[3]
24	[1]	[2]	[3]
25	[1]	[2]	[3]
26	[1]	[2]	[3]
27	[1]	[2]	[3]
28	[1]	[2]	[3]
29	[1]	[2]	[3]	[4]
30	[1]	[2]	[3]	[4]
31	[1]	[2]	[3]	[4]
32	[1]	[2]	[3]	[4]
33	[1]	[2]	[3]
34	[1]	[2]	[3]
35	[1]	[2]	[3]	[4]
36	[1]	[2]	[3]	[4]
37	[1]	[2]	[3]

Toplam kalın sayı almış soru:
x2= Puan:

AİLENİN SOSYO-EKONOMİK DÜZEYİ, YAPISINA İLİŞKİN SORULAR

38	[1]	[2]	[3]	[4]	
39	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]	[7]	[8]	[9]	[10]	[11]	[12]
40	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]	[7]	[8]	[9]	[10]
41	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]	[7]	[8]	[9]	[10]
42	[1]	[2]	[3]	[4]
43	[1]	[2]
44	[1]	[2]
45	[1]	[2]	[3]
46	[1]	[2]	[3]
47	[1]	[2]

Toplam kalın sayı almış soru:
x2= Puan:

RİDEF ÖĞRENCİ FORMU [5. - 12. Sınıf]

Bu form, sizleri daha iyi tanımak ve sizlere yardımcı olmak amacıyla hazırlanmıştır. Yanıtlarınız GİZLİ tutulacaktır. Sorulara DOĞRU YANITLAR vermeniz sizleri tanımamız için önemlidir. Lütfen her soru için size uygun olan şıkkı işaretleyin.

1	Bu yılı okul başarını nasıl görüyorun?	8	Öğretmenlerini seviyor musun?
[1]	İyi	[1]	Evet, birçoğunu
[2]	Orta	[2]	Evet, bir kısmını
[3]	Zayıf	[3]	Hayır, hiç birini sevmiyorum
2	Okulda başarılı olmak senin için önemli mi?	9	Öğretmenlerin seni seviyor mu?
[1]	Evet	[1]	Evet, çoğu
[2]	Kısmen	[2]	Evet, bir kısmı
[3]	Hayır	[3]	Hayır, hiç birisevmiyor
[4]	Bilmiyorum/ Emin değilim	10	Öğretmenlerinle rahat bir şekilde iletişim kurduğunu düşünüyor musun?
3	Okulu bitirmek senin için önemli mi?	[1]	Evet, çoğu ile
[1]	Evet	[2]	Evet, bir kısmı ile
[2]	Kısmen	[3]	Hayır, hiç biri ile
[3]	Hayır	11	Okuldaki arkadaşlarınla rahat bir şekilde iletişim kurduğunu düşünüyor musun?
4	Okula gitmeyi seviyor musun?	[1]	Evet, çoğu ile
[1]	Evet	[2]	Evet, bir kısmı ile
[2]	Kısmen	[3]	Hayır, hiç biri ile
[3]	Hayır	12	Sana kötü davranışları olan öğretmenlerin var mı?
5	Okulda kendini güvende hissediyor musun?	[1]	Evet, çoğu
[1]	Hemen hemen her zaman	[2]	Evet, bir kısmı
[2]	Bazen	[3]	Hayır, hiç biri
[3]	Hemen hemen hiç	13	Öğretmenlerin sana değer veriyor mu?
6	Başarisız olmaktan korktuğun için okula gitmek istemediğin oluyor mu?	[1]	Evet, çoğu
[1]	Hemen hemen her zaman	[2]	Evet, bir kısmı
[2]	Bazen	[3]	Hayır, hiç biri
[3]	Hemen hemen hiç	[4]	Emin değilim
7	Ailen okulda başarılı olman için sana baskı yapıyor mu?	14	Okul ve sınıf ortamı seni daha çok çalışmaya yönlendiriyor mu?
[1]	Hemen hemen her zaman	[1]	Hemen hemen her zaman
[2]	Bazen	[2]	Bazen
[3]	Hemen hemen hiç	[3]	Hemen hemen hiç

- 15 İhtiyacın olursa sence öğretmenlerinin veya idarecilerin sana yardımcı olurlar mı?
 [1] Hemen hemen her zaman
 [2] Bazan
 [3] Hemen hemen hiç
 [4] Bilmiyorum/ Emin değilim
- 16 Bazen insanların canı okula gitmek istemez. Senin de okula gitmek istemediğin oluyor mu?
 [1] Hemen hemen her zaman
 [2] Bazan
 [3] Hemen hemen hiç
- 17 Okulda sıkıldığın olur mu?
 [1] Hemen hemen her zaman
 [2] Bazan
 [3] Hemen hemen hiç
- 18 Bu okulu seviyor musun?
 [1] Evet
 [2] Kısmen
 [3] Hayır
- 19 Okulda kendini yalnız hissettiğin oluyor mu?
 [1] Hemen hemen her zaman
 [2] Bazan
 [3] Hemen hemen hiç
- 20 Kendini bu okula ait hissediyor musun?
 [1] Evet
 [2] Kısmen
 [3] Hayır
- 21 Kendini bu okula yabancı hissediyor musun?
 [1] Evet
 [2] Kısmen
 [3] Hayır
- 22 Okulda dışlandığını hissettiğin zamanlar oluyor mu?
 [1] Hemen hemen her zaman
 [2] Bazan
 [3] Hemen hemen hiç
- 23 Sorunların olduğunda yardım ya da önerि almak için ailene danışır misin?
 [1] Hemen hemen her zaman
 [2] Bazan
 [3] Hemen hemen hiç
- 24 Ailenin sana kötü davranışını düşündüğün olur mu?
 [1] Hemen hemen her zaman
 [2] Bazan
 [3] Hemen hemen hiç
- 25 Sorunların olduğunda ailen sana yardımcı olur mu?
 [1] Hemen hemen her zaman
 [2] Bazan
 [3] Hemen hemen hiç
- 26 Ailenin senin yanında olduğunu hisseder misin?
 [1] Hemen hemen her zaman
 [2] Bazan
 [3] Hemen hemen hiç
- 27 Ailen sana önem verir mi?
 [1] Hemen hemen her zaman
 [2] Bazan
 [3] Hemen hemen hiç
- 28 Ailen tarafından dışlandığını hisseder misin?
 [1] Hemen hemen her zaman
 [2] Bazan
 [3] Hemen hemen hiç
- 28 Ailen tarafından dışlandığını hisseder misin?
 [1] Hemen hemen her zaman
 [2] Bazan
 [3] Hemen hemen hiç
- 29 Ailen gün içinde kiminle birlikte olduğunu bilir mi?
 [1] Evet
 [2] Kısmen
 [3] Hayır
 [4] Bilmiyorum
- 30 Ailen gün içinde kiminle birlikte olduğunu bilir mi?
 [1] Evet
 [2] Kısmen
 [3] Hayır
 [4] Bilmiyorum
- 31 Arkadaşlarının kimler olduğunu bilmek ailen için önemli midir?
 [1] Evet
 [2] Kısmen
 [3] Hayır
 [4] Bilmiyorum
- 32 Ailen okula gelir mi; öğretmenlerinle görüşür mü?
 [1] Evet
 [2] Bazan
 [3] Hayır
 [4] Bilmiyorum
- 33 Ailen derslerini yapıp yapmadığınla ilgilenir mi?
 [1] Evet
 [2] Bazan
 [3] Hayır
- 34 Ailen derslerindeki başarı durumuna ilgilenir mi?
 [1] Evet
 [2] Bazan
 [3] Hayır
- 35 Ailen eğitimine devam etmeni istiyor mu?
 [1] Evet
 [2] Kısmen
 [3] Hayır
 [4] Bilmiyorum
- 36 Anne-baban birbirlerine, sana veya kardeşlerine kızdığı ya da kavga yaşandığı oluyor mu?
 [1] Evet
 [2] Bazan
 [3] Hayır
 [4] Bilmiyorum
- 37 Anne-babanın birbirine, sana ya da kardeşlerine fiziksel şiddet uyguladığı oluyor mu?
 [1] Evet, çokunlukla
 [2] Bazan
 [3] Hayır
- 38 Evinizde sürekli yaşayanları düşünerek evde senin dışında toplam kaç kişi yaşıyor?
 [1] 1
 [2] 2-4
 [3] 5-6
 [4] 7'den fazla
- 39 Şu anda kiminle yaşıyorsun? Aşağıdaki şıklardan senin durumunu en iyi anlatanı işaretler misin?
 [1] Annem ve babamla yaşıyorum
 [2] Annem, babam ve yakın bir akrabamız ile yaşıyorum
 [3] Sadece annemle yaşıyorum
 [4] Sadece babamla yaşıyorum
 [5] Annem ve bir akrabamız (büyükanne, teyze, hala gibi) ile yaşıyorum
 [6] Babam ve bir akrabamız (büyükanne, teyze, hala gibi) ile yaşıyorum
 [7] Annem ve üvey babamla yaşıyorum
 [8] Babam ve üvey annemle yaşıyorum
 [9] Yakın bir akrabamla (alba, ağabey, büyükanne, büyükbaşa, teyze, hala gibi) yaşıyorum
 [10] Yurta ya da bir kurumda yaşıyorum
 [11] Başka bir aile ile yaşıyorum
 [12] Arkadaşlarla yaşıyorum

RİSK TAKİP KURULU FORMU

- 40 Babanın iş durumunu aşağıdaki seçeneklerin hangisi en doğru tanımlamaktadır?
- [1] Çalışmıyor
 - [2] Düzenli bir işte ücretli/maaşlı çalışıyor
 - [3] Kendisi işveren ve yanında maaşlı çalışanlar var
 - [4] Yevmiyeli çalışıyor
 - [5] Kendi hesabına çalışıyor ve yanında maaşla çalıştığı başka kimse yok
 - [6] Ücretsiz aile işçi olarak çalışıyor
 - [7] Emekli
 - [8] Mevsimlik işçi/geçici işlerde çalışıyor
 - [9] Babam vefat etti
 - [10] Babamın bizimle teması yok, ailemin gelirine katkısı yok
- 41 Annenin iş durumunu aşağıdaki seçeneklerin hangisi en doğru tanımlamaktadır?
- [1] Çalışmıyor, ev hanımı
 - [2] Düzenli bir işte ücretli/maaşlı çalışıyor
 - [3] Kendisi işveren ve yanında maaşlı çalışanlar var
 - [4] Yevmiyeli çalışıyor
 - [5] Kendi hesabına çalışıyor ve yanında maaşla çalıştığı başka kimse yok
 - [6] Ücretsiz aile işçi olarak çalışıyor
 - [7] Emekli
 - [8] Mevsimlik işçi/geçici işlerde çalışıyor
 - [9] Annem vefat etti
 - [10] Annemin bizimle teması yok, ailemin gelirine katkısı yok
- 42 Annen baban beraber yaşıyor mu?
- [1] Evet
 - [2] Hayır, ayrıldılar/boşandılar
 - [3] Farklı yerlerde yaşıyorlar
 - [4] Ebeveynlerimden biri vefat etti
- 43 İlköğretimde devam etmeyen/okulu bırakmış kardeşin/ablan/ağabeyin var mı?
- [1] Hayır
 - [2] Evet
- 44 Okul dışında para kazanmak için çalışıyor musun?
- [1] Hayır
 - [2] Evet
- 45 Okula ulaşımda zorluk [hava koşulları, uzaklık, araç olup olmaması gibi] yaşıyor musun?
- [1] Hayır
 - [2] Kısmen
 - [3] Evet
- 46 Kendini Türkçe ifade etmekte zorluk çekiyor musun?
- [1] Hayır
 - [2] Kısmen
 - [3] Evet
- 47 Son bir yıl içinde ailende bir kaza, ölüm, ciddi bir hastalık teşhisii, boşanma, annen babandan birinin işini kaybetmesi ya da evi terk etmesi gibi çok zorlu bir durum yaşandı mı?
- [1] Hayır
 - [2] Evet

ÖĞRENCİ ADI : SINIFI : TOPLANTI TARİHİ :

KURULDAKİ SINIF ÖĞRETMENİ/SINIF REHBER ÖĞRETMENİ :

KURULDAKİ MÜDÜR YARDIMCISI :

KURULDAKİ PSİKOLOJİK DANIŞMAN :

ÖĞRENCİ AÇISINDAN RİSKLİ OLDUĞU DÜŞÜNÜLEN KONULAR:

ÖNERİLEN PLAN:

- 1.
- 2.
- 3.

PLAN TAKİP SÜRECİ: Sorumlu kişi :
GELİŞMELER/DEĞERLENDİRMELER:

Tekrar toplanma zamanı :

Ankara - Görüşme Formu

PLAN TAKİP TOPLANTISI: TARİH :

SONUÇ:

- SORUN ÇÖZÜLDÜ
- SORUN ÇÖZÜLMEDİ, İZLENMESİ KARARLAŞTIRILDI
- SORUN ÇÖZÜLMEDİ, MOBİL EKİBE YÖNLENDİRİLMESİ KARARLAŞTIRILDI

ÖN DEĞERLENDİRME EKİBİN ARANMA TARİHİ :

KİMİN(LER)LE GÖRÜŞÜLDÜ :

Değerli Katılımcı,

Bu görüşmenin amacı, 2010 yılında başlatılmış olan, Milli Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, İç İşleri Bakanlığı ve UNICEF tarafından koordineli bir şekilde yürütülmüş olan ve Bursa İl Yıldırım ilçesinde pilot uygulaması yapılan “Erken Uyarı Sistemi ve Yönlendirme Sistemi” projesine ilişkin değerlendirmenizi almaktır. Söz konusu proje, çocukluk döneminde maruz kalınan ve çocuğun gelişimine olumsuz etki eden risk faktörlerinin önceden tespit edilmesi ve bu risk faktörleri olumsuz sonuçlara yol açmadan ortadan kaldırabilecek bir erken uyarı ve yönlendirme sistemini kurmayı ve yürütmemi amaçlamaktadır. Bu görüşme, bu amacın ne ölçüde gerçekleştirildiğini nitel olarak değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Bu görüşme, bilimsel prensiplere dayanmakla birlikte ve bir yayın çalışması olarak tasarlanmamıştır. Bununla birlikte elde edilecek veriler uygulayıcılarla, pilot çalışması yapılan erken uyarı sisteminde gelinen aşamayı ortaya koyma ve geliştirilmesi gereken yönleri tespit etme konusunda yardımcı olması öngörmektedir.

Görüşmenin hiç bir yerinde kimliğinizi belli edecek herhangi bir ifade kullanmanız beklenmemektedir. Görüşmeye katılım tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır. Katılım karşılığında size herhangi bir maddi getiri vaat edilmemektedir. Ancak, katılımınız çocuklara yönelik risk faktörlerinin taraması ve önlenmesine yönelik stratejilerin daha da geliştirilmesine katkı sağlayacaktır. Görüşme sırasında, görüşme mekanında amiriniz olmayacağından emin olun. Görüşme ayrıca, katılımcının fiziksel veya psikolojik olarak zarar göreceği herhangi bir iş yapmanızı gerektirmemektedir.

Bu görüşme 11 ana sorudan oluşmakta ve yaklaşık olarak bir saatlik bir zaman alacağı varsayılmaktadır. Görüşme bire bir ortamda gerçekleşeceğin şekilde planlanmıştır.

Çalışmanın herhangi bir anında sorularınızı sorabilirsiniz. Gönüllü olmaya karar vermeden önce öğrenmek istedikleriniz varsa lütfen sormaktan çekinmeyin. Bu çalışmada yer almama, yer aldığından halde herhangi bir anda yarımbırakma ve cevaplamaktan rahatsız olduğunuz soruları atlama hakkına her zaman sahipsiniz. Eğer bu görüşmeye katılmak için gönüllü olursanız, kişisel bilgileriniz mümkün olan en gizli şekilde korunacaktır. Üyesi olduğunuz kurumun herhangi bir başka üyesine ya da başka kuruluşlara ifadeleriniz verilmeyecektir. Araştırma ekibi nitel veriyi kimlik bilgilerini gizleyerek şekilde analiz edecektir ve sonuçlar bu şekilde kullanılacaktır.

Bu form biri sizin kendinize ait kayıtlarınız için, diğeri de araştırma için olmak üzere iki adet hazırlanmıştır. Adınız ve imzanız, size gönüllü olmak isteyip istemedığınızı sordduğumuz için, yalnızca bu iki kopya formun üzerinde yer alacaktır. Bir kopyası ilerde sizinle bağlantı kurabilmemiz için bize ait olup, diğer kopyası ise size aittir ve o kopyayı sizden istemeyeceğiz. Araştırma ekibine sağladığınız bilgiler beş yıl saklanacak ve beş yıl sonunda yok edilecektir. Sağlayacağınız bilgi hakkında ayrı bir bölüm vardır. Lütfen araştırma ekibine o bölüm için de gönüllü olup olmadığınızı bilgisini veriniz.

Eğer ileride bu çalışma hakkında daha çok soru sormak isterseniz lütfen aşağıdaki iletişim yollarından birini kullanarak araştırma yürütüçülerine ulaşınız (tercihinize bağlı olarak isim belirtmeyebilirsiniz):

Dr. Yaşa Kondaklı, Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü 412 no'lu oda, ODTÜ, 06800, Ankara.
(312) 210 4077 (tlf.), kyasar@metu.edu.tr (elektronik posta).

Eğer bu çalışma için gönüllü olmak istiyorsanız lütfen aşağıda verilen yere adınızı, soyadınızı ve tarihi yazıp imzalayınız

Teşekkürler..

Ad, Soyad :

İmza :

Tarih :

GENEL SORULAR

1. Bu proje kapsamında bir model geliştirilmiş bulunmaktadır (gerekirse şema göster). Sizce bu model risk tarama ve önleme konusunda ne kadar etkilidir? (Alt: Sizce bu model kendi bölgenizde risk durumunda olan çocukları yakalamada ne ölçüde etkilidir?) Modelin gözlemlediğiniz güçlü ve zayıf yönleri nelerdir? (Alt: Tarama ve takip konusunda kurum (örnek, ASPB veya MEB Özel Eğitim ve Reh. GM) olarak karşılaştığınız sorunlar nelerdir? Yürüttülen faaliyetlere ek olarak ne gibi iyileştirmeler yapılabilir?) (Alt: Farklı risk önleme çalışmaları yapılmıyor mu? Haberdar mı? Parçası mı?)
2. Bu proje kapsamında bütün paydaşlara (öğretmen, PDR uzmanları, aileler) verilen eğitimleri nasıl değerlendirdiğiniz? (Alt: eğitim ile ilgili olumlu ve olumsuz deneyimleriniz nelerdir?) Kapsam ve şekil açısından değerlendirir misiniz?
3. Bu proje kapsamında rehber ve dokümanlar (örnek, RIDEF, ADEY, okul yöneticilerine yönelik bir el kitabı) geliştirilmiştir. Bu kaynakları içerik ve kullanışlılık açısından nasıl değerlendirdiğiniz?
4. Sizce Risk Takip Kurulu etkin işliyor mu? (Probe: Ne sıklıkta bir araya geliyorlar? Vakaları nasıl takip ediyorlar?)
 - Gözlemlerinize göre okullardaki RTK üyeleri (öğretmenler, rehber öğretmen, ve okul müdürü) bu süreci ne ölçüde sahiplendi? Sahiplenmelerini sağlamak için ne yapılabılır? Örneğin ödül verilmesinden bahsediliyor, siz ödül mekanizması ne ölçüde etkili olur). Sizce öğretmenler (sınıf öğretmenleri ve PDR uzmanları) modeli yeterince biliyorlar mı? Ek eğitim gerekli mi? RTK üyeleri arasındaki işbirliği nasıl işliyor? (Probe: ne gibi güçlüklerle karşılaşıyorsunuz?)
5. Risk taramasında kayıtlar nasıl tutuluyor? Bu kayıtların tutulmasında ne gibi zorluklarla karşılaşıyorsunuz? Elektronik Bilgi Bankası oluşturulmasından bahsediliyor. Sizce EBB hala gerekli midir?
6. RIDEF ve ADEY sonucu belirlenen risklere yönelik yürürlüğe konan yönlendirmeleri (Ön Değerlendirme Kuruluna Sevk) ne ölçüde etkili buluyorsunuz?
7. Bu model uygulanırken, okullarda ihtiyaç duyulan teknik destek ve insan kaynağı ne ölçüde sağlandı? Modelin daha etkin uygulanması için daha fazla kaynağına ihtiyaç var mı?
8. Bu modelde değişik kurumlara (örnek, kolluk, ASP MD, savcılık,) değişik roller verilmiş. Bu kurumlar riski yakalama ve risk takibi konusundaki işbirliğini nasıl değerlendirdiğiniz?
9. Okullardan ve ön değerlendirme kurullarından ne gibi talepler gelmektedir? Bu talepleri ne düzeyde karşılamaktasınız?
10. Risk takip konusunda kurum olarak yürüttüğünüz faaliyetleri özetlediniz. Bireysel anlamda deneyim ve gözlemlerinizi nelerdir? (Sonda: olumlu, olumsuz).
11. Bizim sormak istediklerimiz bu kadar. Sizce model hakkında, risk tarama ve takibi daha etkin kılmak için ne yapılabilir? (Probe: Modeli etkilediğini düşündüğünüz okul içi ve okul dışı faktörler nelerdir?)

Yıldırım İlçe Yürütmeye Görüşme Formu C

Değerli Katılımcı,

Bu görüşmenin amacı, 2010 yılında başlatılmış olan, Milli Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı ve UNICEF tarafından koordineli bir şekilde yürütülmüş olan ve Bursa İli Yıldırım ilçesinde pilot uygulaması yapılan "Erken Uyarı Sistemi ve Yönlendirme Sistemi" projesine ilişkin değerlendirmenizi almaktır. Söz konusu proje, çocukluk döneminde maruz kalınan ve çocuğun gelişimine olumsuz etki eden risk faktörlerinin önceden tespit edilmesi ve bu risk faktörleri olumsuz sonuçlara yol açmadan ortadan kaldırabilecek bir erken uyarı ve yönlendirme sistemini kurmayı ve yürütmeyi amaçlamaktadır. Bu görüşme, bu amacın ne ölçüde gerçekleştirildiğini nitel olarak değerlendirmeyi amaçlamaklaşdır. Bu görüşme, bilimsel prensiplere dayanmakla birlikte ve bir yayın çalışması olarak tasarlanmamıştır. Bununla birlikte elde edilecek veriler uygulayıcılara, pilot çalışması yapılan erken uyarı sisteminde gelinen aşamayı ortaya koyma ve geliştirilmesi gereken yönleri tespit etme konusunda yardımcı olması öngörmektedir.

Görüşmenin hiç bir yerinde kimliğinizi belli edecek herhangi bir ifade kullanmanız beklenmemektedir. Görüşmeye katılım tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır. Katılım karşılığında size herhangi bir maddi getiri vaat edilmemektedir. Ancak, katılımınız çocuklara yönelik risk faktörlerinin taraması ve önlenmesine yönelik stratejilerin daha da geliştirilmesine katkı sağlayacaktır. Görüşme sırasında, görüşme mekanında amiriniz olmayacağındır. Görüşme ayrıca, katılımcının fiziksel veya psikolojik olarak zarar göreceği herhangi bir iş yapmanızı gerektirmektedir.

Bu görüşme 11 ana sorudan oluşmakta ve yaklaşık olarak bir saatlik bir zaman alacağı varsayılmaktadır. Görüşme bire bir ortamda gerçekleşeceğin şekilde planlanmıştır.

Çalışmanın herhangi bir anında sorularınızı sorabilirsiniz. Gönüllü olmaya karar vermeden önce öğrenmek istediğiniz varsa lütfen sormaktan çekinmeyin. Bu çalışmada yer almama, yer aldiğiniz halde herhangi bir anda yarımbırakma ve cevaplamaktan rahatsız olduğunuz soruları atlama hakkına her zaman sahipsiniz. Eğer bu görüşmeye katılmak için gönüllü olursanız, kişisel bilgileriniz mümkün olan en gizli şekilde korunacaktır. Üyesi olduğunuz kurumun herhangi bir başka üyesine ya da başka kuruluşlara ifadeleriniz verilmeyecektir. Araştırma ekibi nitel veriyi kimlik bilgilerini gizleyerek şekilde analiz edecektir ve sonuçlar bu şekilde kullanılacaktır.

Bu form biri sizin kendinize ait kayıtlarınız için, diğeri de araştırma için olmak üzere iki adet hazırlanmıştır. Adınız ve imza, size gönüllü olmak isteyip istemediğinizi sorduğumuz için, yalnızca bu iki kopya formun üzerinde yer alacaktır. Bir kopyası ilerde sizinle bağlantı kurabilmemiz için bize ait olup, diğer kopyası ise size aittir ve o kopyayı sizden istemeyeceğiz. Araştırma ekibine sağladığınız bilgiler beş yıl saklanacak ve beş yıl sonunda yok edilecektir. Sağlayacağınız bilgi hakkında ayrı bir bölüm vardır. Lütfen araştırma ekibine o bölüm için de gönüllü olup olmadığınızı bilgisini veriniz.

Eğer ileride bu çalışma hakkında daha çok soru sormak isterseniz lütfen aşağıdaki iletişim yollarından birini kullanarak araştırma yürütüçülerine ulaşınız (tercihinize bağlı olarak isim belirtmeyebilirsiniz):

Dr. Yaşa Kondaklı, Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü 412 no'lu oda, ODTÜ, 06800, Ankara.
(312) 210 4077 (tlf.), kyasar@metu.edu.tr (elektronik posta).

Eğer bu çalışma için gönüllü olmak istiyorsanız lütfen aşağıda verilen yere adınızı, soyadınızı ve tarihi yazıp imzalayınız.

Teşekkürler..

Ad, Soyad :

İmza :

Tarih :

A. GENEL SORULAR

1. Bu model içinde İlçe Yürütme Kurulu olarak rolünü nasıl tanımlanmıştır? Risk tarama ve takip sürecinin hangi aşamasında yer almanızın daha uygun olacağını düşünüyorsunuz? Bu proje kapsamında bir model geliştirilmiş bulunmaktadır (gerekirse şema göster). Sizce bu model risk tarama ve önleme konusunda ne kadar etkilidir? (Alt: Sizce bu model kendi bölgenizde risk durumunda olan çocukların yakalamada ne ölçüde etkilidir?) Modelin gözlemlediğiniz güçlü ve zayıf yönleri nelerdir? (Alt: Tarama ve takip konusunda kurum (örnek, ASPB veya MEB Özel Eğitim ve Reh. GM) olarak karşılaştığınız sorunlar nelerdir? Yürüttülen faaliyetlere ek olarak ne gibi iyileştirmeler yapılabilir?)
2. Bu proje kapsamında bütün paydaşlara (öğretmen, PDR uzmanları, aileler) verilen eğitimleri nasıl değerlendiriyorsunuz? Kapsam ve şekil açısından değerlendirir misiniz? (Probe: olumlu ve olumsuz yönleri, etkisi)
3. Bu proje kapsamında rehber ve dokümanlar (örnek, RIDEF, ADEY, okul yöneticilerine yönelik bir el kitabı) geliştirilmiştir. Bu kaynakları içerik ve kullanışlılık açısından nasıl değerlendirdiyorsunuz?
4. Sizce Risk Takip Kurulu etkin işliyor mu?
 - Gözlemlerinize göre okullardaki RTK üyeleri (öğretmenler, rehber öğretmen, ve okul müdürü yardımcı) bu süreci ne ölçüde sahiplendi? Sahiplenmelerini sağlamak için ne yapılabilir? Örneğin ödül verilmesinden bahsediliyor, siz ödül mekanızması ne ölçüde etkili olur). Sizce öğretmenler (sınıf öğretmenleri ve PDR uzmanları) modeli yeterince biliyorlar mı? Ek eğitim gerekli mi? RTK üyeleri arasındaki işbirliği nasıl işliyor?
5. Risk taramasında kayıtlar nasıl tutuluyor? Bu kayıtların tutulmasında ne gibi zorluklarla karşılaşıyorsunuz? Elektronik Bilgi Bankası oluşturulmasından bahsediliyor. Sizce EBB hala gerekli midir? (Probe: vaka takibi nasıl yapılmıyor?).
6. RIDEF ve ADEY sonucu belirlenen risklere yönelik yürürlüğe konan yönlendirmeleri (Ön Değerlendirme) ne ölçüde etkili buluyorsunuz?
7. Bu model uygulanırken, okullarda ihtiyaç duyulan teknik destek ve insan kaynağı ne ölçüde sağlandı? Modelin daha etkin uygulanması için daha fazla kaynağa ihtiyaç var mı?
8. Bu modelde değişik kurumlara (örnek, kolluk, ASP MD, savcılık,) değişik roller verilmiş. Bu kurumlar riski yakalama ve risk takibi konusundaki işbirliğini nasıl değerlendirdiyorsunuz?
9. Okullardan ve ön değerlendirme kurullarından ne gibi talepler gelmektedir? Bu talepleri ne düzeyde karşılamaktasınız?
10. Risk takip konusunda kurum olarak yürüttüğünüz faaliyetleri özetlediniz. Bireysel anlamda deneyim ve gözlemleriniz nelerdir? (Sonda: olumlu, olumsuz).
11. Bizim sormak istediklerimiz bu kadar. Sizce model hakkında, risk tarama ve takibi daha etkin kılmak için ne yapılabilir?

Okul Müdür Yardımcı Görüşme Formu F

Değerli Katılımcı,

Bu görüşmenin amacı, 2010 yılında başlatılmış olan, birkaç değişik faaliyetten oluşan, Milli Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, İç İşleri Bakanlığı ve UNICEF tarafından koordineli bir şekilde yürütülmüş olan ve Bursa İli Yıldırım ilçesinde pilot uygulaması yapılan "Erken Uyarı Sistemi ve Yönlendirme Sistemi" projesine ilişkin değerlendirmenizi almaktır. Söz konusu proje, çocukların döneminde maruz kalınan ve çocuğun gelişimine olumsuz etki eden risk faktörlerini ortaya çıkaracak ve bu risk faktörleri olumsuz sonuçlara yol açmadan ortadan kaldırabilecek bir erken uyarı ve yönlendirme sistemini kurmayı ve yürütmemi amaçlamaktadır. Bu görüşme, bu amacın ne ölçüde gerçekleştirildiğini nitel olarak değerlendirmeyi amaçlamakdadır. Bu görüşme, bilimsel prensiplere dayanmakla birlikte, bir yayın çalışması değildir. Dolayısıyla, elde edilecek veriler uygulayıcılara, pilot çalışması yapılan erken uyarı sisteminin eksik yönlerini görmek ve bu eksik yönleri gidermek amacıyla öneriler geliştirmede kullanılacaktır.

Görüşmenin hiç bir yerinde kimliğinizi belli edecek herhangi bir ifade kullanmanız beklenmemektedir. Görüşmeye katılım tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır. Katılım karşılığında size herhangi bir maddi getiri vaat edilmemektedir. Ancak, katılımınız çocuklara yönelik risk faktörlerinin taraması ve önlenmesine yönelik stratejilerin daha da geliştirilmesine katkı sağlayacaktır. Görüşme sırasında, görüşme mekanında amiriniz olmayacaktır. Görüşme ayrıca, katılımcının fiziksel veya psikolojik olarak zarar göreceği herhangi bir iş yapmanız gerektirmektedir.

Bu görüşme 15 ana sorudan oluşmakta ve yaklaşık olarak bir saatlik bir zaman alacağı varsayılmaktadır. Görüşme bire bir ortamda gerçekleşeceğin şekilde planlanmıştır.

Çalışmanın herhangi bir anında sorularınızı sorabilirsiniz. Gönüllü olmaya karar vermeden önce öğrenmek istedikleriniz varsa lütfen sormaktan çekinmeyin. Bu çalışmada yer almama, yer aldiğiniz halde herhangi bir anda yarımbırakma ve cevaplamaktan rahatsız olduğunuz soruları atlama hakkına her zaman sahipsiniz. Eğer bu görüşmeye katılmak için gönüllü olursanız, kişisel bilgileriniz mümkün olan en gizli şekilde korunacaktır. Üyesi olduğunuz kurumun herhangi bir başka üyesine ya da başka kuruluşlara ifadeleriniz verilmeyecektir. Araştırma ekibi nitel veriyi kimlik bilgilerini gizleyerek şekilde analiz edecektir ve sonuçlar bu şekilde kullanılacaktır.

Bu form biri sizin kendinize ait kayıtlarınız için, diğeri de araştırma için olmak üzere iki adet hazırlanmıştır. Adınız ve imza, size gönüllü olmak isteyip istemediğinizi sorduğumuz için, yalnızca bu iki kopya formun üzerinde yer alacaktır. Bir kopyası ilerde sizinle bağlantı kurabilmemiz için bize ait olup, diğer kopyası ise size aittir ve o kopyayı sizden istemeyeceğiz. Araştırma ekibine sağladığınız bilgiler beş yıl saklanacak ve beş yıl sonunda yok edileceklidir. Sağlayacağınız bilgi hakkında ayrı bir bölüm vardır. Lütfen araştırma ekibine o bölüm için de gönüllü olup olmadığınızı bilgisini veriniz.

Eğer ileride bu çalışma hakkında daha çok soru sormak isterseniz lütfen aşağıdaki iletişim yollarından birini kullanarak araştırma yürütüçülerine ulaşınız (tercihinize bağlı olarak isim belirtmeyebilirsiniz):

Dr. Yaşa Kondaklı, Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü 412 no'lu oda, ODTÜ, 06800, Ankara.
(312) 210 4077 (tlf.), kyasar@metu.edu.tr (elektronik posta).

Eğer bu çalışma için gönüllü olmak istiyorsanız lütfen aşağıda verilen yere adınızı, soyadınızı ve tarihi yazıp imzalayınız.

Teşekkürler..

Ad, Soyad :

İmza :

Tarih :

A. GENEL SORULAR

1. Sizin okulunuzda hangi risk alanları (maddi durum, ebeveynlik, gelişim, aile yapısı ve işleyişi ile ilgili riskler) daha yoğun gözlenmektedir?
2. Risk tarama ve risk takip konusunda kurum olarak yürüttüğünüz faaliyetleri özetler misiniz?. Bireysel anlamda deneyim ve gözlemleriniz nelerdir? (Sonda: olumlu, olumsuz).

B. ERKEN UYARI MODELİ

1. Bu proje kapsamında bir model geliştirilmiş bulunmaktadır (gerekirse şema göster). Sizce bu model risk tarama ve önleme konusunda ne kadar etkilidir? (Alt: Sizce bu model kendi okulunuzda risk durumunda olan çocukların yakalamada ne ölçüde etkilidir?) Modelin gözlemlediğiniz güçlü ve zayıf yönleri nelerdir? (Alt: Tarama ve takip konusunda kurum (örnek, ASPB veya MEB Özel Eğitim ve Reh. GM) olarak karşılaştığınız sorunlar nelerdir? Yürüttülen faaliyetlere ek olarak ne gibi iyileştirmeler yapılabilir?)
2. Bu proje kapsamında siz okul yöneticilerine eğitim verildi mi? Evet ise, bu eğitim ne derece etkili olmuştur? risk tarama için ilave eğitim gereklı mı? Hayır ise, eğitim kapsamı ve şekli nasıl olmalıdır? BU eğitim sırasında herhangi bir materyal dağıtıldı mı?
3. Bu proje kapsamında okul yöneticilerine yönelik bir el kitabı geliştirilmiştir. Bu el kitabını içerik ve kullanışlılık açısından nasıl değerlendirdiğiniz?
4. Model kapsamında kullanılan belge, form ve dokümanları ne kadar kullanışlı buluyorsunuz (örnek, Risk Takip Kurulu Formu, okul düzeyi izleme raporu)?
5. ADEY hakkında düşünceleriniz nelerdir? (doldurulması, işlenmesi, analizi ve değerlendirilmesinde zorluklar var mı? İçerik, uzunluk ve pratiklik açısından değerlendirir misiniz?) (bkz. MEB ADEY kılavuzu).
6. Sizce Risk Takip Kurulu etkin işliyor mu? RTK'daki rolünü (çok yükü, sorumluluk fazla mı) nasıl değerlendirirsınız?
 - Gözlemlerimize göre okulunuzdaki RTK üyeleri (öğretmenler ve rehber öğretmenlerin rolü) bu süreci ne ölçüde sahiplendi? Sahiplenmelerini sağlamak için ne yapılabılır? Örneğin ödül verilmesinden bahsediliyor, siz ödül mekanızması ne ölçüde etkili olur). Sizce öğretmenler (sınıf öğretmenleri ve PDR uzmanları) modeli yeterince biliyorlar mı? Ek eğitim gereklı mı? RTK üyeleri arasındaki işbirliği nasıl işliyor?
 - Okul müdürenizin süreçteki tutumunu nasıl değerlendirirsınız?
7. Risk taramasında kayıtlar nasıl tutuluyor? Bu kayıtların tutulmasında ne gibi zorluklarla karşılaşıyorsunuz?
8. RIDEF ve ADEY sonucu belirlenen risklere yönelik yürürlüğe konan yönlendirmeleri (Ön Değerlendirme) ne ölçüde etkili buluyorsunuz?
9. Bu modeli uygularken ihtiyaç duyduğunuz teknik destek ve insan kaynağı ne ölçüde sağlandı? Modelin daha etkin uygulanması için daha fazla kaynağı ihtiyaç var mı?
10. Bu modelde değişik kurumlara (örnek, kolluk, ASP MD, savcılık,) değişik roller verilmiş. Bu kurumlar riski yakalama ve risk takibi konusundaki işbirliğini nasıl değerlendiriyorsunuz?
11. Velilerin risk tarama ve risk takibi konusunda tutumunu (katılım, işbirliği, destek) nasıl değerlendiriyorsunuz?
12. Ev ziyaretlerini risk yakala ve risk takibi konusunda yararlı buluyor musunuz?
13. Bizim sormak istediklerimiz bu kadar. Sizce model hakkında, risk tarama ve takibi daha etkin kılmak için ne yapılabilir?

RAM Görüşme Formu H

Değerli Katılımcı,

Bu görüşmenin amacı, 2010 yılında başlatılmış olan, Milli Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, İç İşleri Bakanlığı ve UNICEF tarafından koordineli bir şekilde yürütülmüş olan ve Bursa İl Yıldırım ilçesinde pilot uygulaması yapılan "Erken Uyarı Sistemi ve Yönlendirme Sistemi" projesine ilişkin değerlendirmenizi almaktır. Söz konusu proje, çocukluk döneminde maruz kalınan ve çocuğun gelişimine olumsuz etki eden risk faktörlerinin önceden tespit edilmesi ve bu risk faktörleri olumsuz sonuçlara yol açmadan ortadan kaldırabilecek bir erken uyarı ve yönlendirme sistemini kurmayı ve yürütmemi amaçlamaktadır. Bu görüşme, bu amacın ne ölçüde gerçekleştirildiğini nitel olarak değerlendirmeyi amaçlamamıştır. Bu görüşme, bilimsel prensiplere dayanmakla birlikte ve bir yayın çalışması olarak tasarlanmamıştır. Bununla birlikte elde edilecek veriler uygulayıcılara, pilot çalışması yapılan erken uyarı sisteminde gelinen aşamayı ortaya koyma ve geliştirilmesi gereken yönleri tespit etme konusunda yardımcı olması öngörmektedir.

Görüşmenin hiç bir yerinde kimliğinizi belli edecek herhangi bir ifade kullanmanız beklenmemektedir. Görüşmeye katılım tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır. Katılım karşılığında size herhangi bir maddi getiri vaat edilmemektedir. Ancak, katılımınız çocuklara yönelik risk faktörlerinin taraması ve önlenmesine yönelik stratejilerin daha da geliştirilmesine katkı sağlayacaktır. Görüşme sırasında, görüşme mekanında amiriniz olmayacaktır. Görüşme ayrıca, katılımcının fiziksel veya psikolojik olarak zarar göreceği herhangi bir iş yapmanız gerektirmektedir.

Bu görüşme 13 ana sorudan oluşmakta ve yaklaşık olarak bir saatlik bir zaman alacağı varsayılmaktadır. Görüşme bire bir ortamda gerçekleşecek şekilde planlanmıştır.

Çalışmanın herhangi bir anında sorularınızı sorabilirsiniz. Gönüllü olmaya karar vermeden önce öğrenmek istediğiniz varsa lütfen sormaktan çekinmeyin. Bu çalışmada yer almama, yer aldığıınız halde herhangi bir anda yarımbırakma ve cevaplamaktan rahatsız olduğunuz soruları atlama hakkına her zaman sahipsiniz. Eğer bu görüşmeye katılmak için gönüllü olursanız, kişisel bilgileriniz mümkün olan en gizli şekilde korunacaktır. Üyesi olduğunuz kurumun herhangi bir başka üyesine ya da başka kuruluşlara ifadeleriniz verilmeyecektir. Araştırma ekibi nitel veriyi kimlik bilgilerini gizleyecek şekilde analiz edecektir ve sonuçlar bu şekilde kullanılacaktır.

Bu form biri sizin kendinize ait kayıtlarınız için, diğeri de araştırma için olmak üzere iki adet hazırlanmıştır. Adınız ve imzanız, size gönüllü olmak isteyip istemediğinizi sorduğumuz için, yalnızca bu iki kopya formun üzerinde yer alacaktır. Bir kopyası ilerde sizinle bağlantı kurabilmemiz için bize ait olup, diğer kopyası ise size aittir ve o kopyayı sizden istemeyeceğiz. Araştırma ekibine sağladığınız bilgiler beş yıl saklanacak ve beş yıl sonunda yok edileceklerdir. Sağlayacağınız bilgi hakkında ayrı bir bölüm vardır. Lütfen araştırma ekibine o bölüm için de gönüllü olup olmadığınız bilgisini veriniz.

Eğer ileride bu çalışma hakkında daha çok soru sormak isterseniz lütfen aşağıdaki iletişim yollarından birini kullanarak araştırma yürütücülerine ulaşınız (tercihinize bağlı olarak isim belirtmeyebilirsiniz):

Dr. Yaşa Kondakçı, Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü 412 no'lu oda, ODTÜ, 06800, Ankara.
(312) 210 4077 (tlf.), kyasar@metu.edu.tr (elektronik posta).

Eğer bu çalışma için gönüllü olmak istiyorsanız lütfen aşağıda verilen yere adınızı, soyadınızı ve tarihi yazıp imzalayınız.

Teşekkürler..

Ad, Soyad :

İmza :

Tarih :

A. GENEL SORULAR

1. Sizin Bölgenizde ne gibi risk alanları (maddi durum, ebeveynlik, gelişim, aile yapısı ve işleyişi ile ilgili riskler) bulunmaktadır? Bu risk alanlarının hangisi daha yoğun gözlenmektedir?
2. Risk tarama ve risk takip konusunda RAM olarak yürütüğünüz faaliyetleri özetter misiniz?. Bireysel anlamda deneyim ve gözlemlerinizi nelerdir? (Sonda: olumlu, olumsuz).

B. ERKEN UYARI MODELİ

1. Bu proje kapsamında bir model geliştirilmiş bulunmaktadır (gerekirse şema göster). Sizce bu model risk tarama ve önleme konusunda ne kadar etkilidir? (Alt: Sizce bu model kendi bölgenizde risk durumunda olan çocukların yakalamada ne ölçüde etkilidir?) Modelin gözlemlediğiniz güçlü ve zayıf yönleri nelerdir? (Alt: Tarama ve takip konusunda kurum (örnek, ASPB veya MEB Özel Eğitim ve Reh. GM) olarak karşılaştığınız sorunlar nelerdir? Yürüttülen faaliyetlere ek olarak ne gibi iyileştirmeler yapılabilir?)
2. Bu model içinde RAM rehber öğretmen olarak rolünü nasıl tanımlanmıştır? Risk tarama ve takip sürecinin hangi aşamasında yer almanızın daha uygun olduğunu düşünüyorsunuz?
3. Bu proje kapsamında size eğitim verildi mi? Evet ise, bu eğitim ne derece etkili olmuştur? risk tarama için ilave eğitim gerekliliği mi? Hayır ise, eğitim kapsamı ve şekli nasıl olmalıdır?
4. Model kapsamında kullanılan belge, form ve dokümanları ne kadar kullanışlı buluyorsunuz (örnek, RİDEF)?
5. RTK'dan size yönlendirilen öğrenciye müdahale için ne düzeyde bilgi alıyorsunuz?
6. Risk taramasında kayıtlar nasıl tutuluyor? Bu kayıtların tutulmasında ne gibi zorluklarla karşılaşıyorsunuz?
7. RİDEF ve ADEY sonucu belirlenen risklere yönelik yürürlüğe konan yönlendirmeleri (Ön Değerlendirme) ne ölçüde etkili buluyorsunuz?
8. Bu modeli uygularken ihtiyaç duyduğunuz teknik destek ve insan kaynağı ne ölçüde sağlandı? Modelin daha etkin uygulanması için daha fazla kaynağa ihtiyaç var mı?
9. Bu modelde değişik kurumlara (örnek, kolluk, ASP MD, savcılık,) değişik roller verilmiş. Bu kurumlar riski yakalama ve risk takibi konusundaki işbirliğini nasıl değerlendirdiğiniz?
10. Genel olarak okulların ve okuldaki bileşenlerin (yönetici, öğretmen ve rehber öğretmen) modelin uygulanması ile ilgili tutumlarını (pozitif: sahiplenme, adanmışlık, açık olma, hazır olma; negatif: direnç, kötümserlik) nasıl değerlendirdiğiniz?
11. Bizim sormak istediklerimiz bu kadar. Sizce model hakkında, risk tarama ve takibi daha etkin kılmak için ne yapılabilir?

EK 3 — Okul Müdür Yardımcısı Anketi

Sayın Meslektaşımız,

“Erken Uyarı Sistemi ve Yönlendirme Sistemi” projesi 2010 yılından itibaren Milli Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı ve UNICEF tarafından koordineli bir şekilde yürütülmüştür. Projenin pilot uygulaması sadece Bursa İli Yıldırım İlçesinde gerçekleştirilmiştir. Söz konusu proje, çocukluk döneminde maruz kalınan ve çocuğun gelişimine olumsuz etki eden risk faktörlerinin önceden tespit edilmesini ve bu risk faktörleri olumsuz sonuçlara yol açmadan ortadan kaldırabilecek bir erken uyarı ve yönlendirme sistemini kurmayı ve yürütmemi amaçlamaktadır. Geliştirilen bu anketin amacı, ilçenizde pilot uygulaması yapılan projeye ilişkin değerlendirmenizi almaktır. Anket sorularını içtenlikle doldurmanız, daha doğru sonuçlara ulaşmamızı sağlayacaktır. Lütfen soruları boş bırakmamaya ve sadece tek bir seçenek işaretlemeye özen gösteriniz. İlginiz ve değerli görüşleriniz için şimdiden teşekkür ederiz.

BÖLÜM I — Kişisel ve Okul Bilgileri

1. Cinsiyetiniz:

Kadın Erkek

2. Öğretmenlik tecrübeniz: (Lütfen yazınız.) yıl

3. Yöneticilik tecrübeniz: (Lütfen yazınız.) yıl

4. Görev yaptığınız okuldaki yöneticilik süreniz: (Lütfen yazınız.) yıl

5. Görev yaptığınız okulun öğretim düzeyi:

İlkokul Ortaokul Lise

6. Okulunuzdaki müdür yardımcı sayısı (Lütfen yazınız.)

7. Okulunuzdaki rehber öğretmen sayısı (Lütfen yazınız.)

8. Okulunuzdaki öğretmen sayısı (Lütfen yazınız.)

9. Okulunuzdaki öğrenci sayısı:

- 500'den az
- 500 ile 999 arası
- 1000 ile 1499 arası
- 1500 ile 1999 arası
- 2000'den fazla

10. Okulunuzdaki öğrencilerin akademik başarılarını nasıl değerlendirirsiniz?

Düşük Orta Yüksek

11. Okulunuzdaki öğrencilerin akademik motivasyonlarını nasıl değerlendirirsiniz?

Düşük Orta Yüksek

12. Okulunuzdaki disiplin problemlerinin sikliğini nasıl değerlendirirsiniz?

Düşük Orta Yüksek

13. Lütfen aşağıda verilen risk faktör alanlarını okulunuzda karşılaşma sıklığına göre 1'den (en az rastlanan) 5'e (en sık rastlanan) doğru sıralayınız.

- Öğrencinin akademik durumu
- Ailenin ekonomik durumu
- Aile durumu
- Ebeveynlik kalitesi
- Öğrencinin gelişimi

14. Geçen yıl toplanan Risk Takip Kurullarında (RİTA ya da RTK) aktif görev aldınız mı?

Evet Hayır

BÖLÜM II — Proje Değerlendirmesi

Lütfen her bir ifadeyi dikkatlice okuyarak, 1'den 6'ya kadar derecelendirilmiş ifadelerden size en uygun seçenekçi yuvarlak içine alınız.

A. Erken Uyarı Modeli

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1. Erken Uyarı Modeli'nin (EUM) gerekliliğine inanıyorum.	1	2	3	4	5	6
2. Proje uygulanmasa da, risk taramasını okulda var olan imkanlarla yaparız.	1	2	3	4	5	6
3. Okulda risk taraması yapmak zaman kaybıdır.	1	2	3	4	5	6
4. Okulda risk taraması yapılması için gereken zamanın ayrılmasını sağlarım.	1	2	3	4	5	6
5. Yeterli kaynak sağlanırsa, risk taraması için gerekeni yaparım.	1	2	3	4	5	6
6. Risk taramasının okul rehber öğretmenlerinin görevi olduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4	5	6
7. Başarılı bir EUM uygulaması için öğretmen ve yöneticiler ödüllendirilmelidir.	1	2	3	4	5	6
8. Risk taraması yapmanın bir faydası <u>yoktur</u> .	1	2	3	4	5	6
9. EUM'nin başarılı uygulanabilmesi için okul müdürünün süreci sahiplenmesi gerekmektedir.	1	2	3	4	5	6
10. EUM'nin tüm Türkiye'de yaygınlaştırılması gerektiğini düşünüyorum.	1	2	3	4	5	6
11. EUM gereksiz bir zahmettir.	1	2	3	4	5	6
12. Başarılı bir EUM uygulaması için öğretmenlere ek ödeme yapılması gereklidir.	1	2	3	4	5	6
13. EUM hepimizin iş yükünü gereksiz yere artırdı.	1	2	3	4	5	6
14. Risk taramasının yapılabilmesi için önerilen zaman <u>yetersizdir</u> .	1	2	3	4	5	6
15. Başarılı bir uygulama için okulun kadrosu geliştirilmelidir.	1	2	3	4	5	6
16. Risk tarama ve takibinde başarılı okullar ödüllendirilmelidir.	1	2	3	4	5	6
17. Başarılı bir EUM uygulaması için okul müdürünün risk takip sürecini yakından izlemesi gerektiğini düşünüyorum.	1	2	3	4	5	6
18. Modelin getirdiği sorumluluklar okulda yapmam gereken diğer işlerimi aksattı.	1	2	3	4	5	6
19. Başarılı bir uygulama için, okul müdürü risk tarama ve takip sisteminin gerekliliğine inanmalıdır.	1	2	3	4	5	6

B. Sağlanan El Kitabı

- 20. El kitabını inceleme fırsatı olmadı.
- 21. Yaşanan sorunların çözümünde dağıtılan el kitabı faydalı olmuştur.
- 22. El kitabında sunulan içerik beklenilerimi karşılamaktadır.
- 23. El kitabının kullanımı kolaydır.
- 24. El kitabında aranan bilgiye ulaşmak kolaydır.
- 25. El kitabı, formların doldurulması ve sonuçların değerlendirilmesi konusunda yol göstericidir.

C. Eğitim

Proje eğitimime katılmadıysanız, lütfen bir sonraki kısma geçiniz.

- 26. Verilen eğitim risk taraması için gerekli bilgi ve becerileri kazandırdı.
- 27. Model tüm ülkede yaygınlaştırılacaksa, verilen eğitim içeriğinin zenginleştirilmesi gerekmektedir.
- 28. Eğitimler sırasında daha çok uygulamalı faaliyetlerin yapılması gerekmektedir.
- 29. Eğitimde, yeterli eğitici-katılımcı etkileşimi sağlandı.
- 30. Eğitimde, katılımcılar arasında yeterli etkileşim sağlandı.
- 31. Eğiticiler bizimle iyi iletişim kurdular.
- 32. Eğitimde kazandığım bilgiler risk taraması yapabilmek için yeterliydi.
- 33. Eğitimlere okuldaki tüm öğretmenlerin katılması gerekmektedir.
- 34. Eğitimlere okul yöneticilerinin katılmasının yararlı olacağını düşünüyorum.
- 35. Okullarda velilerin de katılacağı eğitimlerin düzenlenmesi gerekmektedir.
- 36. Eğitimlerin okul ortamlarında verilmesi gerekmektedir.

Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
-------------------------	--------------	---------------------	--------------------	-------------	------------------------

Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
-------------------------	--------------	---------------------	--------------------	-------------	------------------------

D. Tarama Formları - RİDEF

	Kesinlikle Katılımıyorum	Katılmıyorum	Kısmen Katılımıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
37. Tarama formları doldurulurken hiçbir problem <u>yaşanmadı</u> .	1	2	3	4	5	6
38. Tarama formları doldurulmadan da risk faktörleri belirlenebilir.	1	2	3	4	5	6
39. Tarama formları gözleme tespit edilmesi zor sorular içermektedir.	1	2	3	4	5	6
40. Soru sayısının yeterli olduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4	5	6
41. Soruların içeriği, tüm riskleri belirlemeye <u>yetersizdi</u> .	1	2	3	4	5	6
42. Formların elle doldurulması çok zaman almaktadır.	1	2	3	4	5	6
43. Formların doldurulması için eğitim dönemindeki zamanlama uygun <u>değildir</u> .	1	2	3	4	5	6
44. Sorular açık bir biçimde ifade edilmiştir.	1	2	3	4	5	6
45. Tarama formları kağıt israfına sebep olmaktadır.	1	2	3	4	5	6
46. Tarama formlarının elektronik ortamda doldurulması gerekmektedir.	1	2	3	4	5	6
47. Öğretmenlerin öğrencileri, formları doldurabilecek kadar iyi tanımadığını düşünüyorum.	1	2	3	4	5	6
48. Formların nasıl puanlanacağı açık <u>değildir</u> .	1	2	3	4	5	6
49. Formların puanlanması sonucunda hangi öğrencinin RİTA'ya yönlendirileceği açık değildir.	1	2	3	4	5	6
50. Öğrenci formlarının çok uzun olduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4	5	6
51. Öğrenci formlarının içeriği riskleri belirlemeye yeterli <u>değildir</u> .	1	2	3	4	5	6

E. Risk Takip Kurulu (RİTA) ve Yönlendirme

RİTA müdür yardımcısı, okul rehber öğretmeni ve sınıf / şube rehber öğretmeninden oluşur.

	Kesinlikle Katılımıyorum	Katılmıyorum	Kısmen Katılımıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
52. RİTA'nın hangi koşullarda kurulacağı açıklır.	1	2	3	4	5	6
53. RİTA üyeleri, RİTA'nın işleyışı hakkında bilgi sahibidir.	1	2	3	4	5	6
54. RİTA risk takibi için yeterli kaynağı sahiptir.	1	2	3	4	5	6
55. RİTA üyeleri üzerlerine düşen görevleri yerine getirdiler.	1	2	3	4	5	6
56. RİTA risk takibinde gerekli bir kuruldu.	1	2	3	4	5	6
57. RİTA üyeleri risk takip sürecini titizlikle uyguladılar.	1	2	3	4	5	6
58. RİTA üyeleri uyumlu bir şekilde çalışmıştır.	1	2	3	4	5	6
59. RİTA sonucunda yapılan yönlendirmelerden olumlu sonuç alınmıştır.	1	2	3	4	5	6
60. Ön Değerlendirme Ekibi'ne (ÖDE) hangi durumlarda ulaşılacağı açıklır.	1	2	3	4	5	6
61. ÖDE risk takip süreci hakkında bilgi sahibidir.	1	2	3	4	5	6
62. ÖDE risk takibi için yeterli kaynağı sahiptir.	1	2	3	4	5	6
63. ÖDE üyeleri üzerlerine düşen görevleri yerine getirdiler.	1	2	3	4	5	6
64. ÖDE ile diğer kurumlar arasında etkili bir koordinasyon vardır.						
65. ÖDE üyelerinin bağlı olduğu kurumlar risk takibi konusunda koordineli çalıştır.	1	2	3	4	5	6
66. Risk takibinde ÖDE gerekli bir kuruldu.	1	2	3	4	5	6
67. ÖDE üyelerinin uyumlu bir şekilde çalışıklarını düşünüyorum.	1	2	3	4	5	6
68. ÖDE üyelerine kolayca ulaşıldı.	1	2	3	4	5	6
69. ÖDE'nin çalışma saatleri yeterli <u>değildi</u> .	1	2	3	4	5	6
70. ÖDE, yönlendirilen öğrencilerimiz hakkında bize bilgi vermiştir.	1	2	3	4	5	6
71. Talep edildiğinde, ÖDE üyeleri kısa sürede okula veya eve ulaşmıştır.	1	2	3	4	5	6
72. Ön Değerlendirme ekip sayısının artırılmasına ihtiyaç vardır.	1	2	3	4	5	6
73. ÖDE'nin okulları ziyaret ederek daha fazla iletişim kurması gerekmektedir.	1	2	3	4	5	6
74. ÖDE ile yaptığımız resmi yazışmalar nedeniyle, işlemler uzun sürmektedir.	1	2	3	4	5	6
75. ÖDE'nin risk takip çalışmalarından olumlu sonuç alınmıştır.	1	2	3	4	5	6

Genel olarak değerlendirdiğinizde, "Erken Uyarı Modeli"ni başarılı buldunuz mu?

Evet

Hayır

Cevabınızı nedenlerini lütfen belirtiniz.

EK 3 — Okul Rehber Öğretmen Anketi

Sayın Meslektaşımız,

“Erken Uyarı Sistemi ve Yönlendirme Sistemi” projesi 2010 yılından itibaren Milli Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı ve UNICEF tarafından koordineli bir şekilde yürütülmüştür. Projenin pilot uygulaması sadece Bursa İli Yıldırım İlçesinde gerçekleştirilmiştir. Söz konusu proje, çocukluk döneminde maruz kalınan ve çocuğun gelişimine olumsuz etki eden risk faktörlerinin önceden tespit edilmesini ve bu risk faktörleri olumsuz sonuçlara yol açmadan ortadan kaldırabilecek bir erken uyarı ve yönlendirme sistemini kurmayı ve yürütmemi amaçlamaktadır. Geliştirilen bu anketin amacı, ilçenizde pilot uygulaması yapılan projeye ilişkin değerlendirmenizi almaktır. Anket sorularını içtenlikle doldurmanız, daha doğru sonuçlara ulaşmamızı sağlayacaktır. Lütfen soruları boş bırakmamaya ve sadece tek bir seçenek işaretlemeye özen gösteriniz. İlginiz ve değerli görüşleriniz için şimdiden teşekkür ederiz.

BÖLÜM I — Kişisel ve Okul Bilgileri

1. Cinsiyetiniz:

Kadın Erkek

2. Mesleki tecrübeniz: (Lütfen yazınız.) yıl

3. Görev yaptığınız okuldaki çalışma süreniz: (Lütfen yazınız.) yıl

4. Çalışma statünüz:

Kadrolu Görevlendirme

5. Görev yaptığınız okulun öğretim düzeyi:

6. Okulunuzdaki müdür yardımcısı sayısı (Lütfen yazınız.)

7. Okulunuzdaki rehber öğretmen sayısı (Lütfen yazınız.)

8. Okulunuzdaki yaklaşık öğretmen sayısı (Lütfen yazınız.)

9. Okulunuzdaki yaklaşık öğrenci sayısı:

- 500'den az
- 500 ile 999 arası
- 1000 ile 1499 arası
- 1500 ile 1999 arası
- 2000'den fazla

10. Okulunuzdaki öğrencilerin akademik başarılarını nasıl değerlendirirsiniz?

Düşük Orta Yüksek

11. Okulunuzdaki öğrencilerin akademik motivasyonlarını nasıl değerlendirirsiniz?

Düşük Orta Yüksek

12. Okulunuzdaki disiplin problemlerinin sıklığını nasıl değerlendirirsiniz?

Düşük Orta Yüksek

13. Lütfen aşağıda verilen risk faktör alanlarını okulunuzda karşılaşma sıklığına göre 1'den (en az rastlanan) 5'e (en sık rastlanan) doğru sıralayınız.

- Öğrencinin akademik durumu
- Ailenin ekonomik durumu
- Aile durumu
- Ebeveynlik kalitesi
- Öğrencinin gelişimi

14. Geçen yıl toplanan Risk Takip Kurullarında (RITA ya da RTK) aktif görev aldınız mı?

Evet Hayır

BÖLÜM II — Proje Değerlendirmesi

Lütfen her bir ifadeyi dikkatlice okuyarak, 1'den 6'ya kadar derecelendirilmiş ifadelerden size en uygun seçeneği yuvarlak içine alınız.

A. Erken Uyarı Modeli	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1. Erken Uyarı Modeli'nin (EUM) gerekliliğine inanıyorum.	1	2	3	4	5	6
2. Proje uygulanmasa da, öğrencilerde risk taramasını kendi imkanlarımla yaparım.	1	2	3	4	5	6
3. Okulda risk taraması yapmak zaman kaybıdır.	1	2	3	4	5	6
4. Öğrencilerim için risk taraması yapmaya zaman yaratırırmı.	1	2	3	4	5	6
5. Yeterli kaynak sağlanırsa risk taramasını hiç düşünmeden yaparım.	1	2	3	4	5	6
6. Risk taramasının okul rehber öğretmenlerinin görevi olduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4	5	6
7. Başarılı bir EUM uygulaması için öğretmen ve yöneticiler ödüllendirilmelidir.	1	2	3	4	5	6
8. Risk taraması yapmanın bir faydası yoktur.	1	2	3	4	5	6
9. EUM'un başarılı uygulanabilmesi için okul müdürünün süreci sahiplenmesi gerekmektedir.	1	2	3	4	5	6
10. EUM'un tüm Türkiye'de yaygınlaştırılması gerektiğini düşünüyorum.	1	2	3	4	5	6
11. EUM gereksiz bir zahmettir.	1	2	3	4	5	6
12. Başarılı bir EUM uygulaması için öğretmenlere ek ödeme yapılması gereklidir.	1	2	3	4	5	6
13. EUM hepimizin iş yükünü gereksiz yere artırdı.	1	2	3	4	5	6
14. Risk taramasının yapılabilmesi için önerilen zaman yetersizdir.	1	2	3	4	5	6
15. Başarılı bir uygulama için okulun kadrosu geliştirilmelidir.	1	2	3	4	5	6
16. Risk tarama ve takibe başarılı okullar ödüllendirilmelidir.	1	2	3	4	5	6
17. Başarılı bir EUM uygulaması için okul müdürünün risk takip sürecini yakından izlemesi gerektiğini düşünüyorum.	1	2	3	4	5	6
18. Modelin getirdiği sorumluluklar okulda yapmam gereken diğer işlerimi aksattı.	1	2	3	4	5	6
19. Başarılı bir uygulama için, okul müdürü risk tarama ve takip sisteminin gerekliliğine inanmalıdır.	1	2	3	4	5	6

B. Sağlanan El Kitabı

	Kesinlikle Katılımıyorum	Katılmıyorum	Kısmen Katılımıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
20. El kitabını inceleme fırsatım olmadı.	1	2	3	4	5	6
21. Yaşanan sorunların çözümünde dağıtılan el kitabı faydalı olmuştu.	1	2	3	4	5	6
22. El kitabında sunulan içerik bekentilerimi karşılamaktadır.	1	2	3	4	5	6
23. El kitabının kullanımı kolaydır.	1	2	3	4	5	6
24. El kitabında aranan bilgiye ulaşmak kolaydır.	1	2	3	4	5	6
25. El kitabı, formların doldurulması ve sonuçların değerlendirilmesi konusunda yol göstericidir.	1	2	3	4	5	6
C. Eğitim						
26. Verilen eğitim risk taraması için gerekli bilgi ve becerileri kazandırdı.	1	2	3	4	5	6
27. Model tüm ülkede yaygınlaştırılacaksa, verilen eğitim içeriğinin zenginleştirilmesi gerekmektedir.	1	2	3	4	5	6
28. Eğitimler sırasında daha çok uygulamalı faaliyetlerin yapılması gerekmektedir.	1	2	3	4	5	6
29. Eğitimde, yeterli eğitici-katılımcı etkileşimi sağlandı.	1	2	3	4	5	6
30. Eğitimde, katılımcılar arasında yeterli etkileşim sağlandı.	1	2	3	4	5	6
31. Eğiticiler bizimle iyi iletişim kurdular.	1	2	3	4	5	6
32. Eğitimde kazandığım bilgiler risk taraması yapabilmek için yeterliydi.	1	2	3	4	5	6
33. Eğitimlere okuldaki tüm öğretmenlerin katılması gerekmektedir.	1	2	3	4	5	6
34. Eğitimlere okul yöneticilerinin katılmasının yararlı olacağını düşünüyorum.	1	2	3	4	5	6
35. Okullarda velilerin de katılacağı eğitimlerin düzenlenmesi gerekmektedir.	1	2	3	4	5	6
36. Eğitimlerin okul ortamlarında verilmesi gerekmektedir.	1	2	3	4	5	6

D. Tarama Formları - RİDEF

	Kesinlikle Katılımıyorum	Katılmıyorum	Kısmen Katılımıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
37. Tarama formları doldurulurken hiçbir problem <u>yaşanmadı</u> .	1	2	3	4	5	6
38. Tarama formları doldurulmadan da risk faktörleri belirlenebilir.	1	2	3	4	5	6
39. Tarama formları gözleme tespit edilmesi zor sorular içermektedir.	1	2	3	4	5	6
40. Soru sayısının yeterli olduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4	5	6
41. Soruların içeriği, tüm riskleri belirlemeye <u>yetersizdi</u> .	1	2	3	4	5	6
42. Formların elle doldurulması çok zaman almaktadır.	1	2	3	4	5	6
43. Formların doldurulması için eğitim dönemindeki zamanlama uygun <u>değildir</u> .	1	2	3	4	5	6
44. Sorular açık bir biçimde ifade edilmiştir.	1	2	3	4	5	6
45. Tarama formları kağıt israfına sebep olmaktadır.	1	2	3	4	5	6
46. Tarama formlarının elektronik ortamda doldurulması gerekmektedir.	1	2	3	4	5	6
47. Öğretmenlerin öğrencileri, formları doldurabilecek kadar iyi tanımadığını düşünüyorum.	1	2	3	4	5	6
48. Formların nasıl puanlanacağı açık <u>değildir</u> .	1	2	3	4	5	6
49. Formların puanlanması sonucunda hangi öğrencinin RİTA'ya yönlendirileceği açık <u>değildir</u> .	1	2	3	4	5	6
50. Öğrenci formlarının çok uzun olduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4	5	6
51. Öğrenci formlarının içeriği riskleri belirlemeye yeterli <u>değildir</u> .	1	2	3	4	5	6

E. Risk Takip Kurulu (RİTA) ve Yönlendirme

RİTA müdür yardımcısı, okul rehber öğretmeni ve sınıf / şube rehber öğretmeninden oluşur.

	Kesinlikle Katılımıyorum	Katılmıyorum	Kısmen Katılımıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katlıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
52. RİTA'nın hangi koşullarda kurulacağı açıklır.	1	2	3	4	5	6
53. RİTA üyeleri, RİTA'nın işleyişi hakkında bilgi sahibidir.	1	2	3	4	5	6
54. RİTA risk takibi için yeterli kaynağı sahiptir.	1	2	3	4	5	6
55. RİTA üyeleri üzerlerine düşen görevleri yerine getirdiler.	1	2	3	4	5	6
56. RİTA risk takibinde gerekli bir kuruldur.	1	2	3	4	5	6
57. RİTA üyeleri risk takip sürecini titizlikle uyguladılar.	1	2	3	4	5	6
58. RİTA üyeleri uyumlu bir şekilde çalışmıştır.	1	2	3	4	5	6
59. RİTA sonucunda yapılan yönlendirmelerden olumlu sonuç alınmıştır.	1	2	3	4	5	6
60. Ön Değerlendirme Ekibi'ne (ODE) hangi durumlarda ulaşılacağı açıklır.	1	2	3	4	5	6
61. ODE risk takip süreci hakkında bilgi sahibidir.	1	2	3	4	5	6
62. ODE risk takibi için yeterli kaynağı sahiptir.	1	2	3	4	5	6
63. ODE üyeleri üzerlerine düşen görevleri yerine getirdiler.	1	2	3	4	5	6
64. ODE ile diğer kurumlar arasında etkili bir koordinasyon vardı.						
65. ODE üyelerinin bağlı olduğu kurumlar risk takibi konusunda koordineli çalışırlar.	1	2	3	4	5	6
66. Risk takibinde ODE gerekli bir kuruldur.	1	2	3	4	5	6
67. ODE üyelerinin uyumlu bir şekilde çalışıklarını düşünüyorum.	1	2	3	4	5	6
68. ODE üyelerine kolayca ulaşıldı.	1	2	3	4	5	6
69. ODE'nin çalışma saatleri yeterli <u>değildi</u> .	1	2	3	4	5	6
70. ODE, yönlendirilen öğrencilerimiz hakkında bize bilgi vermiştir.	1	2	3	4	5	6
71. Talep edildiğinde, ODE üyeleri kısa sürede okula veya eve ulaşmıştır.	1	2	3	4	5	6
72. Ön Değerlendirme ekip sayısının artırılmasına ihtiyaç vardır.	1	2	3	4	5	6
73. ODE'nin okulları ziyaret ederek daha fazla iletişim kurması gerekmektedir.	1	2	3	4	5	6
74. ODE ile yaptığımız resmi yazışmalar nedeniyle, işlemler uzun sürmektedir.	1	2	3	4	5	6
75. ODE'nin risk takip çalışmalarından olumlu sonuç alınmıştır.	1	2	3	4	5	6

Genel olarak değerlendirdiğinizde, "Erken Uyarı Modeli"ni başarılı buldunuz mu?

Evet Hayır

Cevabınızın nedenlerini lütfen belirtiniz.

EK 3 — Okul Müdür Yardımcısı Anketi

Sayın Meslektaşımız,

"Erken Uyarı Sistemi ve Yönlendirme Sistemi" projesi 2010 yılından itibaren Milli Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı ve UNICEF tarafından koordineli bir şekilde yürütülmüştür. Projenin pilot uygulaması sadece Bursa İl Yıldırım İlçesinde gerçekleştirilmiştir. Söz konusu proje, çocukluk döneminde maruz kalınan ve çocuğun gelişimine olumsuz etki eden risk faktörlerinin önceden tespit edilmesini ve bu risk faktörleri olumsuz sonuçlara yol açmadan ortadan kaldırabilecek bir erken uyarı ve yönlendirme sistemini kurmayı ve yürütmemi amaçlamaktadır. Geliştirilen bu anketin amacı, ilçenizde pilot uygulaması yapılan projeye ilişkin değerlendirmenizi almaktır. Anket sorularını içtenlikle doldurmanız, daha doğru sonuçlara ulaşmamızı sağlayacaktır. Lütfen soruları boş bırakmamaya ve sadece tek bir seçenek işaretlemeye özen gösteriniz. İlginiz ve değerli görüşleriniz için şimdiden teşekkür ederiz.

BÖLÜM I — Kişisel ve Okul Bilgileri

1. Cinsiyetiniz:

Kadın Erkek

2. Öğretmenlik branşınız: (Lütfen yazınız.) yıl

3. Mesleki tecrübeniz: (Lütfen yazınız.) yıl

4. Görev yaptığınız okuldaki çalışma süreniz: (Lütfen yazınız.) yıl

5. Çalışma statünüz:

Kadrolu Görevlendirme

6. Sınıfınızdaki/sınıflarınızdaki ortalama öğrenci sayısı (Lütfen yazınız.)

7. Görev yaptığınız okulun öğretim düzeyi:

İlkokul Ortaokul Lise

8. Okulunuzdaki müdür yardımcısı sayısı (Lütfen yazınız.)

9. Okulunuzdaki rehber öğretmen sayısı (Lütfen yazınız.)

10. Okulunuzdaki yaklaşık öğretmen sayısı (Lütfen yazınız.)

11. Okulunuzdaki yaklaşık öğrenci sayısı:

500'den az

500 ile 999 arası

1000 ile 1499 arası

1500 ile 1999 arası

2000'den fazla

12. Okulunuzdaki disiplin problemlerinin sıklığını nasıl değerlendirirsiniz?

Düşük Orta Yüksek

13. Okulunuzdaki öğrencilerin akademik motivasyonlarını nasıl değerlendirirsiniz?

Düşük Orta Yüksek

14. Okulunuzdaki disiplin problemlerinin sıklığını nasıl değerlendirirsiniz?

Düşük Orta Yüksek

15. Lütfen aşağıda verilen risk faktör alanlarını okulunuzda karşılaşma sıklığına göre 1'den (en az rastlanan) 5'e (en sık rastlanan) doğru sıralayınız.

Evet Hayır

BÖLÜM II — Proje Değerlendirmesi

Lütfen her bir ifadeyi dikkatlice okuyarak, 1'den 6'ya kadar derecelendirilmiş ifadelerden size en uygun seçenekçi yuvarlak içine alınız.

A. Erken Uyarı Modeli

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1. Erken Uyarı Modeli'nin (EUM) gerekliliğine inanıyorum.	1	2	3	4	5	6
2. Proje uygulanmasa da, risk taramasını okulda var olan imkanlarla yaparız.	1	2	3	4	5	6
3. Okulda risk taraması yapmak zaman kaybıdır.	1	2	3	4	5	6
4. Okulda risk taraması yapılması için gereken zamanın ayrılmasını sağlarım.	1	2	3	4	5	6
5. Yeterli kaynak sağlanırsa, risk taraması için gerekeni yaparım.	1	2	3	4	5	6
6. Risk taramasının okul rehber öğretmenlerinin görevi olduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4	5	6
7. Başarılı bir EUM uygulaması için öğretmen ve yöneticiler ödüllendirilmelidir.	1	2	3	4	5	6
8. Risk taraması yapmanın bir faydası <u>yoktur</u> .	1	2	3	4	5	6
9. EUM'un başarılı uygulanabilmesi için okul müdürünün süreci sahiplenmesi gerekmektedir.	1	2	3	4	5	6
10. EUM'un tüm Türkiye'de yaygınlaştırılması gerektiğini düşünüyorum.	1	2	3	4	5	6
11. EUM gereksiz bir zahmettir.	1	2	3	4	5	6
12. Başarılı bir EUM uygulaması için öğretmenlere ek ödeme yapılması gereklidir.	1	2	3	4	5	6
13. EUM hepimizin iş yükünü gereksiz yere artırdı.	1	2	3	4	5	6
14. Risk taramasının yapılabilmesi için önerilen zaman <u>yetersizdir</u> .	1	2	3	4	5	6
15. Başarılı bir uygulama için okulun kadrosu geliştirilmelidir.	1	2	3	4	5	6
16. Risk tarama ve takibinde başarılı okullar ödüllendirilmelidir.	1	2	3	4	5	6
17. Başarılı bir EUM uygulaması için okul müdürünün risk takip sürecini yakından izlemesi gerektiğini düşünüyorum.	1	2	3	4	5	6
18. Modelin getirdiği sorumluluklar okulda yapmam gereken diğer işlerimi aksattı.	1	2	3	4	5	6
19. Başarılı bir uygulama için, okul müdürü risk tarama ve takip sisteminin gerekliliğine inanmalıdır.	1	2	3	4	5	6

B. Sağlanan El Kitabı

20. El kitabını inceleme fırsatı olmadı.	1	2	3	4	5	6
21. Yaşanan sorunların çözümünde dağıtılan el kitabı faydalı olmuşdur.	1	2	3	4	5	6
22. El kitabında sunulan içerik bekentilerimi karşılamaktadır.	1	2	3	4	5	6
23. El kitabının kullanımı kolaydır.	1	2	3	4	5	6
24. El kitabında aranan bilgiye ulaşmak kolaydır.	1	2	3	4	5	6
25. El kitabı, formların doldurulması ve sonuçların değerlendirilmesi konusunda yol göstericidir.	1	2	3	4	5	6

C. Eğitim

Proje eğitimime katılmadıysanız, lütfen bir sonraki kısma geçiniz.

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
26. Verilen eğitim risk taraması için gerekli bilgi ve becerileri kazandırdı.	1	2	3	4	5	6
27. Model tüm ülkede yaygınlaştırılacaksa, verilen eğitim içeriğinin zenginleştirilmesi gerekmektedir.	1	2	3	4	5	6
28. Eğitimler sırasında daha çok uygulamalı faaliyetlerin yapılması gerekmektedir.	1	2	3	4	5	6
29. Eğitimde, yeterli eğitici-katılımcı etkileşimi sağlandı.	1	2	3	4	5	6
30. Eğitimde, katılımcılar arasında yeterli etkileşim sağlandı.	1	2	3	4	5	6
31. Eğiticiler bizimle iyi iletişim kurdular.	1	2	3	4	5	6
32. Eğitimde kazandığım bilgiler risk taraması yapabilmek için yeterliydi.	1	2	3	4	5	6
33. Eğitimlere okulda tüm öğretmenlerin katılması gerekmektedir.	1	2	3	4	5	6
34. Eğitimlere okul yöneticilerinin katılmasının yararlı olacağını düşünüyorum.	1	2	3	4	5	6
35. Okullarda velilerin de katılacağı eğitimlerin düzenlenmesi gerekmektedir.	1	2	3	4	5	6
36. Eğitimlerin okul ortamlarında verilmesi gerekmektedir.	1	2	3	4	5	6

D. Tarama Formları - RİDEF

	Kesinlikle Katılımıyorum	Katılmıyorum	Kısmen Katılımıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
37. Tarama formları doldurulurken hiçbir problem <u>yaşanmadı</u> .	1	2	3	4	5	6
38. Tarama formları doldurulmadan da risk faktörleri belirlenebilir.	1	2	3	4	5	6
39. Tarama formları gözlemle tespit edilmesi zor sorular içermektedir.	1	2	3	4	5	6
40. Soru sayısının yeterli olduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4	5	6
41. Soruların içeriği, tüm riskleri belirlemede <u>yetersizdi</u> .	1	2	3	4	5	6
42. Formların elle doldurulması çok zaman almaktadır.	1	2	3	4	5	6
43. Formların doldurulması için eğitim dönemindeki zamanlama uygun <u>değildir</u> .	1	2	3	4	5	6
44. Sorular açık bir biçimde ifade edilmiştir.	1	2	3	4	5	6
45. Tarama formları kağıt israfına sebep olmaktadır.	1	2	3	4	5	6
46. Tarama formlarının elektronik ortamda doldurulması gerekmektedir.	1	2	3	4	5	6
47. Öğretmenlerin öğrencileri, formları doldurabilecek kadar iyi tanımadığını düşünüyorum.	1	2	3	4	5	6
48. Formların nasıl puanlanacağı açık <u>değildir</u> .	1	2	3	4	5	6
49. Formların puanlanması sonucunda hangi öğrencinin RİTA'ya yönlendirileceği açık değildir.	1	2	3	4	5	6
50. Öğrenci formlarının çok uzun olduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4	5	6
51. Öğrenci formlarının içeriği riskleri belirlemede yeterli <u>değildir</u> .	1	2	3	4	5	6

E. Risk Takip Kurulu (RİTA) ve Yönlendirme

RİTA müdür yardımcısı, okul rehber öğretmeni ve sınıf / şube rehber öğretmeninden oluşur.

	Kesinlikle Katılımıyorum	Katılmıyorum	Kısmen Katılımıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
52. RİTA'nın hangi koşullarda kurulacağı açıklıdır.	1	2	3	4	5	6
53. RİTA üyeleri, RİTA'nın işleyişi hakkında bilgi sahibidir.	1	2	3	4	5	6
54. RİTA risk takibi için yeterli kaynağı sahiptir.	1	2	3	4	5	6
55. RİTA üyeleri üzerlerine düşen görevleri yerine getirdiler.	1	2	3	4	5	6
56. RİTA risk takibinde gerekli bir kuruldu.	1	2	3	4	5	6
57. RİTA üyeleri risk takip sürecini titizlikle uyguladılar.	1	2	3	4	5	6
58. RİTA üyeleri uyumlu bir şekilde çalışmıştır.	1	2	3	4	5	6
59. RİTA sonucunda yapılan yönlendirmelerden olumlu sonuç alınmıştır.	1	2	3	4	5	6
60. Ön Değerlendirme Ekibi'ne (ODE) hangi durumlarda ulaşılacağı açıklır.	1	2	3	4	5	6
61. ÖDE risk takip süreci hakkında bilgi sahibidir.	1	2	3	4	5	6
62. ÖDE risk takibi için yeterli kaynağı sahiptir.	1	2	3	4	5	6
63. ÖDE üyeleri üzerlerine düşen görevleri yerine getirdiler.	1	2	3	4	5	6
64. ÖDE ile diğer kurumlar arasında etkili bir koordinasyon vardır.						
65. ÖDE üyelerinin bağlı olduğu kurumlar risk takibi konusunda koordineli çalıştır.	1	2	3	4	5	6
66. Risk takibinde ÖDE gerekli bir kuruldu.	1	2	3	4	5	6
67. ÖDE üyelerinin uyumlu bir şekilde çalışıklarını düşünüyorum.	1	2	3	4	5	6
68. ÖDE üyelerine kolayca ulaşıldı.	1	2	3	4	5	6
69. ÖDE'nin çalışma saatleri yeterli <u>değildi</u> .	1	2	3	4	5	6
70. ÖDE, yönlendirilen öğrencilerimiz hakkında bize bilgi vermiştir.	1	2	3	4	5	6
71. Talep edildiğinde, ÖDE üyeleri kısa sürede okula veya eve ulaşmıştır.	1	2	3	4	5	6
72. Ön Değerlendirme ekip sayısının artırılmasına ihtiyaç vardır.	1	2	3	4	5	6
73. ÖDE'nin okulları ziyaret ederek daha fazla iletişim kurması gerekmektedir.	1	2	3	4	5	6
74. ÖDE ile yaptığımız resmi yazışmalar nedeniyle, işlemler uzun sürmektedir.	1	2	3	4	5	6
75. ÖDE'nin risk takip çalışmalarından olumlu sonuç alınmıştır.	1	2	3	4	5	6

Genel olarak değerlendirdiğinizde, "Erken Uyarı Modeli"ni başarılı buldunuz mu?

Evet

Hayır

Cevabınızı nedenlerini lütfen belirtiniz.
